

Holy Bible

Aionian Edition®

Balaan nga Bibliya
Cebuano Bible
Gospel Primer

Table of Contents

- Preface
- Genesis 1-4
- John 1-21
- Revelation 19-22
- 66 Verses
- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- History
- Destiny
- Illustrations, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. The Aionian Bible invites you to review popular Christian understanding. Is it possible that the most well-known verse in the Bible is mistranslated, John 3:16? Are the destinies of Heaven and Hell really the whole story? And are misunderstandings of this magnitude even possible? First, know that the Aionian Bible does not abandon Christian heritage. We have much to learn from godly people throughout all ages. Yet, this booklet is a new primer to the truly good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aionian Edition ®

Balaan nga Bibliya

Cebuano Bible

Gospel Primer

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 4/18/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Door43 World Missions Community, 2019

Formatted by Speedata Publisher 5.1.3 (Pro) on 5/4/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Preface

Cebuano at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

Busa gipahawa sa Dios ang tawo sa tanaman, ug gibutangan niya ug kerubin ang sidlakang bahin sa tanaman sa Eden, ug nagadilaab nga espada nga nagtuyoktuyok sa palibot, aron sa pagbantay sa dalan paingon sa kahoy sa kinabuhi.

Genesis 3:24

Genesis

1 Sa sinugdan gibuhat sa Dios ang mga langit ug ang yuta. **2** Ang kalibutan wala pay porma ug wala pay sulod. Ang kangiitngit anaa sa ibabaw sa kinahiladman. Ang Espiritu sa Dios naglihok ibabaw sa mga katubigan. **3** Ang Dios miington, "Motungha ang kahayag," ug mitungha ang kahayag. **4** Nakita sa Dios ang kahayag, nga kini maayo. Gibuhin niya ang kahayag gikan sa kangiitngit. **5** Gitawag sa Dios ang kahayag ug "adlaw," ug ang kangiitngit gitawag niya ug "gabii." Mao kini ang kagabhion ug kabuntagon, ang unang adlaw. **6** Ang Dios miington, "Motungha ang usa ka wanang taliwala sa mga katubigan, ug bahinon niini ang mga tubig gikan sa katubigan." **7** Gibuhat sa Dios ang wanang ug gibahin ang mga tubig nga anaa sa ilalom sa wanang gikan sa katubigan nga anaa ibabaw sa wanang. Nahitabo kini. **8** Gitawag sa Dios ang wanang ug "kawanangan." Mao kini ang kagabhion ug ang kabuntagon, ang ikaduhang adlaw. **9** Ang Dios miington, "Ang tubig nga anaa ilalom sa kawanangan matigom sa usa ka dapit ug motungha ang mala nga yuta." Nahitabo kini. **10** Gitawag sa Dios ang mala nga dapit nga "yuta," ug ang natigom nga mga tubig gitawag niya ug "kadagatan." Nakita niya nga kini maayo. **11** Ang Dios miington, "Moturok sa yuta ang mga tanom: mga tanom nga adunay binhi ug mga kahoy nga nagapamunga nga ang liso anaa sa sulod sa bunga, ang matag usa sumala sa ilang kaugalingong matang." Nahitabo kini. **12** Ang yuta naghatag ug mga tanom, mga tanom nga adunay binhi sumala sa ilang matang, ug mga kahoy nga nagapamunga nga ang bunga adunay liso sa sulod niini, sumala sa ilang matang. Nakita sa Dios nga kini maayo. **13** Mao kini ang kagabhion ug ang kabuntagon, ang ikatulong adlaw. **14** Miington ang Dios, "Motungha ang mga kahayag diha sa kawanangan aron magbahin sa adlaw gikan sa gabii. Ug tugot niya sila mahimong mga ilhanan, alang sa mga tempo, alang sa mga adlaw ug sa mga katuigan. **15** Himoa sila nga mahimong kahayag sa kawanangan aron maghatag ug kahayag sa kalibutan." Nahitabo kini. **16** Gibuhat sa Dios ang duha ka dagko nga mga kahayag, ug ang labing dako nga kahayag mao ang magdumala sa adlaw, ug ang dili kaayo hayag mao ang magdumala sa kagabhion. Gibuhat usab niya ang mga bituon. **17** Gibutang sila sa Dios sa kawanangan aron maghatag ug kahayag sa kalibutan, **18** aron sa

pagdumala sa adlaw ug sa kagabhion, ug sa pagbahin sa kahayag gikan sa kangiitngit. Nakita sa Dios nga kini maayo. **19** Mao kini ang kagabhion ug ang kabuntagon, ang ika-upat nga adlaw. **20** Miington ang Dios, "Pun-a ang katubigan sa mga buhing binuhat, ug tugot niya molupad ang mga langgam ibabaw sa kayutaan diha sa haw-ang sa kawanangan." **21** Gihimo sa Dios ang dagkong mga mananap sa dagat, lakip ang uban pang buhing binuhat sumala sa iyang matang, mga binuhat nga nagalihok ug naglukop sa katubigan, ug matag langgam nga adunay pako sumala sa ilang matang. Nakita sa Dios nga kini maayo. **22** Gipanalanganin sila sa Dios, nga nagington, "Pagmabungahan ug panaghan, ug pun-a ninyo ang katubigan sa kadagatan. Managhan ang mga langgam sa kalibutan." **23** Mao kini ang kagabhion ug ang kabuntagon, ang ikalimang adlaw. **24** Ang Dios miington, "Motungha sa yuta ang mga buhing binuhat, sumala sa matag matang niini, mga binuhing mga mananap, mga mananap nga nagakamang, ug mga mapintas nga mananap sa kalibutan, sumala sa matag matang niini." Nahitabo kini. **25** Gibuhat sa Dios ang mapintas nga mga mananap sa kalibutan sumala sa ilang matang, ang binuhing mga mananap sumala sa ilang matang, ug ang tanang nagakamang ibabaw sa yuta sumala sa matang niini. Nakita niya nga kini maayo. **26** Miington ang Dios, "Buhaton nato ang tawo sama sa atong hulagway, sunod kanato. Magdumala sila sa mga isda sa dagat, sa mga langgam sa kawanangan, sa mga binuhing mga mananap, sa tibuok kalibutan, ug sa matag mananap nga nagakamang sa kalibutan." **27** Gibuhat sa Dios ang tawo sama sa iyang hulagway. Gibuhat niya siya sama sa iyang kaugalingong panagway. Gibuhat niya ang babaye ug ang lalaki. **28** Gipanalanganin sila sa Dios ug miington kanila, "Pagmabungahan, ug pagpadaghan. Pun-a ang kalibutan, ug lukopa kini. Pagdumala ngadto sa tanang isda sa dagat, ngadto sa mga kalanggaman sa kawanangan, ug ngadto sa tanang buhing mananap nga nagalihok sa kalibutan." **29** Miington ang Dios, "Tan-awa, gihatag ko kaninyo ang tanang tanom nga nagahatag ug binhi nga anaa sa tibuok kalibutan, ug ang matag kahoy nga nagapamunga nga adunay liso. Mahimo ninyo kining pagkaon. **30** Sa matag mapintas nga mananap sa kalibutan, sa matag langgam sa kalangitan, ug sa tanang mananap nga nagakamang sa kalibutan, ug sa matag binuhat nga adunay gininhawa sa kinabuhi

gihatag ko ang lunhaw nga tanom aron makaon." Apan dili ka angay nga mokaon gikan sa kahoy sa Nahitabo kini. 31 Nakita sa Dios ang tanang butang kahibalo sa maayo ug sa daotan, kay sa adlawna nga iyang gibuhat. Tan-awa, kini maayo kaayo. Mao kini ang kagabhihon ug ang kabuntagon, ang ikaunom nga adlaw.

2 Unya ang mga langit ug ang yuta nahuman na, ug ang tanang buhing binuhut nga nipuno niini. 2 Sa ikapito nga adlaw nahuman sa Dios ang iyang buluhaton, ug busa mipahulay siya sa ikapito nga adlaw gikan sa tanan nga iyang gibuhat. 3 Gipanalanginan sa Dios ang ikapito nga adlaw ug gibalaan kini, tungod kay mipahulay siya niini gikan sa tanan nga iyang gibuhat sa iyang mga binuhut. 4 Mao kini ang mga panghitabo mahitungod sa mga langit ug sa yuta, sa dihang gibuhat sila, sa adlaw nga gibuhat ni Yahweh nga Dios ang yuta ug ang kalangitan. 5 Wala pay sagbot sa uma nga anaa sa kayutaan, ug wala pay tanom nga miturok sa uma, tungod kay wala pa man gipaullan ni Yahweh nga Dios ang kalibutan, ug wala pay tawo nga mag-uma sa yuta. 6 Apan adunay yamog nga migawas gikan sa kalibutan ug nagpatubig sa tibuok kayutaan. 7 Gihimo ni Yahweh nga Dios ang tawo gikan sa abog sa yuta, ug gihuypan ang bangag sa iyang ilong sa gininhawa sa kinabuhi, ug ang tawo nahimong buhing binuhut. 8 Nagbutang si Yahweh nga Dios ug usa ka tanaman sa sidlakang bahin sa Eden, ug didto gibutang niya ang tawo nga iyang hinimo. 9 Gikan sa yuta gipatubog ni Yahweh nga Dios ang matag kahoy nga nindot tanawon ug maayong kaanon. Lakip na niini ang kahoy sa kinabuhi nga anaa sa taliwala sa tanaman, ug ang kahoy sa kahibalo sa maayo ug sa daotan. 10 Usa ka suba ang midagayday gikan sa Eden aron patubigan ang tanaman. Gikan didto kini nabahin ug nahimong upat ka mga suba. 11 Ang ngalan sa una nga suba mao ang Pishon. Mao kini ang midagayday sa tibuok yuta sa Habil, diin adunay bulawan. 12 Ang bulawan nianang yutaa maayo. Didto adunay bedelyom usab ug bato nga onise. 13 Ang ngalan sa ikaduhang suba mao ang Gihon. Kini midagayday paingon sa tibuok yuta sa Cus. 14 Ang ngalan sa ikatulo nga suba mao ang Tigris, nga midagayday sa sidlakang bahin sa Asur. Ang ika-upat nga suba mao ang Eufrates. 15 Gikuha ni Yahweh nga Dios ang lalaki ug gibutang niya didto sa tanaman sa Eden aron magtrabaho niini ug aron mag-atiman niini. 16 Si Yahweh nga Dios nagmando sa lalaki, nga nag-ingon, "Gawasnon ka nga mokaon gikan sa matag kahoy sa tanaman. 17

kahibalo sa maayo ug sa daotan, kay sa adlawna nga mokaon ka gikan niini, sigurado gayod nga mamatay ka." 18 Unya si Yahweh nga Dios miington, "Dili maayo alang sa lalaki nga mag-inusara. Himoan ko siya ug katabang nga angay kaniya." 19 Gikan sa yuta giujmol ni Yahweh nga Dios ang tanang hayop sa kaumahan ug mga langgam sa kawanangan. Unya gidala niya sila ngadto sa lalaki aron makita kung unsa ang iyang itawag sa ila. Kung unsay itawag sa lalaki sa mga buhing binuhut, kana mao ang ilang ngalan. 20 Gihatagan ug ngalan sa lalaki ang tanang kahayopan, ang tanang langgam sa kawanangan, ug ang tanang mapintas nga mananap sa kaumahan. Apan alang sa lalaki wala siyay nakita nga katabang nga angay kaniya. 21 Gipakatulog ug maayo ni Yahweh nga Dios ang lalaki, busa nakatulog ang lalaki. Nikuha si Yahweh nga Dios ug usa ka gusok ug gisirado niya ang unod kung asa niya gikuha ang gusok. 22 Gamit ang gusok nga gikuha ni Yahweh nga Dios gikan sa lalaki, gihimo niya kini ang babaye ug gidala siya ngadto sa lalaki. 23 Ang lalaki miington, "Karon, kini mao ang bukog sa akong bukog, ug unod sa akong unod. Pagatawgon siya nga 'babaye,' kay gikuha man siya gikan sa lalaki." 24 Tungod niini ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug sa iyang inahan, ug siya mahiusa sa iyang asawa, ug mahimo silang usa ka unod. 25 Hubo silang duha, ang lalaki ug ang iyang asawa, apan wala sila naulaw.

3 Karon ang serpente mas labing mautok kay sa ubang mapintas nga mananap sa tanaman nga binuhut ni Yahweh nga Dios. Siya miington ngadto sa babaye, "Miington ba gayod ang Dios nga, 'Kinahanglan nga dili kamo mokaon gikan sa bisan unsa nga kahoy sa tanaman'?" 2 Ang babaye miington sa serpente, "Makakaon kami sa tanang bunga sa kahoy sa tanaman, 3 apan mahitungod sa bunga sa kahoy nga anaa taliwala sa tanaman, ang Dios miington, 'Ayaw kamo pagkaon niini, o bisan paghikap niini, o kamo mamatay.'" 4 Ang serpente miington sa babaye, "Dili gayod kamo mamatay. 5 Kay ang Dios nasayod nga sa panahon nga mokaon kamo niini maabli ang inyong mga mata, ug mahisama kamo sa Dios, nga nasayod sa maayo ug daotan." 6 Sa dihang nakita sa babaye nga ang kahoy maayo nga kan-on, ug kini nindot sa mga mata, ug ang kahoy makadani nga makahimo sa tawo nga maalamon, mikhu siya sa bunga ug mikaon niini. Ug gihatagan niya ang

iyang bana nga uban kaniya, ug mikao siya niini. sa tanang may kinabuhi. 21 Nagbuhat si Yahweh 7 Ang ilang mga mata nangaabli, ug nakamatngon nga Dios ug sapot gikan sa mga panit sa mananap sila nga sila hubo. Mitahi sila ug mga dahon sa igera alang kang Adan ug sa iyang asawa ug gibistihan ug gihimo nga pangtabon sa ilang mga kaugalingon. sila. 22 Si Yahweh nga Dios miington, "Karon ang 8 Nadunggan nila ang kasikas ni Yahweh nga Dios tawo nahimong sama na kanato, nga nasayod sa nga nagalakaw sa tanaman sa kabugnaw sa adlaw, maayo ug sa daotan. Busa karon kinahanglan dili na busa ang lalaki ug ang iyang asawa nanago gikan sa siya tugotan nga makakab-ot niini sa iyang kamot, ug presensiya ni Yahweh nga Dios taliwala sa mga kahoy makakuha gikan sa kahoy sa kinabuhi, makaakaon sa tanaman. 9 Gitawag ni Yahweh nga Dios ang niini, ug unya mabuhi sa kahangtoran." 23 Busa lalaki ug miington ngadto kaniya, "Hain ka man?" 10 gipagawas siya ni Yahweh nga Dios gikan sa tanaman Ang lalaki miington, "Nadungog ko ikaw sa tanaman, sa Eden, aron sa pag-uma sa yuta diin siya naggikan. ug nahadlok ako, tungod kay hubo ako. Busa mitago 24 Busa gipahawa sa Dios ang tawo sa tanaman, ako." 11 Ang Dios miington, "Kinsa may nagsulti ug gibutangan niya ug kerubin ang sidlakang babinhong kanimo nga ikaw hubo? Mikaon ka ba sa kahoy sa tanaman sa Eden, ug nagadilaab nga espada nga akong gisugo kanimo nga dili nimo angay kan-on?" 12 Ang lalaki miington, "Ang babaye nga imong gihatag aron akong makauban, iya akong gihatagan sa bunga nga gikan sa kahoy, ug ako kining gikaon." 13 Miington si Yahweh nga Dios sa babaye, "Unsa kining imong gibuhat?" Ang babaye miington, "Ang serpente milingla kanako, ug mikao ako." 14 Si Yahweh nga Dios miington sa serpente, "Tungod kay imo kining gibuhat, tali sa tanang kahayopan ug sa tanang mga mapintas nga mananap sa kaumahan ikaw lamang ang tinunglo. Pinaagi sa imong tiyan ikaw magakamang, ug ikaw magakaon sa abog sa tanang adlaw sa imong kinabuhi. 15 Magbutang ako ug panag-away tali kanimo ug sa babaye, ug tali sa imong binhi ug sa iyang binhi. Samaran niya ang imong ulo, ug imong samaran ang iyang tikod." 16 Miington siya ngadto sa babaye, "Pilopiloon ko gayod ang imong kasakit sa pagbaton ug mga anak; diha sa kasakit nga ikaw magbaton ug mga anak. Ang imong tinguha mao ang pagpangandoy sa imong bana, apan siya ang magdumala kanimo." 17 Miington siya ngadto kang Adan, "Tungod kay naminaw ka sa tingog sa imong asawa, ug mikao gikan sa kahoy, nga akong gisugo kanimo, nga naga-ingon, 'Dili ka magakaon gikan niini,' matinunglo ang yuta tungod kanimo; sa hilabihang kahago ikaw mokaon gikan niini sa tanang adlaw sa imong kinabuhi. 18 Magahatag kini ug mga tunok ug mga sampinit alang kanimo, ug mokaon ka sa mga tanom sa kaumahan. 19 Pinaagi sa mga singot sa imong nawong ikaw makakaon ug tinapay, hangtod nga mobalik ka sa yuta, kay ikaw gihimo gikan niini. Kay ikaw abog man, ug ngadto sa abog ikaw mobalik." 20 Ginganlan sa lalaki ug Eva ang iyang asawa tungod kay siya ang inahan

4 Ang lalaki nidulog kang Eva nga iyang asawa.

Nagmabdoso siya ug nanganak kang Cain. Siya miington, "Nakabaton ako ug anak nga lalaki sa tabang ni Yahweh." 2 Unya nanganak siya kang Abel nga igsoong lalaki ni Cain. Karon si Abel nahimong magbalantay sa karnero, apan si Cain nag-uma sa yuta. 3 Miabot ang panahon nga nagdala si Cain ug pipila sa abot sa yuta ington nga halad kang Yahweh. 4 Ingon man si Abel, midala siya ug pipila sa kinamagulangan nga anak sa iyang panon ug pipila sa mga tambok. Gidawat ni Yahweh si Abel ug ang iyang halad, 5 apan wala niya gidawat si Cain ug ang iyang halad. Mao nga si Cain nasuko pag-ayo, ug siya nagmug-ot. 6 Si Yahweh miington kang Cain, "Nganong nasuko ug nganong nagmug-ot ka man? 7 Kung imong gibuhat ang husto, dili ba diay ikaw pagadawaton? Apan kung wala nimo buhata ang husto, ang sala nagahulat sa pultahan ug nagtinguha sa pagdumala kanimo, apan kinahanglan nga ikaw ang magdumala niini." 8 Nakig-sulti si Cain sa iyang igsoon nga si Abel. Samtang anaa na sila didto sa kaumahan, si Cain mibarog batok kay Abel nga iyang igsoon ug gipatay siya. 9 Unya si Yahweh miington kang Cain, "Asa man ang imong igsoon nga si Abel?" Siya miington, "Wala ako masayod. Ako ba ang magbalantay sa akong igsoon?" 10 Si Yahweh miington, "Unsa kining imong gibuhat? Ang dugo sa imong igsoon nagatawag kanako gikan sa yuta. 11 Karon tinunglo ka nga gikan sa yuta, nga miabli sa iyang baba aron sa pagdawat sa dugo sa imong igsoon gikan sa imong kamot. 12 Sa dihang imong umahon ang yuta, gikan karon dili na kini

maghatag sa iyang kusog alang kanimo. Magtagotago ug maglatagaw ka sa kalibotan.” 13 Si Cain miington kang Yahweh, “Ang akong silot mas dako kaysa sa akong makaya. 14 Sa pagkatinuod, imo akong ipapahawa karong adlawa niining yutaa, ug matago na ako gikan kanimo. Magtagotago ug maglatagaw ako sa kalibotan, ug si bisan kinsa ang makakita kanako mopatyong kanako.” 15 Si Yahweh miington kaniya, “Si bisan kinsa nga mopatay kang Cain, ang panimalos moabot kaniya sa pitoan ka pilo.” Unya gibutangan ni Yahweh ug patik si Cain, aron nga kung kinsa man ang makakaplag kaniya, kanang tawhana dili moataki kaniya. 16 Busa mibiya si Cain sa presensiya ni Yahweh ug mipuyo sa yuta sa Nod, sa sidlakang bahin sa Eden. 17 Nakigdulog si Cain sa iyang asawa ug nagsabdos siya. Nanganak siya kang Enoc. Nagtukod siya ug siyudad ug ginganlan niya kini sunod sa ngalan sa iyang anak nga si Enoc. 18 Ngadto kang Enoc natawo si Irad. Si Irad nahimong amahan ni Mehujael. Si Mehujael nahimong amahan ni Methushael. Si Methushael nahimong amahan ni Lamec. 19 Si Lamec nagkuha ug duha ka mga asawa alang sa iyang kaugalingon: ang ngalan sa usa mao si Ada, ug ang ngalan sa lain pa mao si Zila. 20 Si Ada nanganak kang Jabal. Siya ang amahan niadtong nagpuyo sa tolda nga adunay mga kahayopan. 21 Ang ngalan sa iyang igsoon nga lalaki mao si Jubal. Siya ang amahan niadtong nagatugtog ug alpa ug plawta. 22 Ug si Zila nanganak kang Tubal Cain, ang nagahimo ug mga gamit nga gikan sa brонсе ug puthaw. Ang igsoon nga babaye ni Tubal Cain mao si Naama. 23 Si Lamec miington sa iyang mga asawa, “Ada ug Zila, paminawa ang akong tingog; kami nga mga asawa ni Lamec, paminawa kung unsa ang akong isulti. Tungod kay nakapatay ako ug batan-on nga lalaki nga nagsamad kanako, usa ka batan-on nga lalaki nga nagbun-og kanako. 24 Kung adunay pito ka pilo nga balos alang kang Cain, unya adunay 77 ka pilo nga balos alang kang Lamec.” 25 Nakigdulog na usab si Adan sa iyang asawa, ug nanganak siya ug laing anak nga lalaki. Iya kining ginganlan ug Set ug miington, “Ang Dios naghatag kanako ug laing anak nga lalaki nga puli kang Abel, kay gipatay man siya ni Cain.” 26 Adunay anak nga lalaki nga natawo gikan kang Set ug iya siyang gitawag sa ngalan nga Enos. Nianang panahona ang mga tawo nagsugod na sa pagtawag sa ngalan ni Yahweh.

Miington si Jesus, "Amahan, pasayloa sila, tungod kay wala sila masayod sa ilang gibuhat."

Ug nagripa sila, alang sa pagbahinbahin sa iyang mga sapot.

Lucas 23:34

Juan

1 Sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong uban sa Dios, ug ang Pulong Dios. **2** Kini anaa na sa sinugdan uban sa Dios. **3** Ang tanang butang nabuhat pinaagi kaniya, ug kung wala siya walay usa ka butang nga mabuhat. **4** Dih a kaniya anaa ang kinabuhi, ug kana nga kinabuhi mao ang kahayag sa tanang katawhan. **5** Ang kahayag midan-ag diha sa kangitgit, ug ang kangitgit wala makabuntog niini. **6** Adunay tawo nga gipadala sa Dios, nga ang ngalan mao si Juan. **7** Miabot siya ingon nga usa ka saksi sa pagpamatuod mahitungod sa kahayag, nga ang tanan motuo pinaagi kaniya. **8** Si Juan dili mao ang kahayag, apan miabot aron nga siya magpamatuod mahitungod sa kahayag. **9** Mao kini ang tinuod nga kahayag, nga naghatag ug kahayag sa tanang katawhan, nga miabot sa kalibutan. **10** Anaa siya sa kalibutan, ug ang kalibutan nabuhat pinaagi kaniya, ug ang kalibutan wala nakaila kaniya. **11** Siya miabot ngadto sa iyang gipanag-iyahan, ug ang iyang gipanag-iyahan wala midawat kaniya. **12** Apan sa tanan nga midawat kaniya, nga mituo sa iyang ngalan, gihatagan niya ug katungod nga mahimong mga anak sa Dios. **13** Kini wala gipakatawo sa dugo, ni kabubut-on sa unod, ni sa kabubut-on sa tawo, apan sa Dios. **14** Ang Pulong nahimong unod ug nagpuyo uban kanato. Nakita nato ang iyang himaya, himaya ingon nga siya usa ug bugtong nga miabot gikan sa Amahan, puno sa grasya ug kamatuoran. **15** Nagpamatuod si Juan mahitungod kaniya ug misingga ngag-ingon, "Kini mao ang usa nga akong giingon, 'Siya nga moabot sunod kanako mas labaw pa kanako, kay siya una kanako.'" **16** Kay gikan sa iyang pagkabug-os kitang tanan nakadawat ug sunod-sunod nga grasya. **17** Kay ang balaod gihatag pinaagi kang Moises. Ang grasya ug kamatuoran miabot pinaagi kang Jesu-Cristo. **18** Wala pa gayoy nakakita sa Dios sukad kaniadt. Ang usa ug bugtong nga Dios, nga anaa sa dughan sa Amahan, siya ang nagpaila kaniya. **19** Ug mao kini ang pagpamatuod ni Juan sa dihang ang mga Judio nagpadala ug mga pari ug mga Levita ngadto kaniya gikan sa Jerusalem aron sa pagpangutana kaniya, "Kinsa ka?" **20** Siya nagsaysay, ug wala naglimod, unya mitubag, "Dili ako ang Cristo." **21** Busa nangutana sila kaniya, "Kinsa man diay ka? Ikaw ba si Elias?" Siya miington, "Dili ako." Miington sila, "Ikaw ba ang propeta?" Nitubag siya, "Dili." **22** Unya niington

sila kaniya, "Kinsa ka, aron nga makahatag kami ug tubag niadtong nagpadala kanamo? Unsa man ang imong ikasulti mahitungod sa imong kaugalingon?" **23** Siya miington, "Ako usa ka tingog, nga nagsinggit sa kamingawan: 'Himoa nga tul-id ang dalan sa Ginoo,' sama sa giingga ni Isaias ang propeta." **24** Ug kadong gipadala gikan kadto sa mga Pariseo. **25** Ug sila nangutana kaniya ug miington kaniya, "Unya nganong nagbawtismo ka man kung dili ikaw ang Cristo, ni si Elias, ni ang propeta?" **26** Ug si Juan nitubag kanila nga nag-ingon, "Nagbawtismo ako sa tubig. Apan taliwala kaninyo nagtindog ang usa ka tawo nga wala ninyo mailhi; **27** siya nga moabot sunod kanako, nga bisan ang higot sa iyang sandalyas dili ako takos nga mobadbad." **28** Kining mga butanga nahitabo sa Betanya sa laing bahin sa Jordan, diin nagbawtismo si Juan. **29** Sa sunod nga adlaw nakita ni Juan si Jesus nga paingon kaniya ug niington, "Tan-awa, ania ang Nating Karnero sa Dios nga mokuha sa sala sa kalibutan! **30** Mao kini siya ang akong giingga, 'Ang usa nga moabot sunod kanako mas labaw pa kanako, kay siya una kanako.' **31** Wala ako makaila kaniya, apan kini mao aron nga siya mapadayag ngadto sa Israel nga ako miabot sa pagbawtismo pinaagi sa tubig." **32** Si Juan nagpamatuod, nga nag-ingon, "Akong nakita ang Espiritu nga mikanaog susama sa salampati gikan sa langit, ug nagpabilin kini kaniya. **33** Wala ako nakaila kaniya, apan siya nga nagpadala kanako aron magbawtismo pinaagi sa tubig miington kanako, 'Kaniya nga imong makita ang Espiritu nga mokanaog ug magpabilin ngadto kaniya, mao siya ang magbawtismo pinaagi sa Balaang Espiritu.' **34** Ako nakakita ug nakapamatuod nga siya mao ang Anak sa Dios." **35** Usab, sa sunod adlaw, samtang nagtindog si Juan uban sa iyang duha ka disipulo, **36** nakita nila si Jesus nga naglakaw, ug si Juan niington, "Tan-awa, ang Nating Karnero sa Dios!" **37** Ug ang iyang duha ka mga disipulo nakadungog nga siya miington niini, ug misunod sila kang Jesus. **38** Unya nilingi si Jesus ug nakita niya sila nga nagsunod kaniya ug miington kanila, "Unsa ang inyong tuyo?" Mitubag sila, "Rabbi, (diin gihubad nga nagpasabot nga magtutudlo), asa ka nagpuyo?" **39** Miington siya kanila, "Dali ug tan-awa." Unya niduol sila ug nakita kung diin siya nagpuyo; nagpabilin sila uban kaniya nianang adlawa, kay mga ika-napulo nga takna na niadtong taknaa. **40** Si Andres usa sa duha nga nakadungog kang Juan nga nagsulti ug unya

nisunod kang Jesus, ang igsoon ni Simon Pedro. **41** banga." Ug ila kining gisudlan hangtod napuno. **8** Una niyang nakit-an ang iyang kaugalingong igsoon Unya iyang giingnan ang mga sulugoon, "Pagtakos nga si Simon ug miington kaniya, "Among nakit-an ug diyutay ug dalha kini sa pangulong tigsilbi." Busa ang Mesiyas" (diin gihubad nga: Cristo). **42** Gidala ilang gihimo. **9** Gitilawan sa pangulong tigsilbi ang niya siya ngadto kang Jesus. Ug si Jesus nitan-aw tubig nga nahimong bino, apan wala siya nahibalo diin kaniya ug miington, "Ikaw si Simon nga anak ni Juan, kini gikan (apan ang mga sulugoon nga nisalod sa pagatawgon ka nga Cefas" (diin gihubad nga Pedro). tubig nahibalo). Unya gitawag niya ang pamanhonon **43** Sa sunod adlaw, sa dihang si Jesus buot na nga ug **10** miington kaniya, "Ang matag tawo magdalit mobiya ug moadto na sa Galilea, iyang nakit-an si pag-una sa maayo nga bino ug unya ang mas barato Felipe ug miington kaniya, "Sunod kanako." **44** Si nga bino sa dihang sila nahubog na. Apan gitagoan Felipe gikan sa Betsaida, ang siyudad ni Andres nimo ang maayo nga bino hangtod karon." **11** Kini ug Pedro. **45** Si Felipe nakakita kang Nataniel ug ang unang timaan nga gibuhat ni Jesus sa Cana sa miington kaniya, "Siya nga gisulat ni Moises ug sa Galilea, ug iyang gipadayag ang iyang himaya, ug mga propeta diha sa balaod, amo siyang nakit-an: mituo ang iyang mga disipulo kaniya. **12** Human niini Si Jesus nga anak ni Jose, nga gikan sa Nazaret." si Jesus, iyang inahan, iyang mga igsoon, ug iyang **46** Miington si Nataniel kaniya, "Aduna bay maayong mga disipulo milugsong padulong sa Capernaum ug butang nga maggikan sa Nazaret?" Si Felipe miington nagpuyo sila didto sa pipila ka mga adlaw. **13** Karon kaniya, "Dali ug tan-awa." **47** Si Jesus nakakita kang ang panahon sa Pagsaylo sa mga Judio haduol na, Nataniel nga padulong ngadto kaniya ug naghisgot ug si Jesus mitungas padulong sa Jerusalem. **14** mahitungod kaniya, "Tan-awa, usa ka tinuod nga Nakit-an niya ang mga nagabaliga ug mga baka, Israelita, diha kaniya walay pagpanglimborg!" **48** karnero, ug mga salampati, ug ang mga tigbaylo ug Si Nataniel miington kaniya, "Giunsa nimo pag-ila salapi nanglingkod didto. **15** Busa mihimo siya ug usa kanako?" Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Sa ka latigo gamit ang mga pisi ug gipahawa niya silang wala pa nagtawag si Felipe kanimo, sa dihang ikaw tanan pagawas sa templo, lakin na ang mga karnero anaa sa ilalom sa kahoy nga igera, nakita ko ikaw." ug ang mga baka. Iyang gikatag ang mga sinsilyo sa **49** Nitubag si Nataniel, "Rabbi, ikaw ang Anak sa mga tigbaylo ug salapi ug gibalintong ang ilang mga Dios! Ikaw ang Hari sa Israel!" **50** Si Jesus nitubag lamesa. **16** Sa mga tigbaliga ug salampati miington ug miington ngadto kaniya, "Tungod kay niington ako siya, "Dalha kining mga butanga palayo gikan dinihi. kanimo, 'Nakita ko ikaw sa ilalom sa kahoy nga igera.' Undangi sa paghimo nga baligyaanan ang balay sa maong mituo kana? Makakita ka ug mas dagko pang akong Amahan." **17** Nakahinumdom ang iyang mga butang kaysa niini." **51** Ug siya miington, "Sa disipulo nga kini nahisulat "Ang akong pagkamainiton pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, sa imong panimalay maoy magalamoy kanako." makita ninyo ang langit nga maabli, ug ang mga **18** Unya ang pamunoan sa mga Judio mitubag ug anghel sa Dios nga mosaka ug mokanaog diha sa miington kaniya, "Unsa man nga timaan ang imong ipakita kanamo, sanglit ikaw nihimo man niining mga butanga? **19** Si Jesus mitubag, "Gub-a kining templo, ug sulod sa tulo ka adlaw ako kining tukoron pag-usab." **20** Unya ang pamunoan sa mga Judio miington, "Kini nga templo natukod sulod sa **46** ka tuig, una imo lang kining tukoron pag-usab sulod sa tulo ka adlaw?" **21** Apan, ang iyang gihisgotan mahitungod sa templo sa iyang lawas. **22** Busa sa dihang mabanhaw siya gikan sa mga patay, makahinumdom ang iyang mga disipulo nga iya kining giingga, ug gituohan nila ang kasulatan ug ang pamahayag nga gisulti ni Jesus. **23** Karon sa dihang atua siya sa Jerusalem sa Pagsaylo, panahon sa pista, daghan ang mituo sa iyang ngalan sa dihang nakita nila ang mga timaan

2 Tulo ka adlaw ang milabay, adunay kasal sa Cana sa Galilea, ug ang inahan ni Jesus atua didto. **2** Si Jesus ug ang iyang mga disipulo gidapit sa kasal. **3** Sa dihang nahurot na ang bino, ang inahan ni Jesus miington kaniya, "Wala na silay bino." **4** Si Jesus mitubag kaniya, "Babaye, nganong miduol ka man kanako? Wala pa miabot ang akong panahon." **5** Ang iyang inahan miington sa mga sulugoon, "Bisan unsa ang iyang isulti kaninyo, buhata." **6** Karon adunay unom ka bato nga mga banga nga ginagamit sa mga Judio alang sa seremonyas sa paghugas, matag-usa masudlan ug duha kon tulo ka metreta. **7** Si Jesus miington kanila, "Pun-a ug tubig ang mga

nga iyang gibuhat. **24** Apan wala misalig si Jesus kanila tungod kay nasayod siya kanilang tanan, **25** tungod kay wala siya nanginahanglan ug bisan kinsa aron mopamatuod kaniya mahitungod sa usa ka tawo, kay nahibalo siya kung unsa ang anaa sa iyang kinasuloran.

3 Karon adunay usa ka Pariseo nga ginganlan ug Nicodemo, usa ka pangulo sa mga Judio. **2** Kining tawhana miadto kang Jesus sa pagkagabii ug miington kaniya, "Rabbi, nasayod kami nga ikaw usa ka magtutudlo nga naggikan sa Dios kay walay tawo nga makahimo niining mga timaan nga imong gihimo gawas kon ang Dios uban kaniya." **3** Si Jesus mitubag kaniya, "Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, gawas kon ang tawo dili matawo pag-usab, dili siya makakita sa gingharian sa Dios." **4** Miington si Nicodemo kaniya, "Unsaon man sa usa ka tawo nga matawo pag-usab kung tigulang na siya? Dili siya makasulod ngadto sa tago-anganan sa iyang inahan sa ikaduhang higayon ug matawo pag-usab, makahimo ba siya?" **5** Si Jesus mitubag, "Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, gawas kon ang usa ka tawo dili matawo diha sa tubig ug sa Espiritu, dili siya makahimo sa pagsulod ngadto sa gingharian sa Dios. **6** Kay kadtong natawo sa unod, unod usab, ug kadtong natawo sa Espiritu, espiritu usab. **7** Ayaw katingala nga miington ako kanimo, 'Kinahanglan nimong matawo pag-usab.' **8** Ang hangin mohuros sa bisan asa niya buot mopadulong; madungan nimo ang tingog niini, apan wala ikaw masayod diin kini gikan o diin kini padulong. Sama usab sa tanan nga natawo diha sa Espiritu." **9** Si Nicodemo mitubag ug miington kaniya, "Giunsa man kining mga butanga?" **10** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Di ba usa ikaw ka magtutudlo sa Israel, apan wala ka makasabot niining mga butanga? **11** Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, ako mosulti kanimo, nagsulti kami kung unsa ang among nahibaw-an, ug nagpamatuod mahitungod sa unsa ang among nakita. Apan wala ikaw midawat sa among pagpamatuod. **12** Kung nagsulti ako kanimo mahitungod sa kalibutanong mga butang, unya wala ka mituo, unsaon man nimo pagtuok kung magsulti ako kanimo mahitungod sa langitnong mga butang? **13** Walay bisan usa nga nikayab ngadto sa langit gawas kaniya nga nikanaog gikan sa langit: ang Anak sa Tawo. **14** Sama nga gipataas ni Moises ang sungkod nga bitin ngadto sa kamingawan, busa gikinahanglan usab nga mapataas ang Anak sa Tawo,

15 aron nga ang tanang motuo kaniya makaangkon ug kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) **16** Kay gihigugma pag-ayo sa Dios ang kalibutan, nga iyang gihatag ang bugtong niyang Anak, nga bisan kinsa ang motuo kaniya dili mamatay apan makabaton ug kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) **17**

Kay wala gipadala sa Dios ang iyang Anak ngadto sa kalibutan aron sa pagsilot sa kalibutan, apan aron luwason ang kalibutan pinaagi kaniya. **18** Siya nga motuo kaniya dili silotan, apan siya nga dili motuo gisilotan na tungod kay wala man niya tuohi ang ngalan sa bugtong Anak sa Dios. **19** Mao kini ang hinundan alang sa paghukom: Ang kahayag miabot sa kalibutan, ug ang mga tawo nahigugma sa kantitngit kaysa kahayag tungod kay daotan ang ilang mga binuhatan. **20** Kay ang tanan nga naghimo ug daotan nasilag sa kahayag ug dili moadto sa kahayag aron dili mapadayag ang ilang mga binuhatan. **21** Apan, siya nga nagbuhat sa kamatuoran moadto sa kahayag aron nga ang iyang mga binuhatan, nga natuman diha sa Dios, mahimong mapadayag." **22** Human niini, si Jesus ug ang iyang mga disipulo miadto didto sa yuta sa Judea. Didto naghatag siya ug pipila ka panahon uban kanila ug nangbawtismo. **23** Karon si Juan nangbawtismo usab sa Aenon nga duol sa Salim tungod adunay mas daghang tubig didto. Miadto ang mga tawo ngadto kaniya ug gipangbawtismohan sila, **24** kay si Juan wala pa man gitambog sa prisohan. **25** Urya adunay namugna nga panaglalis taliwala sa pipila ka mga disipulo ni Juan ug usa ka Judio mahitungod sa seremonyas sa paghugas. **26** miadto sila kang Juan ug miington kaniya, "Rabbi, siya nga uban kanimo sa lain nga bahin sa Suba sa Jordan, mahitungod kaniya nga imong gipamatud-an, tan-awa, nangbawtismo siya, ug nagpadulong silang tanan ngadto kaniya." **27** Si Juan mitubag, "Ang usa ka tawo dili makadawat ug bisan unsa gawas kon gihatag kini kaniya gikan sa langit. **28** Kamo mismo makapamatuod nga ako miington, "Dili ako si Cristo" apan hinuon, 'Ako gipadala ug una kaniya.' **29** Ang pangasaw-onon nasakop ngadto sa pamanhunon. Karon ang higala sa pamanhunon, nga nagtindog ug nakadungog kaniya, naglipay pag-ayo tungod sa tingog sa pamanhunon. Urya, mao kini ang naghingpit sa akong kalipay. **30** Kinahanglan siya mopataas, apan kinahanglan ako mokunhod. **31** Siya nga gikan sa langit labaw sa tanan. Siya nga iya sa kalibutan gikan sa kalibutan ug nagsulti

mahitungod sa kalibutan. Siya nga gikan sa langit labaw sa tanan. **32** Nagpamatuod siya mahitungod sa unsa ang iyang nakita ug nadungog, apan walay nidawat sa iyang pagpamatuod. **33** Siya nga midawat sa iyang pagpamatuod niyong nga ang Dios matuod. **34** Kay siya nga gipadala sa Dios nagsulti sa mga pulong sa Dios. Kay walay sukdanang iyang gihatag nga Espiritu. **35** Ang Amahan nahiguma sa Anak ug naghatag sa tanang mga butang ngadto sa iyang mga kamot. **36** Siya nga motuo sa Anak adunay kinabuhing walay kataposan, apan ang nisupak sa Anak dili makakita sa kinabuhi, apan ang kapungot sa Dios magpabilin diha kaniya.” (**aīōnios g166**)

pag-usab, **14** apan si bisan kinsa kadtong moinom gikan sa tubig nga akong ihatag kaniya dili na gayod uhawon pa pag-usab. Hinuon, ang tubig nga akong ihatag kaniya mahimong usa ka tuboran sa tubig diha kaniya ug motubod sa kinabuhing walay kataposan.” (**aīōn g165, aīōnios g166**)

15 Ang babaye miington kaniya, “Sir, hatagi ako niini nga tubig aron nga dili na ako uhawon ug dili na moanhī dinihi aron sa pagkalos ug tubig.” **16** Miington si Jesus kaniya, “Lakaw, tawga ang imong bana, ug balik dinihi.” **17** Ang babaye mitubag ug miington kaniya, “Wala akoy bana.” Mitubag si Jesus, “Husto ka sa pag-ingon, ‘Wala akoy bana,’

4 Karon sa dihang si Jesus nahibalo nga ang mga Pariseo nakadungog nga naghimo siya ug namawtismo sa mas daghan pa nga mga disipulo kaysa kang Juan **2** (bisan tuod si Jesus sa iyang kaugalingon wala nagbawtismo, apan ang iyang mga disipulo lamang) **3** mibiya siya sa Judea ug mibalik pag-usab sa Galilea. **4** Apan kinahanglan alang kaniya nga moagi sa Samaria. **5** Busa miabot siya sa usa ka lungsod sa Samaria, nga gitawag ug Sikar, duol sa luna sa yuta nga si Jacob mihatag sa iyang anak nga si Jose. **6** Ang atabay ni Jacob atua didto. Gikapoy si Jesus gikan sa iyang panaw busa milingkod siya duol sa atabay. Hapit na kini mag alas sais ang takna. **7** Ang usa ka babaye nga Samarianhon miduol sa pagkalos ug tubig, ug miington si Jesus kaniya, “Hatagi ako ug gamayng tubig aron mainom.” **8** Kay ang iyang mga disipulo miadto man sa lungsod aron mopalit ug pagkaon. **9** Unya ang babaye nga Samarianhon miington kaniya, “Ngano man nga ikaw, nga usa ka Judio, nagahangyo man kanako, nga usa ka babaye nga Samarianhon, ug tubig nga mainom?” Kay ang mga Judio dili makigsandurot sa mga Samarianhon. **10** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, “Kung nailhan mo unta ang gasa sa Dios, ug si kinsa kini nga nagaingon kanimo, ‘Hatagi ako ug mainom,’ mangayo ka unta kaniya, ug siya maghatag kanimo, sa buhi nga tubig.” **11** Ang babaye miington kaniya, “Sir, wala kay usa ka timba ug ang atabay lalom. Unya hain ka man anang buhi nga tubig? **12** Dili ka man labing labaw, labaw pa ikaw, kaysa among amahan nga si Jacob, nga mihatag kanamo ug atabay ug miinom gikan gayod niini mismo, ingon sa gihimo sa iyang mga anak ug sa iyang baka?” **13** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, “Ang tanan nga moinom niining tubiga uhawon pa

pag-usab, **14** apan si bisan kinsa kadtong moinom gikan sa tubig nga akong ihatag kaniya dili na gayod uhawon pa pag-usab. Hinuon, ang tubig nga akong ihatag kaniya mahimong usa ka tuboran sa tubig diha kaniya ug motubod sa kinabuhing walay kataposan.” (**aīōn g165, aīōnios g166**)

15 Ang babaye miington kaniya, “Sir, hatagi ako niini nga tubig aron nga dili na ako uhawon ug dili na moanhī dinihi aron sa pagkalos ug tubig.” **16** Miington si Jesus kaniya, “Lakaw, tawga ang imong bana, ug balik dinihi.” **17** Ang babaye mitubag ug miington kaniya, “Wala akoy bana.” Mitubag si Jesus, “Husto ka sa pag-ingon, ‘Wala akoy bana,’ **18** kay ikaw adunay lima ka mga bana, ug ang usa nga anaa kanimo karon dili mao ang imong bana. Kung unsa ang imong giingga tinuod.” **19** Ang babaye miington kaniya, “Sir, nakita ko nga ikaw usa ka propeta. **20** Ang among mga amahan nagsimba niining bukira, apan nagsulti ka nga ang Jerusalem mao ang dapit diin ang mga tawo magasimba.” **21** Si Jesus miington kaniya, “Tuohi ako, babaye, nga ang takna moabot na sa dihang kamo magasimba sa Amahan dili niining bukira ni sa Jerusalem. **22** Nagasimba kamo sa wala ninyo mailhi. Nagasimba kami sa kung unsa ang among nahibaloan, kay ang kaluwasan gikan sa mga Judio. **23** Apan, ang takna taliabot na, ug mao na kini karon dinihi, sa dihang ang tinuod nga mga magsisimba magasimba sa Amahan diha sa espiritu ug sa kamatuoran, kay ang Amahan nagapangita sa mga tawo nga mahimo niyang mga magsisimba. **24** Ang Dios Espiritu, ug ang mga tawo nga mosimba kaniya kinahanglan nga magasimba sa espiritu ug sa kamatuoran.” **25** Ang babaye miington kaniya, “Nasayod ako nga ang Mesiyas moabotay na (nga mao ang gitawag nga Cristo). Sa dihang moabot siya, isaysay niya ang tanang butang kanamo.” **26** Si Jesus miington kaniya, “Ako mao siya, ang usa nga nakigsulti kanimo.” **27** Nianang higayona ang iyang mga disipulo nakabalik na. Karon nangatingala sila ngano nga nakig-istorya siya uban sa usa ka babaye, apan walay bisan usa nga miington, “Unsa ang imong gusto?” o “Ngano nga nakig-istorya ka man uban kaniya?” **28** Busa gibuyaan sa babaye ang iyang banga, mibalik sa lungsod, ug miington sa mga tawo, **29** “Ngari kamo, tan-awa ang usa ka tawo nga nagsulti kanako sa tanang butang nga akong gibuhat. Dili mahimong kini mao ang Cristo, mahimo ba kini?” **30** Mibiya sila sa lungsod ug miadto kaniya. **31** Sa maong higayon, ang mga disipulo nag-awhag kaniya, sa pag-

ingon, "Rabbi, kaon na." 32 Apan siya miington kanila, sa dili pa mamatay ang akong anak." 50 Si Jesus "Aduna akoy pagkaon nga wala ninyo mahibaloi." 33 miington kaniya, "Lakaw. Ang imong anak mabuhi." Busa ang mga disipulo nagsultianay sa matag usa, Ang tawo mituo sa pulong nga gisulti ni Jesus kaniya, "Walay usa nga nagdala kaniya ug bisa unsa aron ug siya mipauli. 51 Samtang mikanaog siya, ang kaanon, nagdala ba sila?" 34 Si Jesus miington kanila, iyang mga sulugoon misugat kaniya, nag-ingon nga "Ang akong pagkaon mao ang paghimo sa kabubut- ang iyang anak nabuhi. 52 Busa nangutana siya on nya nga nagpadala kanako ug aron sa paghingpit kanila sa takna sa dihang nagsugod siyang kaayo. Sila sa iyang buhat. 35 Dili ba moington kamo, 'Aduna mitubag kaniya, "Gahapon sa alas syete ang takna pay laing upat ka bulan ug unya moabot ang ting- ang hilatan mibiya kaniya." 53 Unya ang amahan ani? Ako nag-ingon kaninyo, hangad ug tan-awa ang kaumahan, kay sila hinog na alang sa ting-an!" 36 Siya nagaamgo nga mao kadto ang takna nga si Jesus nagaani makadawat ug mga suhol ug makatigom miington kaniya, "Ang imong anak mabuhi." Busa siya ug bunga alang sa kinabuhing walay kataposan, aron siya nga nagapugas ug siya nga nagaani maglipay mismo ug ang iyang tibuok panimalay mituo. 54 Mao nga hiniusa. (aiōnios g166) 37 Kay niini nga panultihon. kini ang ikaduha nga timaan nga gihimo ni Jesus sa 'Ang usa maoy nagpugas, ug ang uban maoy mag- dihang migawas siya sa Judea padulong sa Galilea. anani,' natinuod. 38 Gipadala ko kamo aron moani sa wala ninyo trabaho. Ang uban nagtrabaho, ug kamo miapil ngadto sa ilang hinagoan." 39 Daghan nga mga Samarianhon niana nga siyudad ang mituo kaniya tungod sa gibalita sa babaye nga nagpamatuod, "Siya nagsulti kanako sa tanang butang nga akong nabuhat." 40 Busa sa dihang ang mga Samarianhon miadto kaniya, naghangyo sila kaniya nga magpabilin uban kanila, ug mipabilin siya didto sa duha ka adlaw. 41 Ug daghan pa gayod ang mituo tungod sa iyang pulong. 42 Miington sila sa babaye, "Wala na kami nagatuwo tungod sa kung unsa ang imong giingon, kay kami mismo nakadungog, ug kami nakahibalo nga kini siya mao gayod ang manluluwas sa kalibutan." 43 Pagkahuman niadtong duha ka mga adlaw, mibiya siya didto paingon sa Galilea. 44 Kay si Jesus mismo nagpahayag nga ang usa ka propeta walay kadungganan sa iyang kaugalingon nga nasod. 45 Sa dihang miabot siya ngadto sa Galilea, ang mga taga Galilea nag-abibi kaniya. Nakita nila ang tanang mga butang nga iyang nahimo sa pista sa Jerusalem, kay sila miadto man usab ngadto sa pista. 46 Karon nahiabot na usab siya sa Cana sa Galilea, diin gihimo niya nga bino ang tubig. Adunay usa ka harianon nga pamunuuan kansang anak atua sa Capernaum nga nagsakit. 47 Sa dihang nakadungog siya nga si Jesus niabot gikan sa Judea padulong sa Galilea, miadto siya kung Jesus ug naghangyo kaniya nga mokanaog ug ayohon ang iyang anak, nga hapit na mamatay. 48 Unya si Jesus miington kaniya. "Kondili ka makakita sa mga timaan ug mga katingalahan, dili ka gayod motuo." 49 Ang opisyal miington kaniya, "Sir, kanaog

5 Human niini adunay usa ka kapistahan sa mga Judio, ug si Jesus mitungas sa Jerusalem. 2 Karon sa Jerusalem diha sa ganghaan sa mga karnero, adunay usa ka kaligoanan, nga gitawag sa Hebreo ug Betesda, ug aduna kini lima ka pasilongan. 3 Ang dakong gidaghanon sa mga tawo nga masakiton, buta, bakol, ug paralitiko 4 nanaghigda didto. 5 Adunay usa ka tawo didto nga nagsakit sulod na sa 38 ka tuig. 6 Sa dihang nakita siya ni Jesus nga naghigda didto, ug human nya nahibaloan nga naghigda siya didto sa dugay na kaayo nga panahon, nangutana siya kaniya, "Buot mo ba nga mamaayo?" 7 Mitubag ang masakiton nga tawo, "Sir, wala akoy bisa usa nga mosakwat kanako sa ligoanan sa dihang ang tubig makutaw na. Sa akong pag-adto, adunay uban pa nga nanaog na una kanako." 8 Miington si Jesus kaniya, "Bangon, kuhaa ang imong banig, ug lakaw." 9 Dihadiha dayon ang tawo nauilian ug gikuha niya ang iyang higdaanan, ug nilakaw. Karon kanang adlawa mao ang Adlaw nga Igpapahulay. 10 Busa miington ang mga Judio ngadto kaniya kadtong naayo, "Mao kini ang Adlaw nga Igpapahulay ug wala ka gitugotan sa pagdala sa imong banig." 11 Siya mitubag, "Siya nga nag-ayo kanako miington kanako, 'Kuhaa ang imong banig ug lakaw.'" 12 Nangutana sila kaniya, "Kinsa man ang tawo nga nag-ingon kanimo, 'Kuhaa kana ug lakaw?'" 13 Apan, ang usa nga naayo wala nakaila kung kinsa siya tungod kay wala nabantayan ang paghawa ni Jesus, kay adunay usa ka pundok sa katawhan niana nga dapit. 14 Human niini, nakaplagan siya ni Jesus sa sulod sa templo ug miington kaniya, "Tan-awa, naayo kana! Ayaw na gayod pagpaketasa, aron wala nay hilabihan pang mahitabo kanimo." 15 Milakaw ang tawo ug

nagsugilon ngadto sa mga Judio nga si Jesus maoy nagbuhat ug daotan ngadto sa pagkabanhaw sa nag-ayo kaniya. **16** Karon tungod niining mga butanga paghukom. **30** Wala akoy mabuhat gikan sa akong gilutos sa mga Judio si Jesus, tungod kay gibuhat niya kaugalingon. Kung unsa ang akong nadungog, mao kining mga butanga sa Adlaw nga Igapapahulay. **17** kana akong paghukom, ug ang akong paghukom Mitubag si Jesus ngadto kanila, "Ang akong Amahan matarong tungod kay wala ako nangita sa akong nagabuhat bisan karon, ug ako usab, nagabuhat." **18** kaugalingon nga kabubut-on apan ang kabubut-on Tungod niini, nangita ug paagi ang mga Judio aron niya nga nagpadala kanako. **31** Kung magpamatuod patyon gayod siya, tungod kay wala lamang niya ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong supaka ang Adlaw nga Igapapahulay, apan gitawag pagpamatuod mahimong dili tinuod. **32** Adunay usab niya ang Dios nga iyang kaugalingong Amahan, usa pa nga nagpamatuod mahitungod kanako, ug ug gihimo ang iyang kaugalingon nga pareha sa nasayod ako nga tinuod ang pagpamatuod nga iyang Dios. **19** Mitubag si Jesus kanila, "Sa pagkatinuod, gihatag mahitungod kanako. **33** Nagpadala kamo sa pagkatinuod, walay mabuhat ang Anak sa iyang kang Juan, ug nagpamatuod siya sa kamatuoran. kaugalingon, gawas lamang kung unsa ang iyang **34** Apan ang pagpamatuod nga akong nadawat dili nakita nga gibuhat sa Amahan, kay bisan unsa ang gikan sa tawo. Miiong ako niining mga butanga gibuhat sa Amahan, gibuhat usab kining mga butanga aron nga kamo maluwas. **35** Si Juan mao ang usa sa Anak. **20** Kay nahigugma ang Amahan sa iyang ka suga nga nagasiga ug nagadan-ag, ug kamo Anak ug gipakita niya ang tanang butang nga siya andam sa pagmaya sa iyang kahayag sa mubo mismo ang nagbuhat ug gipakita niya kaniya ang lang nga panahon. **36** Apan ang pagpamatuod nga dagkong mga butang labaw pa niini aron nga kamo ania kanako mas dako pa kaysa kang Juan, kay mahibulong. **21** Kay ingon nga gibanhaw sa Amahan ang mga buhat nga gihatag sa Amahan kanako ang mga patay ug naghatag kanila sa kinabuhi, bisan nga pagahumanon, ang mga buluhaton nga akong ang Anak naghatag usab ug kinabuhi ngadto sa kango ginabuhat, nagpamatuod mahitungod kanako nga bisan kinsa nga buot niya. **22** Kay wala naghukom ang Amahan nagpadala kanako. **37** Ang Amahan nga ang Amahan kang bisan kinsa, apan gihatag niya nagpadala kanako sa iyang kaugalingon nagpamatuod ang tanang paghukom ngadto sa Anak. **23** aron nga mahitungod kanako. Ni wala pa kamo sukad nga mopasidungog ang matag-usa sa Anak ingon nga gipasidungan nila ang Amahan. Ang usa nga wala nagpasidungog sa Anak wala nagpasidungog sa **24** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, siya nga nakadungog sa akong pulong ug nagtuo kaniya nga nagpadala kanako adunay kinabuhing walay kataposan ug dili na paghukman, apan siya nakalatas na gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi. (*aiōnios g166*) **25** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo nga ang takna makadungog sa tingog sa Anak sa Dios, ug kadtong makadungog mabuhi. **26** Kay ingon nga ang Amahan adunay kinabuhi sa iyang kaugalingon, busa naghatag usab siya ngadto sa Anak aron nga aduna siya'y kinabuhi sa iyang kaugalingon, **27** ug naghatag ang usa nga atua sa lubnganan makadungog sa iyang pagdala ug hukom tungod diha sa inyong mga kaugalingon. **28** Ayaw kahibulon niini, nga gikan sa Dios? **29** ug mogawas: kadtong nagbuhat ug maayo ug adunay takna nga moabot nga diin ang matag- nagsumbong ako sa akong kaugalingon diha kaninyo usa nga atua sa lubnganan makadungog sa iyang atubangan sa akong Amahan. Ang usa nga tingog **30** ug pagkabanhaw sa kinabuhi, ug kadtong nagsumbong kaninyo mao si Moises, nga gihatagan ngadto sa pagkabanhaw sa kinabuhi, ug kadtong ninyo sa inyong paglaom. **31** Kung nagtuo kamo kung nagbuhat ug daotan ngadto sa pagkabanhaw sa nag-ayo kaniya. **32** Wala akoy mabuhat gikan sa akong gilutos sa mga Judio si Jesus, tungod kay gibuhat niya kaugalingon. Kung unsa ang akong nadungog, mao kining mga butanga sa Adlaw nga Igapapahulay, apan gitawag pagpamatuod mahimong dili tinuod. **33** Kung magpamatuod patyon gayod siya, tungod kay wala lamang niya ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong supaka ang Adlaw nga Igapapahulay, apan gitawag pagpamatuod mahimong dili tinuod. **34** Apan ang pagpamatuod nga akong nadawat dili nakita nga gibuhat sa Amahan, kay bisan unsa ang gikan sa tawo. Miiong ako niining mga butanga gibuhat sa Amahan, gibuhat usab kining mga butanga aron nga kamo maluwas. **35** Si Juan mao ang usa sa Anak. **36** Apan ang pagpamatuod nga dagkong mga butang labaw pa niini aron nga kamo ania kanako mas dako pa kaysa kang Juan, kay mahibulong. **37** Ang Amahan nga gihatag sa Amahan kanako ang mga buhat nga pagahumanon, ang mga buluhaton nga akong ang Anak naghatag usab ug kinabuhi ngadto sa kango ginabuhat, nagpamatuod mahitungod kanako nga bisan kinsa nga buot niya. **38** Wala nagpabilin ang pulong niya diha kinabuhi, kay wala man kamo mituo sa usa nga iyang Amahan nga nagpadala kanako. **39** Nagsusikamo sa mga kasulatan tungod kay naghunahuna kamo nga diha kanila aduna kamoy kinabuhing walay kataposan, ug kining sama nga mga kasulatan nagpamatuod mahitungod kanako, (*aiōnios g166*) **40** ug dili kamo andam nga moanhi dinihi kanako aron nga makabaton kamo ug kinabuhi. **41** Dili ako modawat ug pagdayeg gikan sa mga tawo, moabot na, ug karon, sa dihang ang mga patay **42** apan nasayod ako nga wala kamoy gugma sa Dios makadungog sa tingog sa Anak sa Dios, ug kadtong diha sa inyong mga kaugalingon. **43** Mianhi ako sa makadungog mabuhi. **44** Unsaon man ngalan sa akong Amahan, ug wala ninyo ako dawata. adunay kinabuhi sa iyang kaugalingon, busa naghatag Kung adunay lahi nga moanhi sa iyang kaugalingon usab siya ngadto sa Anak aron nga aduna siya'y nga ngalan, pagadawaton ninyo siya. **45** Ayaw paghunahuna nga kay adunay takna nga moabot nga diin ang matag- nagsumbong ako sa akong kaugalingon diha kaninyo usa nga atua sa lubnganan makadungog sa iyang atubangan sa akong Amahan. Ang usa nga tingog **46** Kung nagtuo kamo kung

Moises, nagtuo kamo kanako tungod kay nagsulat siya mahitungod kanako. **47** Kung wala kamo nagtuo sa iyang mga sinulat, unsaon man ninyo pagtuo sa akong mga pulong?"

6 Human niining mga butanga, miadto si Jesus sa pikas bahan sa Dagat sa Galilea, gitawag usab nga Dagat sa Tiberias. **2** Ang dako nga panon nagsunod kaniya tungod kay nakita nila ang mga timaan nga iyang gihimo ngadto sa mga nagsakit. **3** Mitungas si Jesus sa bukid ug nilingkod siya didto kauban ang iyang mga disipulo. **4** (Karon ang Pagsaylo, ang kapistahan sa mga Judio, haduol na.) **5** Sa dihang mihangad si Jesus ug nakita ang dakong panon nga nagpadulong kaniya, miington siya kung Felipe, "Asa man kita mopalit ug tinapay aron makakaon sila?" **6** (Apan gisulti kini ni Jesus aron sulayan si Felipe, kay siya mismo nakahibalo kung unsa ang iyang buhaton.) **7** Mitubag si Felipe kaniya, "Ang 200 nga denario nga kantidad sa tinapay dili paigo alang sa matag-usa bisan gamay." **8** Ang usa sa mga disipulo, si Andres, ang igsoon ni Simon Pedro, miington kung Jesus, **9** "Adunay batang lalaki dinihi nga anaay lima ka tinapay nga sebada ug duha ka isda, apan unsa lamang kini taliwala sa kadaghanan?" **10** Miington si Jesus, "Palingkora ang mga tawo." (Karon adunay daghan nga sagbot diadtong dapita.) Busa nanglingkod ang katawhan, mga 5, 000 ang gidaghanon. **11** Unya gikuha ni Jesus ang mga tinapay ug ang mga isda ug human nagpasalamat, iya kining gihatag ngadto sa nanglingkod, kutob sa ilang gusto. **12** Sa dihang nabusog na ang mga tawo, miington siya sa iyang mga disipulo, "Tapoka ang mga tinipik nga nahibilin, aron nga walay masayang." **13** Busa gitapok nila kini ug napuno ang napulo ug duha ka bukag uban sa mga tinipik gikan sa lima ka tinapay nga sebada; ang mga tinipik nga salin gikan adtong nangaon. **14** Unya, sa dihang ang mga tawo nakakita niini nga timaan nga iyang gibuhat, miington sila, "Mao gayod kini ang propeta nga moabot sa kalibutan." **15** Sa dihang naamgohan ni Jesus nga moduol na sila ug mogunit kaniya pinaagi sa pinugos nga paagi aron himoon siyang hari, mihawa na usab siya ug mitungas sa bukid nga nag-inusara. **16** Sa dihang gabii na, ang iyang mga disipulo nilugsong ngadto sa dagat. **17** Nisakay sila sa bangka, ug miadto sa dagat sa Capernaum. Niining higayona ngitngit na, ug si Jesus wala pa miadto kaniila. **18** Ug ang kusog nga hangin mihaguros, ug mikusog na ang balod sa dagat. **19**

Sa dihang nakabugsay na sila ug mga 25 o 30 ka stadia, nakita nila si Jesus nga naglakaw sa dagat ug nagapaduol sa bangka, ug nangahadlok sila. **20** Apan miington siya kaniila, "Ako kini! Ayaw kahadlok." **21** Unya andam sila sa pagdawat kaniya ngadto sa bangka, ug dihadiba ang bangka nakaabot na sa yuta nga diin mao ang ilang adtoan. **22** Pagkasunod adlaw, ang panon nga nagtindog sa pikas bahan sa dagat nakakita nga walay laing bangka didto gawas sa usa, ug si Jesus wala misakay niini uban sa iyang mga disipulo apan ang iyang mga disipulo milakaw nga sila lamang. **23** Bisan paman niini, adunay pipila ka mga bangka nga miabot gikan sa Tiberias duol sa dapit diin sila nangaon sa tinapay human makahatag ug pasalamat ang Ginoo. **24** Sa dihang nahibaloan sa panon nga wala si Jesus ni ang iyang mga disipulo didto, sila mismo nanakay sa mga bangka ug miadto sa Capernaum sa pagpangita kung Jesus. **25** Human nila siya nakaplagan sa pikas bahan sa dagat, miington sila kaniya, "Rabbi, kanus-a lang ka nakaabot dinihi?" **26** Si Jesus mitubag kaniila, nga nag-ingon, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, nangita kamo kanako, dili tungod kay nakakita kamo ug mga timaan, apan tungod kay nakakaon kamo ug pipila sa mga tinapay ug nangabusog. **27** Ayaw pagbuhat alang sa pagkaon nga mahawan, apan pagbuhat alang sa pagkaon nga molahutay ngadto sa kinabuhing walay kataposan diin ihatag kaniyong sa Anak sa Tawo, kay ang Dios nga Amahan nagbutang sa iyang selyo ngadto kaniya." (año 166) **28** Unya miington sila kaniya, "Unsa man ang kinahanglan namong buhaton, aron nga among mahimo ang mga buhat sa Dios?" **29** Mitubag si Jesus ug miington kaniila, "Mao kini ang buhat sa Dios: aron nga kamo motuo sa usa nga iyang gipadala." **30** Busa miington sila kaniya, "Unya unsa man nga timaan ang imong buhaton, aron nga kami makakita ug motuo kanimo? Unsa man ang imong buhaton?" **31** Ang among mga amahan mikaon ug manna didto sa kamingawan, sama sa nahisulat, 'Gihatagan niya sila ug tinapay gikan sa langit aron kan-on.' **32** Unya mitubag si Jesus kaniila, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, dili si Moises ang naghatag kaniyong ug tinapay gikan sa langit, apan ang akong Amahan mao ang naghatag kaniyong sa tinuod nga tinapay gikan sa langit. **33** Kay ang tinapay sa Dios mao ang mikanaog gikan sa langit ug naghatag ug kinabuhi ngadto sa kalibutan." **34** Busa miington sila kaniya, "Sir, hatagi kami kanunay niining maong tinapay." **35** Miington

si Jesus kanila, "Ako ang tinapay sa kinabuhi; siya nga moduo kanako dili na gayod gutomon, ug siya nga motuo kanako dili na gayod uhawon. **36** Apan sa pagkatinuod gisultihan ko kamo nga nakakita na kamo kanako, ug wala kamo mituo. **37** Ang tanan nga ihatag sa Amahan kanako moduo kanako, ug siya nga moduo kanako dili gayod nako isalikway. **38** Kay mikanaog ako gikan sa langit, dili sa pagbuhat sa akong kaugalingon nga kabubut-on, apan sa iyang kabubut-on nga nagpadala kanako. **39** Ug mao kini ang iyang kabubut-on nga nagpadala kanako, nga wala akoy usa nga mawala sa tanan niadtong iyang adlaw. (**aiōnios g166**) **40** Kay mao kini ang kabubut-on sa akong Amahan, nga ang matag-usa nga makakita sa Anak ug motuo kaniya makabaton ug kinabuhing walay kataposan ug ako siyang banhawon sa ulahi nga adlaw. (**aiōnios g166**) **41** Unya nagbagulbul ang mga Judio mahitungod kaniya tungod kay miingga siya, "Ako ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit." **42** samtang nagtudlo siya didto sa Capernaum. **43** Mitubag si Jesus ug miingga daghan sa iyang mga disipulo nga nakadungog niini nga ang amahan ug inahan nga nailhan nato? Unya miingga, "Kini usa ka lisod nga pagtulon-an; kinsa giunsa niya pag-ingon karon nga, 'Mikanaog ako gikan sa langit?'" **44** Walay bisan usa nga makaduo ba kamo niini? **45** Nahisulat kini diha sa mga naghatag ug kinabuhi; ang unod dili makapulos. Ang propeta, "Ang tanan tudloan sa Dios." Ang tanan nga mga pulong nga akong gisulti kaninyo espiritu, ug nakadungog ug nakakat-on gikan sa Amahan moduo sila kinabuhi. **46** Dili nga aduna nay nakakita sa Amahan, wala mituo." Kay nakahibalo si Jesus gikan pa sa gawas kaniya nga gikan sa Dios—siya nakakita sa gawas kaniya nga gikan sa Amahan. **47** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, siya nga motuo adunay kinabuhing walay kataposan. (**aiōnios g166**) **48** Ako ang tinapay sa kinabuhi. **49** Ang inyong mga amahan nikaon sa manna didto sa kamingawan, ug sila namatay. **50** Kini mao ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit, aron nga ang usa ka tawo makakaon sa pipila niini ug dili mamatay. **51** Ako ang buhing tinapay nga mikanaog gikan sa langit. Kung si bisan kinsa nga mokaon sa pipila niini nga tinapay, mabuhi siya sa kahangtoran. Ang tinapay nga akong ihatag mao ang akong unod alang sa kinabuhi sa kalibutan." (**aiōn g165**) **52** Ang mga Judio Tawo ug moinom sa iyang dugo, makabaton kamo ug kinabuhi sa inyong mga kaugalingon. **54** Si bisan kinsa nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo makabaton ug kinabuhing walay kataposan, ug banhawon nako siya sa ulahi nga adlaw. (**aiōnios g166**) **55** Kay ang akong unod mao ang tinuod nga pagkaon, ug ang akong dugo mao ang tinuod nga ilimmon. **56** Siya nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo magpabilin kanako, ug ako diha kaniya. **57** Sama nga ang buhi nga Amahan nagpadala kanako, ug ingon nga ako nabuhi tungod sa Amahan, busa siya nga mokaon kanako, siya usab mabuhi tungod kanako. **58** Mao kini ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit, dili sama sa gikaon sa mga amahan ug namatay. Siya nga mokaon niini nga tinapay mabuhi sa kahangtoran." (**aiōn g165**) **59** Apan si Jesus miingga niining mga butanga didto sa sinagoga samtang nagtudlo siya didto sa Capernaum. **60** Unya Miingga sila, "Dili ba kini nga Jesus ang anak ni Jose, daghan sa iyang mga disipulo nga nakadungog niini nga ang amahan ug inahan nga nailhan nato? Unya miingga, "Kini usa ka lisod nga pagtulon-an; kinsa giunsa niya pag-ingon karon nga, 'Mikanaog ako man ang makadawat niini?'" **61** Si Jesus, tungod kay gikan sa langit?" **62** Unya unsa kaha kung makita kanako gawas kung ipaduo siya sa Amahan nga ninyo ang Anak sa Tawo nga mokayab padulong nagpadala kanako, ug ako siyang banhawon sa kung asa siya kaniadto? **63** Ang Espiritu mao ang ulahi nga adlaw. **64** Apan adunay pipila kaninyo nga kanako. **65** Miingga siya, "Kini tungod niini nga ako nagsulti kaninyo nga walay makaduo kanako magbudi kaniya. **66** Tungod niini, daghan sa iyang mga disipulo ang namiya ug wala na mikuyog uban niya. **67** Unya miingga si Jesus sa napulo ug duha, "Dili ninyo buot ug mopahawa usab, buot ba ninyo?" **68** Si Simon Pedro mitubag kaniya, "Ginoo, kung kinsa man kami moadto? Anaa kanimo ang mga pulong sa kinabuhing walay kataposan, (**aiōnios g166**) **69** ug nagtu kami ug nahibalo nga ikaw ang Usa ka Balaan sa Dios." **70** Miingga si Jesus kanila, "Dili ba gipili ko kamo, nangasuko ug nagsugod na ug lalis, nga nag-ingon, ang napulo ug duha, ug ang usa kaninyo yawa?" **71** "Unsaon daw paghatag niining tawhana sa iyang Karon nagsulti siya mahitungod kang Judas nga anak unod nganhi kanato aron kan-on?" **53** Unya miingga

ni Simon Iscariote, kay siya man gayod, ang usa sa napulo ug duha, nga magbudyong kanya Jesus.

7 Ug human niining mga butanga si Jesus mipanaw sa Galilea, kay dili siya buot nga moadto sa Judea tungod kay ang mga Judio nangita aron mopatay kanya. **2** Karon ang Judio nga pista sa mga Payag-payag, haduol na. **3** Busa ang iyang mga igsoon miington kanya, "Biyai kining dapita ug adto sa Judea, aron nga ang imong mga disipulo makakita usab sa mga buhat nga imong gihimo. **4** Walay usa nga mobuhat sa usa ka butang diha sa tago kung sa iyang kaugalingon buot niyang mahibaw-an sa dayag. Kung imong buhaton kining mga butanga, ipakita ang imong kaugalingon sa kalibutan." **5** Kay bisan ang iyang mga igsoon wala motuo kanya. **6** Busa miington si Jesus kanila, "Ang akong panahon wala pa moabot, apan ang inyong panahon kanunay andam. **7** Ang kalibutan dili magdumot kaninyo, apan kini nagadumot kanako tungod kay ako nagpamatuod babin niini nga ang ilang mga binuhatan daotan. **8** Pangadto kamo sa kapistahan; dili ako moadto niini nga kapistahan tungod kay ang akong panahon wala pa matuman." **9** Human siya miington niining mga butanga kanila, siya nagpabilin sa Galilea. **10** Apan sa dihang ang iyang mga igsoon nakalakaw na ngadto sa kapistahan, unya mitungas usab siya, nga dili dayag apan sa tago lamang. **11** Ang mga Judio nangita kanya didto sa kapistahan ug miington, "Asa naman siya?" **12** Adunay daghang paghisgot taliwala sa panon mahitungod kanya. Ang uban miington, "Siya usa ka maayo nga tawo." Ang uban miington, "Dili, siya ang nangulo sa pagpahisalaag sa panon." **13** Apan walay usa nga misulti sa dayag babin kanya tungod kay nahadlok sa mga Judio. **14** Sa dihang ang kapistahan hapit na mahuman, si Jesus mitungas sa templo ug misugod sa pagtudlo. **15** Unya ang mga Judio nahibulong, ug miington, "Unsa ba kining tawhana nga daghan man kaayo ang nahikatonan? Nga wala man siya makaiskwela." **16** Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Ang akong pagtulon-an dili kini kanako, apan kanya nga nagpadala kanako. **17** Kung ang matag usa motinguha sa pagbuhat sa iyang kabutbat-on, masayod siya babin niini nga pagtulon-an, kung kini ba naggikan sa Dios, o kung ako nagsulti gikan sa akong kaugalingon. **18** Si bisan kinsa nga mosulti gikan sa iyang kaugalingon nagapangita sa iyang kaugalingong himaya, apan si bisan kinsa nga nagapangita sa himaya niya

nga nagpadala kanya, kanang tawhana tinuod, ug walay dili matarong diha kanya. **19** Dili ba si Moises man ang naghatag ug balaod kaninyo? Apan bisan usa kaninyo walay nagtuman sa balaod. Nganong nagapangita man kamo sa pagpatay kanako?" **20** Ang panon mitubag, "Ikaw adunay demonyo. Kinsa man ang nangita kanimo aron ikaw patyon?" **21** Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Ako naghimo sa usa ka buhat, ug kamong tanan nahibulong tungod niini. **22** Si Moises mihatag ug pagpatuli kaninyo (kini dili gikan kang Moises, apan gikan sa mga katigulangan), ug sa Igpapahulay kamo magtuli ug usa ka tawo. **23** Kung ang usa ka tawo modawat sa pagpatuli panahon sa Igpapahulay aron nga ang balaod ni Moises dili maguba, nganong nangasuko man kamo kanako tungod ba kay gihimo nako ang usa ka tawo nga hingpit ug himsog panahon sa Igpapahulay? **24** Ayaw paghukom sumala sa panagway, apan paghukom nga makatarunganon." **25** Pipila kanila gikan sa Jerusalem nga miington, "Dili ba kini ang usa nga ilang gipangita aron patyon? **26** Ug tanawa, siya nagasulti nga dayag, ug sila walay ikasulti kanya. Dili mahimo nga ang mga magmamando masayod sa tinuod nga mao kini ang Cristo, dili ba? **27** Apan nasayod kita kung asa gikan kining usa. Apan sa dihang ang Cristo moabot, walay usa nga masayod kung asa siya gikan." **28** Unya si Jesus misinggit didto sa templo, nga nagtudlo ug nagsulti, "Kamo nakaila kanako ug nasayod kung asa ako gikan. Wala ako mianhi sa akong kaugalingon, apan siya nga mipadala kanako tinuod, ug wala kamo masayod kanya. **29** Nasayod ako kanya tungod kay gikan ako kanya ug siya ang mipadala kanako." **30** Misulay sila sa pagdakop kanya, apan walay usa nga mitugyan kanya, tungod kay ang iyang takna wala pa moabot. **31** Apan daghan sa panon nga mituot kanya, ug sila nagaingon, "Sa dihang moabot ang Cristo, maghimo ba siya ug daghan pang mga timaan kaysa nabuhat niining usa?" **32** Ang mga Pariseo nakadungog sa panon nga naghinunghungay niining mga butanga mahitungod kang Jesus, ug ang pangulo sa mga pari ug ang mga Pariseo mipadala sa mga kadagkoan aron sa pagdakop kanya. **33** Unya miington si Jesus, "Ako magpabilin uban kaninyo sa hamubo lang nga panahon, ug unya moadto ako kanya nga mipadala kanako. **34** Magapangita kamo kanako apan dili ninyo ako makaplagan; kung asa ako moadto, dili kamo mahimo sa pag-adto." **35**

Busa ang mga Judio miington sa ilang kaugalingon, ug ang mga Pariseo nagdala ug usa ka babaye nga "Asa man kining tawhana moadto nga dili man nasakpan nga nagbuhut sa pagpanapaw. Gibutang nato siya mahikaplagan? Moadto ba siya aron sa nila siya sa taliwala. 4 Unya sila miington kaniya, pagsabwag taliwala sa mga Griyego ug tudlo-an "Magtutudlo, kining bayhana nasakpan nga nagbuhut ang mga Griyego? 36 Unsa kining pulong nga iyang sa pagpanapaw. 5 Karon sa balaod, si Moises giington, "Mangita kamo kanako apan dili ninyo ako nagmando kanato sa pagbato sa maong tawo; unsa makaplagan; diin ako moadto, dili kamo makaadto?" man ang imong ikasulti bahin kaniya?" 6 Gisulti 37 Sa kataposan, ang dakong adlaw sa kapistahan, si nila kini sa tuyos nga mabitik siya aron aduna silay Jesus mitindog ug misinggit, nga nag-ingon, "Kung ikapasangil bahin kaniya, apan si Jesus miluhod ug si bisan kinsa nga giuhaw, tugoti siya nga moduol unya nagsulat sa yuta pinaagi sa iyang tudlo. 7 Sa kanako ug mag-inom. 38 Siya nga mituo kanako, dihang nagpadayon sila sa pagpangutana kaniya, sama sa gisulti sa kasulatan, ang mga sapa sa buhi mitindog siya ug miington kanila, "Siya nga walay nga tubig modagayday gikan sa iyang tiyan." 39 sala diha kaninyo, paunaha siya sa paglabay ug bato Apan siya miington niini bahin sa Espiritu, nga alang kaniya." 8 Miukbo na usab siya, ug misulat gamit niadtong motuo kaniya makadawat; ang Espiritu wala ang iyang tudlo. 9 Pagkadungog nila niini, tinagsa pa gihatag tungod kay si Jesus wala pa man himaya. sila nga mibiya, una ang pinakamagulangan. Sa 40 Pipila sa panon, sa dihang nadunggan nila kini kataposan si Jesus na lamang ang nabilin, uban nga mga pulong, nga miington, "Tinuod gayod nga ang babaye nga anaa sa taliwala. 10 Mitindog si mao kini ang propeta." 41 Ang uban nagaingon, "Mao Jesus ug miington kaniya, "Babaye, asa naman ang kini ang Cristo." Apan ang uban nagaingon, "Ang namasangil kanimo?" Wala bay usa nga naghukom Cristo ba gikan sa Galilea? 42 Ang kasulatan ba kanimo?" 11 Siya miington, "Wala Ginoo." Miington si wala miington nga ang Cristo maggikan sa kaliwanan Jesus, "Bisan ako dili maghukom kanimo. Lakaw ug ni David ug gikan sa Betlehem, ang baryo diin si ayaw na pagpakasala." 12 Nagsulti si Jesus kanila David nagpuyo?" 43 Busa adunay pagkabahin sa pag-usab nga nag-ingon, "Ako mao ang kahayag sa mga panon tungod kaniya. 44 Pipila kanila buot kalibutan; siya nga nagasunod kanako dili maglakaw nga modakop kaniya, apan walay usa nga migunit sa kangitngit apan adunay kahayag sa kinabuhi." kaniya. 45 Unya ang mga pamunoan mibalik ngadto 13 Ang mga Pariseo miington ngadto kaniya, "Ikaw sa pangulo sa mga pari ug sa mga Pariseo, nga nagsaksi mahitungod sa imong kaugalingon; ang miington ngadto kanila, "Nganong wala man ninyo imong pagsaksi dili tinuod. 14 Mitubag si Jesus ug siya dad-a?" 46 Ang mga pamunoan mitubag, "Walay miington kanila, "Bisan kung nagsaksi ako mahitungod bisan usa nga nakasulti nga sama niini." 47 Busa sa akong kaugalingon, ang akong gisaksi tinuod. ang mga Pariseo mitubag kanila, "Nalingla ba usab Nasayod ako kung asa ako gikan ug asa ako gihapon kamo? 48 Aduna bay mga magmamando padulong, apan kamo wala nasayod kung asa ako nga mituo kaniya, o sa mga Pariseo? 49 Apan kini naggikan ug asa ako padulong. 15 naghukom kamo nga panon wala masayod sa balaod, sila tinunglo." sumala sa unod; Wala Ako maghukom ni bisan kinsa. 50 Si Nicodemo (usa sa mga Pariseo, nga miadto 16 Kung maghukom ako, ang akong paghukom tinuod kang Jesus sa dili palang dugay), miington ngadto tungod kay ako wala mag-inusara, apan ako uban sa kanila, 51 "Ang ato bang balaod maghukom sa usa ka akong Amahan nga nagpadala kanako. 17 Oo, ug diha tawo sa walay pagpaminaw gikan kaniya ug pagsuta sa inyong balaod nahisulat nga ang pagpamatuod kung unsa ang iyang gipangbuhat?" 52 Sila mitubag sa duha ka tawo tinuod. 18 Gipadala niya ako ug miington kaniya, "Ikaw ba usab gikan sa Galilea? nga magsaksi mahitungod sa akong kaugalingon, Susiha ug tan-awa nga walay propeta nga naggikan ug ang Amahan nga nagpadala kanako nagasaksi sa Galilea." 53 Unya ang tanan miuli sa tagsa-tagsa mahitungod kanako." 19 Sila miington kaniya, "Asa nila ka panimalay.

8 Si Jesus miadto sa bukid sa mga Olibo. 2

Pagkasayo sa buntag mibalik siya pag-usab didto sa templo, ug ang tanang katawhan nangabot; milingkod siya ug nanudlo kanila. 3 Ang mga escriba

makaila kanako o bisan sa akong Amahan; kung nakaila kamo kanako, kamo usab nakaila sa akong Amahan." 20 Miington siya niining mga pulonga sa tipiganan sumala sa iyang gitudlo didto sa templo,

ug walay usa nga midakop kaniya tungod kay ang buot ninyo akong patyon tungod kay ang akong mga iyang takna wala pa-man miabot. **21** Busa miington pulong walay dapit diha kaninyo. **38** Nagsulti ako na usab siya kanila, "molakaw ako palayo; mangita kung unsa ang akong nakita uban sa akong Amahan, kamo kanako ug mamatay sa inyong mga sala. ug nagbuhat usab kamo kung unsa ang inyong Kung asa ako moadto, dili kamo makaadto." **22** nadungog gikan sa inyong amahan." **39** Sila mitubag Ang mga Judio miington, "Patyon ba niya ang iyang ug miington kaniya, "Ang among amahan mao si kaugalingon? Mao nga miington siya nga; 'Kung asa Abraham." Si Jesus miington kanila, "Kung mga anak ako padulong dili kamo makaadto?" **23** Si Jesus kamo ni Abraham, magbuhat kamo sa buluhaton ni miington kanila, "Gikan kamo sa ubos; gikan ako sa Abraham. **40** Apan, karon nangita kamo kanako aron taas. Iya kamo niining kalibutan; ako dili iya niining sa pagpatay, ang usa ka tawo nga nagsulti kaninyo sa kalibutan. **24** Busa, magaingon ako kaninyo nga kamo kamatuoran nga akong nadungog gikan sa Dios. Si mamatay pinaagi sa inyong mga sala. Gawas kung Abraham wala nagbuhat niini. **41** Nagbuhat kamo sa motuo kamo nga AKo mao AKo, kamo mamatay buluhaton sa inyong Amahan." Sila miington kaniya, sa inyong mga sala." **25** Busa sila miington ngadto "Wala kami natawo sa manggihilawason; aduna kami kanila, "Kinsa ka ba?" si Jesus miington kanila, "Kung usa ka Amahan: ang Dios." **42** Miington si Jesus kanila, unsa ang akong gisulti kaninyo gikan sa sinugdanan. "Kung ang inyong Amahan mao ang Dios, kamo **26** Adunay daghang mga butang nga akong ikasulti mahigugma kanako, kay gikan ako sa Dios ug ania ug ikahukom mahitungod kaninyo. Bisan pa niana, dinihi; kay wala ako moanhi sa akong kaugalingon, siya nga nagpadala kanako mao lamang ang tinuod; apan nagpadala siya kanako. **43** Nganong dili man ug ang mga butang nga akong nadungog gikan kamo makasabot sa akong mga pulong? Tungod kay kaniya, kining mga butanga ang akong isulti sa kamo wala nakadungog sa akong mga pulong. **44** kalibutan." **27** Wala sila makasabot nga siya nagsulti iya kamo sa inyong amahan, nga mao ang yawa, ug ngadto kanila mahitungod sa Amahan. **28** Si Jesus nangandoy kamo sa pagbuhat sa gitinguha sa inyong miington, "Sa dihang inyong ipataas ang Anak sa amahan. Mamumuno siya sukad pa sa sinugdanan Tawo, unya inyong masayran nga kana mao Ako, ug wala nagbarog sa kamatuoran tungod kay walay ug niana ako walay mabuhat sa akong kaugalingon. kamatuoran diha kaniya. Sa dihang siya mosulti ug Ingong nga ang Amahan nagtudlo kanako, akong bakak, siya nagsulti gikan sa iyang kaugalingon nga isulti kining mga butanga. **29** Siya nga nagpadala kinaiyahan tungod kay siya bakakon ug siya ang kanako uban kanako, ug siya dili mobiya kanako, amahan sa tanang mga bakak. **45** Apan, tungod kay tungod kay ako kanunay nagabuhat kung unsa ang nagsulti ako kaninyo sa kamatuoran, dili kamo motuo makapahimuot kaniya." **30** Samtang gisulti ni Jesus kanako. **46** Kinsa ba kaninyo ang magsilot kanako sa kining mga butanga, daghan ang mituo kaniya. **31** sala? Kung ako mosulti sa kamatuoran, ngano nga Si Jesus miington niadtong mga Judio nga mituo dili man kamo motuo kanako? **47** Siya nga iya sa Dios kaniya, "Kung magpabilin kamo sa akong mga pulong, maminaw sa mga pulong sa Dios; dili kamo maminaw kamo tinuod gayud nga akong mga disipulo; **32** ug kaniya tungod kay kamo dili man iya sa Dios." **48** Ang masayran ninyo ang kamatuoran, ug ang kamatuoran mga Judio mitubag ug miington kaniya, "Wala ba kami maghimo kaninyong gawasnon." **33** sila mitubag nagsulti sa tinuod nga ikaw usa ka Samarianhon kaniya, "Mga kaliwat kami ni Abraham ug dili mga ug adunay demonyo?" **49** Si Jesus mitubag, "Wala ulipon ni bisan kinsa; giunsa nimo pagkasulti, 'Mahimo akoy demonyo, apan nagpasidungog ako sa akong kamong gawasnon?" **34** Si Jesus mitubag kanila, "Sa Amahan, apan wala kamo mopasidungog kanako. pagkatinuod, sa pagkatinuod, mosulti ako kaninyo, ang matag-usa nga nagabuhat ug sala naulipon sa sala. **35** Ang ulipon dili magpabilin sa panimalay hangtod sa hangtod; ang anak magpabilin hangtod sa hangtod. (aión g165) **36** Busa, kung ang Anak maghimo kanimo nga gawasnon, kamo mahimo gayod nga tinuod nga gawasnon. **37** Nasayod ako nga kamo mga kaliwat ni Abraham; nangita kamo kanako kay **50** Wala ako mangita sa akong himaya; adunay usa nga nangita ug maghukom. **51** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, mosulti ako kaninyo, kung ang matag-usa motuman sa akong pulong, dili gayod siya makakita sa kamatayon." (aión g165) **52** Ang mga Judio miington kaniya, "Karon nasayod kami nga ikaw adunay demonyo. Si Abraham ug ang mga propeta namatay na; apan ikaw karon miington, "Kung ang

matag-usa motuman sa akong pulong, siya dili gayod pagkabuka ang imong mga mata?" 11 Siya mitubag, makinatilaw sa kamatayon." (aiōn g165) 53 Dili ka labaw "Ang tawo nga gitawag ug Jesus naghimog lapok sa among amahan nga si Abraham, ikaw ba? Ang ug gihadhid sa akong mga mata ug miington kanako, mga propeta nangamatay na usab. Si kinsa ang 'Adto sa Siloam ug panghilam-os.' Busa miadto ako naghimo sa imong kaugalingon nga ing-an?" 54 ug nanghilam-os, ug unya makakita na ako." 12 Sila Mitubag si Jesus, "Kung himayaon ko ang akong miington kaniya, "Asa naman siya?" Siya mitubag, kaugalingon, ang akong himaya kawang; ang akong "Wala ako masayod." 13 Unya gidala nila ang tawo Amahan maoy naghimaya kanako— nga inyong nga kaniadto buta ngadto sa mga Pariseo. 14 Adlaw ginaingon nga siya mao ang inyong Dios. 55 Wala kadto nga Igpagpahulay sa dihang si Jesus naghimog kami makaila kaniya, apan nakaila ako kaniya, kung lapok ug nabuka ang iyang mga mata. 15 Unya moingon ako nga, "wala ako makaila kaniya," mahimo gipangutana pag-usab sa mga Pariseo kung giunsa ako nga sama kaninyo, nga bakakon. Bisan pa niana, niya pagdawat sa iyang panan-aw. Siya miington ako nakaila kaniya, ug nagtuman sa iyang pulong. 56 Ang inyong amahan nga si Abraham nalipay nga unya nanghilam-os ako, ug ako karon makakita na." makakita sa akong adlaw; nakakita siya niimi ug siya 16 Pipila sa mga Pariseo miington, "Kining tawhana nalipay." 57 Ang mga Judio miington kaniya, "Wala dili gikan sa Dios tungod kay wala niya ginasunod pa ikaw nagpangidaron ug 50, unya ikaw nakakita ang Igpatuhay." Ang uban miington, "Unsaon sa na kang Abraham?" 58 Miington si Jesus kanila, "Sa usa ka tawo nga makasasala pagbutah sa maong pagkatinuod, sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, mga timaan?" Busa adunay pagkabahin taliwala sa wala pa si Abraham, AKO anaa na." 59 Unya kanila. 17 Busa ilang gipangutana ang buta nga tawo pag-usab, "Unsa may ikasulti nimo mahitungod kaniya sukad nga iyang gibuka ang imong mga mata?" Ang tawo nga buta miington, "Siya usa ka propeta." 18 Karon ang mga Judio wala gihapon motuo mahitungod kaniya nga siya buta ug siya karon makakita na hangtod nga ilang gipatawag ang iyang ginikanan niadtong tawo nga makakita na. 19 Ilang gipangutana ang ginikanan, "Mao ba kini ang inyong anak nga giiong nga natawong buta? Giunsa nganong nakakita naman siya karon?" 20 Busa ang iyang ginikanan mitubag kanila, "Nasayod kami nga amo kining anak ug siya buta sukad pa sa iyang pagkatawo. 21 Giunsa niya pagkakita karon, wala kami masayod, ug kung kinsa ang mipabuka sa iyang mga mata, wala kami masayod. Pangutan-a siya, siya hamtong na. Siya makatubag na alang sa iyang kaugalingon." 22 Gisulti kini sa iyang mga ginikanan, tungod kay nahadlok man sila sa mga Judio. Kay ang mga Judio nagkauyon nang daan nga kung si bisan kinsa ang moingon nga siya ang Cristo, siya mahimo nang pagawason sa sinagoga. 23 Tungod niini, ang iyang mga ginikanan miington, "Siya hamtong na, pangutan-a siya." 24 Busa sa ikaduha nga higayon ilang gitawag pag-usab ang tawo nga buta ug giingnan siya, "Ihatag ang himaya sa Dios. Nasayod kami nga kining tawhana makasasala." 25 Unya ang maong tawo mitubag, "Wala ako masayod kung makasasala siya. Usa lang ka butang ang akong nasayran: Buta

9 Karon samtang si Jesus milabay, nakita niya ang usa ka tawo nga buta gikan pa sa iyang pagkatawo. 2 Ang mga disipulo nangutana kaniya, "Rabbi, kinsa may nakasala, kining tawhana o ang iyang ginikanan, hinungdan nga siya natawo nga buta?" 3 Si Jesus mitubag, "Dili kini tungod sa sala niining tawhana, o sa iyang mga ginikanan, apan aron nga ang mga buhat sa Dios mapadayag diha kaniya. 4 Kinahanglan nga buhaton nato ang buluhaton sa nagpadala kanako samtang adlaw pa. Kay ang kagabhiom moabot sa dihang wala nay makahimo sa pagbutah ug buluhaton. 5 Samtang ania pa ako sa kalibutan, ako ang kahayag sa kalibutan." 6 Pagkahuman ni Jesus ug sulti niining mga butanga, miluwa siya sa yuta, naghimog lapok ginamit ang laway, ug gihadhidan niyang lapok ang mga mata sa buta. 7 Siya miington kaniya, "Lakaw, panghilam-os didto sa linaw sa Siloam (diin gihubad nga: gipaadto)." Busa ang tawo milakaw palayo, ug nanghilam-os, ug mibalik nga makakita na. 8 Unya ang mga silingan sa tawo ug kadtong mga nakakita kaniya kaniadto nga nagpakilimos miington, "Dili ba kini nga tawo ang kanunay naglingkod ug nagpakilimos?" 9 Ang pipila miington, "Siya gayod." Ang uban miington, "Dili, apan siya sama kaniya." Apan siya miington, "Ako kini." 10 Sila miington kaniya, "Unya giunsa man

ako, ug karon makakita na.” 26 Unya sila miington makadungog sa iyang tingog, ug iyang pagatawgon kaniya, “Unsa ang iyang gibuhat kanimo? Giunsa ang iyang kaugalingong mga karnero pinaagi sa niya pagbuka sa imong mga mata?” 27 Siya mitubag, ngalan ug giyahan sila pagawas. 4 Sa dihang iya nang “Gisultihan ko na kamo, ug wala kamo maminaw! mapagawas ang tanan nga iyang gipanag-iya, mouna Nganong buot pa man ninyo nga madungog kini siya kaniila, ug ang mga karnero mosunod kaniya, kay pag-usab? Kamo dili ba buot nga mahimo niyang sila nakaila man sa iyang tingog. 5 Dili sila mosunod mga disipulo, dili ba? 28 Ug ilang giinsulto siya sa sa langyaw apan molikay hinuon sila kaniya, kay sila pag-ingon, “Ikaw ang iyang disipulo, apan kami mga wala man makaila sa tingog sa mga langyaw.” 6 Si disipulo ni Moises. 29 Nasayod kami nga ang Dios Jesus misulti niini nga sambingay kaniila, apan wala misulti kang Moises, apan wala kami masayod kung sila makasabot kung unsa kining mga butanga nga kining usa asa naggikan.” 30 Ang tawo mitubag iyang gipanulti ngadto kaniila. 7 Unya si Jesus misulti ug miington kaniila. “Kini talagsaon, nga wala kamo kaniila pag-usab, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, masayod kung asa siya naggikan, apan iyang gibuka ako moingon kaninyo, ako ang pultahan sa mga ang akong mga mata. 31 Nasayod kami nga ang karnero. 8 Ang uban nga niabot una kanako kawatan Dios dili maminaw sa mga makakasala, apan kung ug tulisan, apan ang mga karnero wala maminaw ang matag-usa masimbahon ug kanunay motuman kaniila. 9 Ako ang pultahan. Kung adunay mosulod sa iyang gisugo, siya maminaw kaniya. 32 Sukad sa agi kanako, siya maluwas; mosulod siya ug mogawas sinugdanan sa kalibutan wala pa gayoy nadungog ug makakaplag ug sibsiban. 10 Ang kawatan dili nga adunay nakapabuka sa mga mata sa tawo nga moabot kung dili siya mangawat ug mopatay ug buta sukad sa iyang pagkatawo. (aión g165) 33 Kung moguba. Ako mianhi aron nga sila adunay kinabuhi kining tawhana dili pa gikan sa Dios, wala gayod siyay ug makabaton niini nga madagayaon. 11 Ako ang mahimo.” 34 Sila mitubag ug miington kaniya, “Ikaw maayong magbalantay. Ang maayo nga magbalantay hingpit nga natawo sa kasal-anan, ug ikaw nagtudlo motugyan sa iyang kinabuhi alang sa mga karnero. 12 kanamo?” Unya ila siyang gipagawas palayo. 35 Si Ang sinuholan nga sulugoon dili usa ka magbalantay Jesus nakabalita nga ila siyang gihinginlan pagawas ug dili tag-iya sa mga karnero. Kon iyang makita sa sinagoga. Nakaplagan niya siya ug giingnan, ang lobo nga moabot pasagdan lang ang karnero “Mituo ka ba sa Anak sa Tawo?” 36 Siya mitubag ug moikeyas. Ug dad-on sila sa lobo ug ipatibulag ug miington, “Kinsa man siya Ginoo, aron nga ako sila. 13 Siya modagan palayo tungod kay siya usa motuo kaniya?” 37 Si Jesus miington kaniya, “Ikaw man lamang ka sinuholan nga sulugoon ug wala nakakita na kaniya, ug siya mao ang nakigsulti uban moamping sa mga karnero. 14 Ako ang maayo nga kanimo.” 38 Ang tawo miington, “Ginoo, mituo ako “ug magbalantay, ug ako nakaila sa akong gipanag-iya, siya misimba kaniya. 39 Si Jesus miington, “Alang sa ug ang akong gipanag-iya nakaila kanako. 15 Ang paghukom ako miabot niining kalibotana aron ang Amahan nakaila kanako, ug ako nakaila sa Amahan, kadtong dili makakita mahimong makakita ug kadtong ug akong itugyan ang akong kinabuhi alang sa mga makakita mahimong buta.” 40 Ang pipila sa mga karnero. 16 Aduna akoy lahing mga karnero nga wala Pariseo nga anaa didto uban kaniya nakadungog dinhi nga kulongan. Kinahangan nga ako usab silang niining mga butanga ug nangutana kaniya, “Kami ba pagadad-on, ug sila makadungog sa akong tingog usab mga buta?” 41 Si Jesus miington kaniila, “Kung aron nga mahimong usa ka panon sa karnero ug usa kamo buta, kamo unta wala nay sala, apan karon lang ka magbalantay. 17 Mao kini ang hinundan kamo nag-ingon, ‘Kami nakakita; busa ang inyong nga ang Amahan nahiguma kanako: Akong itugyan sala magpabilin.

10 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako mosulti kaninyo, siya nga dili moagi sa pultahan paingon sa kulongan sa karnero, apan mokatkat hinuon sa lahing dalan, kanang tawhana kawatan ug tulisan. 2 Siya nga magasulod agi sa pultahan mao ang magbalantay sa karnero. 3 Ang magbalantay sa pultahan magaabli alang kaniya. Ang mga karnero

sila makasabot kung unsa kining mga butanga nga kining usa asa naggikan.” 30 Ang tawo mitubag iyang gipanulti ngadto kaniila. 7 Unya si Jesus misulti ug miington kaniila. “Kini talagsaon, nga wala kamo kaniila pag-usab, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, masayod kung asa siya naggikan, apan iyang gibuka ako moingon kaninyo, ako ang pultahan sa mga ang akong mga mata. 31 Nasayod kami nga ang karnero. 8 Ang uban nga niabot una kanako kawatan Dios dili maminaw sa mga makakasala, apan kung ug tulisan, apan ang mga karnero wala maminaw ang matag-usa masimbahon ug kanunay motuman kaniila. 9 Ako ang pultahan. Kung adunay mosulod sa iyang gisugo, siya maminaw kaniya. 32 Sukad sa agi kanako, siya maluwas; mosulod siya ug mogawas sinugdanan sa kalibutan wala pa gayoy nadungog ug makakaplag ug sibsiban. 10 Ang kawatan dili moabot kung dili siya mangawat ug mopatay ug buta sukad sa iyang pagkatawo. (aión g165) 33 Kung moguba. Ako mianhi aron nga sila adunay kinabuhi kining tawhana dili pa gikan sa Dios, wala gayod siyay ug makabaton niini nga madagayaon. 11 Ako ang mahimo.” 34 Sila mitubag ug miington kaniya, “Ikaw maayong magbalantay. Ang maayo nga magbalantay hingpit nga natawo sa kasal-anan, ug ikaw nagtudlo motugyan sa iyang kinabuhi alang sa mga karnero. 12 kanamo?” Unya ila siyang gipagawas palayo. 35 Si Ang sinuholan nga sulugoon dili usa ka magbalantay Jesus nakabalita nga ila siyang gihinginlan pagawas ug dili tag-iya sa mga karnero. Kon iyang makita sa sinagoga. Nakaplagan niya siya ug giingnan, ang lobo nga moabot pasagdan lang ang karnero “Mituo ka ba sa Anak sa Tawo?” 36 Siya mitubag ug moikeyas. Ug dad-on sila sa lobo ug ipatibulag ug miington, “Kinsa man siya Ginoo, aron nga ako sila. 13 Siya modagan palayo tungod kay siya usa motuo kaniya?” 37 Si Jesus miington kaniya, “Ikaw man lamang ka sinuholan nga sulugoon ug wala nakakita na kaniya, ug siya mao ang nakigsulti uban moamping sa mga karnero. 14 Ako ang maayo nga kanimo.” 38 Ang tawo miington, “Ginoo, mituo ako “ug magbalantay, ug ako nakaila sa akong gipanag-iya, siya misimba kaniya. 39 Si Jesus miington, “Alang sa ug ang akong gipanag-iya nakaila kanako. 15 Ang paghukom ako miabot niining kalibotana aron ang Amahan nakaila kanako, ug ako nakaila sa Amahan, kadtong dili makakita mahimong makakita ug kadtong ug akong itugyan ang akong kinabuhi alang sa mga makakita mahimong buta.” 40 Ang pipila sa mga karnero. 16 Aduna akoy lahing mga karnero nga wala Pariseo nga anaa didto uban kaniya nakadungog dinhi nga kulongan. Kinahangan nga ako usab silang niining mga butanga ug nangutana kaniya, “Kami ba pagadad-on, ug sila makadungog sa akong tingog usab mga buta?” 41 Si Jesus miington kaniila, “Kung aron nga mahimong usa ka panon sa karnero ug usa kamo buta, kamo unta wala nay sala, apan karon lang ka magbalantay. 17 Mao kini ang hinundan kamo nag-ingon, ‘Kami nakakita; busa ang inyong nga ang Amahan nahiguma kanako: Akong itugyan salangka magpabilin.

18 Walay makakuha niini gikan kanako, apan akong itugyan ang akong kaugalingon. Aduna akoy katungod sa pagtugyan niini, ug aduna usab akoy katungod sa pagbawi niini pag-usab. Ako kining nadawat nga mando gikan sa akong Amahan.” 19 Ang pagkabahin nahitabo pag-usab sa mga Judio tungod niini nga mga pulong. 20 Ang kadaghanan

kanila miington "Siya adunay demonyo ug nabuang. siya sa unahan sa Jordan sa dapit kung asa si Juan Nganong maminaw man kamo kaniya?" 21 Ang uban una nga nagapangbawtismo, ug siya mipuyo didto. miington, "Dili ingon ini ang mga pulong sa usa ka tawo nga giyawaan. Makahimo ba gud ang usa ka demonyo sa pag-abli sa mga mata sa buta?" 22 Unya mga timaan, apan tinuod ang tanang mga butang kini ang panahon sa Kapistahan sa Paghalad didto sa Jerusalem. 23 Tingtugnaw kadto, ug si Jesus milakaw didto sa templo sa portiko ni Solomon. 24 Unya ang mga Judio naugpalibot kaniya ug miington, "Unsa kadugayon nga imo kaming ipaduhaduha? Kung ikaw ang Cristo, sultihii kami sa klaro." 25 Si Jesus mitubag kanila, "Ako nagsulti kaninyo, apan wala kamo motuo. Ang mga binuhatan nga akong gihimo sa ngalan sa akong Amahan, kini naparmatuod mahitungod kanako. 26 Apan kamo wala motuo tungod kay kamo dili man akong mga karnero. 27 Ang akong mga karnero makadungog sa akong tingog; ako nakaila kanila, ug sila mosunod kanako. 28 Ako naghatag kanila ug kinabuhing walay kataposan; sila dili gayod mamatay, ug walay usa nga makakawat kanila sa akong kamot. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Ang akong Amahan, nga naghatag kanila kanako, labaw sa tanan, ug walay makahimo sa pagkawat kanila gikan sa kamot sa Amahan. 30 Ako ug ang Amahan usa ra." 31 Unya ang mga Judio mikuhang pag-usab ug mga bato aron batohon siya. 32 Si Jesus mitubag kanila, "Nagpakita ako ug daghan nga maayong binuhatan diha kaninyo gikan sa Amahan. Asa niadtong akong mga gipangbulhat ang hinundan nga pagabatohon ninyo ako?" 33 Ang mga Judio mitubag kaniya, "Dili ka namo batohon tungod sa imong maayong binuhatan, apan sa pagpasipala, tungod kay ikaw nga usa ka tawo, naghimo sa imong kaugalingon nga Dios." 34 Si Jesus mitubag kanila, "Wala ba mahisulat sa inyong balaod, 'Ako miington, 'Kamo mga dios?' 35 Kung siya nagtagawag kanila nga mga dios, kansang pulong sa Dios miabot (ug ang kasulatan dili mausab), 36 mosulti ba kamo kaniya nga gilahi sa Amahan ug gipadala sa kalibutan, 'Ikaw nagapasipala,' tungod kay ako miington, 'Ako ang Anak sa Dios?' 37 Kung wala ako maghimo sa mga buhat sa akong Amahan, ayaw kamo pagtuo kanako. 38 Apan kung ako naghimo niini, bisan kung dili kamo motuo kanako, pagtuo sa mga binuhatan aron nga kamo makaila ug makasabot nga ang Amahan ania kanako ug ako anaa sa Amahan." 39 Ug sila misulay sa pagdakop kaniya pag-usab, apan siya mipalayo sa ilang mga kamot. 40 Miadto na usab 41 Daghang mga tawo ang miadto kaniya ug sila miington, "Sa pagkatnuod si Juan walay gibuhat nga gisulti ni Juan mahitungod niining tawhana." 42 Daghan ang mga tawo didto nga mituo kaniya.

11 Karon adunay usa ka tawo nga gingilan ug Lazaro nga nagsakit. Siya gikan sa Betania, ang baryo ni Maria ug sa iyang igsoon nga si Marta. 2 Si Maria mao ang nagdihog sa Gino ug mira ug nagpahid sa til uban sa iyang buhok, ang iyang igsoon nga si Lazaro nagsakit. 3 Ang managsoong babaye nagpadala ngadto kang Jesus, nga nag-ingon, "Gino, tan-awa, ang imong hinigugma nagsakit." 4 Sa dihang si Jesus nakadungog niini, siya miington, "Kining sakita dili alang sa kamatayon, apan alang hinuon kini sa kahimayaan sa Dios aron nga ang Anak sa Dios mahimaya pinaagi niini." 5 Karon gihigugma ni Jesus si Marta ug ang iyang igsoon nga babaye ug si Lazaro. 6 Busa sa dihang nadungog niya nga si Lazaro nagsakit, si Jesus nagpabilin pa ug duha ka adlaw sa dapit kung asa siya. 7 Unya human niini, siya miington sa mga disipulo, "Mangadto kita sa Judea pag-usab." 8 Ang mga disipulo miington kaniya, "Rabbi, sa pagkakaron ang mga Judio nagasulay sa pagbato kanimo, ug buot gihapon ka mobalik pag-usab didto?" 9 Si Jesus mitubag, "Dili ba dose ka oras ang usa ka adlaw? Kung adunay usa nga molakaw panahon sa adlaw, siya dili mapandol, tungod kay siya makakita pinaagi sa kahayag niining kalibutan. 10 Apan, kung siya molakaw sa kangiitngit, siya mapandol tungod kay wala kaniya ang kahayag. 11 Siya misulti niining mga butanga, ug human niining mga butanga, siya miington kanila, "Ang atong higala nga si Lazaro natulog, apan ako moadto aron nga ako siyang pukawon sa pagkatulog." 12 Busa ang mga disipulo miington kaniya, "Gino, kung natulog lang siya, siya maulian." 13 Karon si Jesus naghisgot sa iyang kamatayon, apan sila naghunahuna nga siya naghisgot mahitungod sa pagpahulay nga pagkatulog. 14 Unya si Jesus miington kanila sa klaro, "Patay na si Lazaro. 15 Ako nalipay, alang sa inyong kaayohan, nga ako wala didto aron kamo motuo. Mangadto kita kaniya." 16 Si Tomas, nga gitawag nga Didymus, miington sa iyang kauban nga mga disipulo, "Mangadto usab kita aron nga mamatay kita uban kang Jesus." 17 Sa dihang

miabot si Jesus, nasayran niya nga si Lazaro gilubong ang iyang kaugalingon, miadto sa lubnganan. Usa upat na kaadlaw ang milabay. **18** Ang Betania duol sa kini ka langob, ug usa ka bato ang nakaali niini. **19** Si Jerusalem, 15 ka estadya ang gilay-on. **19** Daghan Jesus miington, "Kuhaa kanang bato." Si Marta, nga ang mga Judio nga miadto kang Marta ug kung Maria, igsoon ni Lazaro, nga namatay, miington kang Jesus, alang sa paghupay kanila mahitungod sa ilang igsoon. "Ginoo, niining higayona ang lawas nalata na, kay **20** Unya si Marta, sa dihang nakadungog siya nga siya upat naman kaadlaw nga namatay." **40** Si Jesus Jesus moabot, miadto aron sa pagpakigkita kaniya, miington kaniya, "Wala ba ako nag-ingon kanimo nga, apan si Maria naglingkod didto sa balay. **21** Unya si kung ikaw motuo, ikaw makakita sa himaya sa Dios?" Marta miington kang Jesus, "Ginoo, kung ania ka pa **41** Busa ilang gikuha ang bato. Naghangad si Jesus unta dinihi, ang akong igsoon dili unta namatay. **22** ug miington, "Amahan, ako nagpasalamat kanimo nga Bisan karon, ako nasayod nga bisan unsa nga imong ikaw naminaw kanako. **42** Ako nasayod nga ikaw pangayon gikan sa Dios, iyang igahatag kanimo." **23** Kanunay gayod nagapaminaw kanako, apan tungod Si Jesus miington kaniya, "Ang imong igsoon mabuhi ug alang sa mga panon nga nagtindog palibot kanako pag-usab." **24** Si Marta miington kaniya, "Ako nasayod nga ako maga-ingon niini, aron nga sila motuo nga siya mabuhi pag-usab panahon sa pagbanhaw sa ikaw nagpadala kanako." **43** Human kini niya gisulti, kataposang adlaw." **25** Si Jesus miington kaniya, "Ako misinggit siya uban ang kusog nga tingog, "Lazaro, ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi; siya nga nagatuwo gawas!" **44** Ang patay nga tawo migawas; ang iyang kanako, bisan pa kung siya mamatay, mabuhi; **26** mga tiil ug mga kamot nagapos sa panapton, ang ug si bisan kinsa nga buhi ug motuo kanako dili iyang nawong halos naputos ug panapton. Si Jesus gayod mamatay. Nagatuwo kaba niini?" (*aīōn g165*) **27** miington kanila, "Badbari ug palakawa siya." **45** Unya Siya miington ngadto kaniya, "Oo, Ginoo, nagtuo ako daghan sa mga Judio nga miadto kang Maria ug nga ikaw ang Cristo, ang Anak sa Dios, nga moabot nakakita kung unsa ang gibuhat ni Jesus, mituo sa kalibutan." **28** Sa dihang siya miington niini, siya kaniya; **46** apan ang pipila kanila miadto sa mga mipalayo ug gitawag ang iyang igsoon nga si Maria Pariseo ug nag-ingon kanila sa mga butang nga sa tago. Siya miington, "Ang magtutudlo ania ug siya gibuhat ni Jesus. **47** Unya ang pangulong pari ug nagtawag kanimo." **29** Sa dihang nadungog niya kini, ang mga Pariseo gitigom ang konseho ug miington, siya mitindog dayon ug miadto kaniya. **30** Karon wala "Unsa ang atong pagabuhaton?" Kining tawhana pa moadto si Jesus sa baryo apan anaa pa gihapon daghan na ang gibuhat nga mga timaan. **48** Kung diin si Marta nakigkita kaniya. **31** Busa sa dihang ato siyang pasagdan sama niini, ang tanan motuo ang mga Judio, nga uban kaniya sa iyang balay ug kaniya; ang mga Romano moanhi ug ilugon ang kadtong naghupay kaniya, nakakita kang Maria nga atong dapit ug ang atong nasod." **49** Bisan pa niini, nagdali ug tindog ug migawas, sila misunod kaniya, ang usa ka tawo sa ilang taliwala, si Caiafas, ang nga naghunahuna nga moadto siya sa lubong aron labaw nga pari niadto nga tuig, miington kanila, "Wala magbakho didto. **32** Unya sa dihang si Maria, miabot kamoy nasayran. **50** Wala ninyo gihunahuna nga ug nakakita kang Jesus, miluhod siya sa iyang tiilan kini mas maayo alang kaninyo nga ang usa ka ug miington kaniya, "Ginoo, kung ania ka pa unta tawo mamatay alang sa katawhan kaysa ang tibuok dinihi, dili unta mamatay ang akong igsoon." **33** Sa nga nasod mahanaw." **51** Karon nagsulti siya niini dihang nakita siya ni Jesus nga naghilak, ug ang mga dili gikan sa iyang kaugalingon. Hinuon, ingon nga Judio nga mikuyog kaniya naghilak usab, natandog labaw'ng pari niadtong tuiga, iyang gitagna nga si pag-ayo ang iyang espiritu ug nabalaka; **34** siya Jesus mamatay alang sa nasod; **52** ug dili lamang miington, "Asa ninyo siya gibutang?" Sila miington alang sa nasod, apan aron nga ang mga anak sa Dios kaniya, "Ginoo, anhi ug tan-awa." **35** Mihilak si Jesus. nga nagkatibulaag kinahanglan mahiusa. **53** Busa **36** Unya ang mga Judio miington, "Tan-awa unsa gikan niadtong adlawa nagplano sila kung unsaon kadako ang iyang paghigugma kang Lazaro!" **37** Apan nila pagpatay si Jesus. **54** Wala na si Jesus naglakaw ang pipila kanila miington, "Dili ba kining tawhana nga dayag taliwala sa mga Judio, apan mibiya siya nga maoy nag-abli sa mga mata sa usa ka buta gikan didto paingon sa dapit nga duol sa kamingawan nga tawo, makahimo usab niining tawhana nga dili paingon sa lungsod nga gitawag ug Ephraim. Didto mamatay?" **38** Unya si Jesus usab, natandog pag-ayo nagpabilin siya kauban ang mga disipulo. **55** Karon

ang Pagsaylo sa mga Judio haduol na, ug daghan wala pa ang Pagsaylo aron sa pagputli sa ilang mga kaugalingon. **56** Sila nangita kang Jesus, ug istoryahanay sa usag-usa samtang sila nanindog sa templo, "Unsay inyong hunahuna? Nga dili siya moadto sa kapistahan?" **57** Karon ang mga pangulong pari ug ang mga Pariseo mihatag ug mando nga kung adunay nasayod kung asa si Jesus, kinahanglan siya mosumbong niini aron nga sila modakop kaniya.

12 Unom ka adlaw sa wala pa ang Pagsaylo,

si Jesus miabot sa Betania, diin si Lazaro, nga gibanhaw ni Jesus gikan sa mga patay, atoa didto. **2** Busa nag-andam sila ug panihapon alang kaniya didto, ug si Marta ang nagsilbi, apan si Lazaro mao ang usa nga kauban niadtong naglingkod sa lamisa uban kang Jesus. **3** Unya si Maria mikuhang lunsay nga nardo, ug gidihogang til ni Jesus niini, ug gitrapohan ang iyang til sa iyang buhok. Ang panimalay nalukop sa kahumot sa pahumot. **4** Si Judas Iscariote, nga usa sa iyang mga disipulo, ang usa nga magbudyhi kaniya, miington, **5** "Nganong kini nga pahumot wala gibaligya ug tulo ka gatos nga denario ug ihatag sa mga kabos?" **6** Karon miington siya niini, dili tungod kay naluoy siya sa mga kabos, apan tungod kay siya usa ka kawatan: anaa kaniya ang puntil sa kwarta ug kawaton kung unsa ang nasulod niini. **7** Si Jesus miington, "Tugoti siya sa pagtipig kung unsay anaa kaniya alang sa adlaw sa paglubong kanako. **8** Anaa kanunay ang mga kabos diha kaninyo; apan dili ninyo ako makauban sa kanunay." **9** Karon usa ka dakong panon sa mga Judio nasayod nga si Jesus atoa didto, ug sila miadto, dili lamang alang kang Jesus, apan alang usab sa pagtan-aw kang Lazaro, nga gibanhaw ni Jesus gikan sa mga patay. **10** Ang mga pangulong pari nagsabotsabot aron nga patyon usab nila si Lazaro; **11** kay tungod kaniya daghan sa mga Judio ang mipalayo ug mituo kang Jesus. **12** Sa pagkasunod nga adlaw ang usa ka panon miabot sa kapistahan. Sa dihang nadungan nila nga moadto si Jesus sa Jerusalem, **13** mikuhang sila sa mga sanga sa kahoy nga palmira ug migawas aron mosugat kaniya ug misinggit, "Hosanna! Bulahan siya nga moabot sa ngalan sa Ginoo, ang Hari sa Israel." **14** Nakakita si Jesus sa nating asno ug nagsakay niini; ingon sa nahisulat, **15** "Ayaw kahadlok, anak nga babaye sa Zion; tan-awa, ang imong Hari moabot, nga mosakay sa nating asno." **16** Ang iyang mga disipulo wala makasabot niining mga butanga sa sila nahinumdom nga kining mga butanga nahisulat mahitungod kaniya ug nabuhat nila kini nga mga butang ngadto kaniya. **17** Karon nagpamatudong panon nga uban kaniya sa dihang gitawag niya si Lazaro pagawas sa lubnganan ug gibanhaw siya gikan sa mga patay. **18** Kini usab ang hinungdan nga ang panon miadto aron nga maghimamat kaniya tungod kay sila nakadungog nga siya nakabuhut niini nga timaan. **19** Busa ang mga Pariseo miington sa ilang mga kaugalingon. "Tan-awa, wala na kitay mahimo; tan-awa, ang kalibotan nagsunod na kaniya." **20** Karon adunay mga Griyego nga nagkuyog niadtong motungas aron sa pagsimba didto sa kapistahan. **21** Kini sila miadto kang Felipe, nga gikan sa Betsaida sa Galilea, ug nangutana kaniya, nga miington, "Sir, buot kaming makakita kang Jesus." **22** Si Felipe milakaw ug gisultihan si Andres; milakaw si Andres uban kang Felipe, ug ilang gisultihan si Jesus. **23** Si Jesus mitubag kanila ug miington, "Ang takna miabot na alang sa Anak sa Tawo nga himayaon. **24** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo, gawas nga ang usa ka lugas sa trigo matagak sa yuta ug mamatay, kini magapabilin sa iyang kaugalingon lamang; apan kung kini mamatay, kini magdala ug daghang bunga. **25** Siya nga magahigugma sa iyang kinabuhi mawad-an niini; apan siya nga magadumot sa iyang kinabuhi niining kalibotana makaangkon niini alang sa kinabuhing walay kataposan. (*aiōnios 9:16*) **26** Ang si bisan kinsa nga mag-alagad kanako, pasagdi siya nga mosunod kanako; ug kung asa ako, atoa usab ang akong mga sulugoon. Ang si bisan kinsa nga moalagad kanako, ang Amahan magapasidungog kaniya. **27** Karon ang akong kalag nabalaka: unsa ang angay nakong isulti? 'Amahan, luwasa ako gikan niining taknaa?' Apan tungod niini ako miabot niining taknaa. **28** Amahan, himayaon ang imong ngalan." Unya ang usa ka tingog gikan sa langit miington, "Ako na kining gihimaya ug ako kining pagahimayaon pag-usab." **29** Unya ang panon nga mitindog ug nakadungog niini miington nga nidalugdog. Ang uban miington, "Dihay anghel nga misulti kaniya." **30** Si Jesus mitubag ug miington, "Kini nga tingog wala miabot alang kanako, apan alang kaninyo. **31** Karon ang paghukom niining kalibotana:

Karon ang magmamando niining kalibotana igalabay Siya nga magasalikway kanako ug wala modawat pagawas. 32 Ug ako, sa dihang ako igabayaw sa akong mga pulong adunay usa nga mohukom gikan sa yuta, magaduol ang matag-usa kanako." kaniya: kini mao ang pulong nga akong gisulti nga 33 Siya miington niini aron sa pag-ila kung unsa maghukom kaniya sa kataposan nga adlaw. 49 Kay nga matang sa kamatayon ang iyang kamatayon. 34 Ang panon mitubag kaniya, "Kami nakadungog gikan sa balaod nga si Cristo magpabilin hangtod sa kahangtoran. Unsaon nimo pagkasulti, 'Ang Anak sa Tawo kinahanglan nga ipataas?' Kinsa kini nga Anak sa Tawo?" (aiōn g165) 35 Unya si Jesus miington kanila, "Ang kahayag magpabilin uban kaninyo sa hamubo nga panahon. Lakaw samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, aron nga ang kantitngit dili mag-una kaninyo. Siya nga magalakaw sa kantitngit wala masayod kung asa siya padulong. 36 Samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, pagtuo sa kahayag aron nga mamahimo kamong mga anak sa kahayag." Si Jesus miington niining mga butanga ug unya mipahawa ug mitago kanila. 37 Bisan tuod si Jesus nakabuhut sa daghang mga timaan sa ilang atubangan, apan wala gihapon sila motuo kaniya 38 aron nga ang pulong ni Isaias nga propeta matuman, diin siya nag-ingon: "Gino, kinsa ba ang mituo sa among pagpahayag? Ug kang kinsa ba gipadayag ang bukton sa Gino?" 39 Kay alang niini nga hinundgan sila dili motuo, kay si Isaias usab miington, 40 "Iyang butahon ang ilang mga mata, ug iyang pagahion ang ilang mga kasingkasing; kondili, sila makakita uban sa ilang mga mata ug makasabot uban sa ilang mga kasingkasing, ug mobalik, ug ako silang ayohon." 41 Si Isaias miington niining mga butanga tungod kay iyang nakita ang himaya ni Jesus ug misulti kaniya. 42 Apan bisan pa niana, daghan sa mga magmamando ang mituo kang Jesus; apan tungod sa mga Pariseo, sila wala mag-angkon niini aron nga dili sila ipapahawa gikan sa sinagoga. 43 Sila mas labaw pa nga nahigugma sa mga pagdayeg nga gikan sa mga tawo kay sa pagdayeg nga gikan sa Dios. 44 Si Jesus misinggit ug miington, "Siya nga nagtuo kanako, magatuoo dili lamang kanako apan kaniya usab nga mipadala kanako, 45 ug siya nga nakakita kanako nakakita kaniya nga mipadala kanako. 46 Ako mianhi ingon nga kahayag sa kalibotan aron nga si bisan kinsa nga magatuoo kanako dili magpabilin sa kantitngit. 47 Si bisan kinsa nga nakadungog sa akong mga pulong apan wala magtipig niini, dili ako mohukom kaniya; kay wala ako mianhi aron sa paghukom sa kalibotan, apan sa pagluwas sa kalibotan. 48

Siya nga magasalikway kanako ug wala modawat pagawas. 32 Ug ako, sa dihang ako igabayaw sa akong mga pulong adunay usa nga mohukom gikan sa yuta, magaduol ang matag-usa kanako." kaniya: kini mao ang pulong nga akong gisulti nga 33 Siya miington niini aron sa pag-ila kung unsa maghukom kaniya sa kataposan nga adlaw. 49 Kay nga matang sa kamatayon ang iyang kamatayon. 34 Ang panon mitubag kaniya, "Kami nakadungog gikan sa balaod nga si Cristo magpabilin hangtod sa kahangtoran. Unsaon nimo pagkasulti, 'Ang Anak sa Tawo kinahanglan nga ipataas?' Kinsa kini nga Anak sa Tawo?" (aiōn g165) 35 Unya si Jesus miington kanila, "Ang kahayag magpabilin uban kaninyo sa hamubo nga panahon. Lakaw samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, aron nga ang kantitngit dili mag-una kaninyo. Siya nga magalakaw sa kantitngit wala masayod kung asa siya padulong. 36 Samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, pagtuo sa kahayag aron nga mamahimo kamong mga anak sa kahayag." Si Jesus miington niining mga butanga ug unya mipahawa ug mitago kanila. 37 Bisan tuod si Jesus nakabuhut sa daghang mga timaan sa ilang atubangan, apan wala gihapon sila motuo kaniya 38 aron nga ang pulong ni Isaias nga propeta matuman, diin siya nag-ingon: "Gino, kinsa ba ang mituo sa among pagpahayag? Ug kang kinsa ba gipadayag ang bukton sa Gino?" 39 Kay alang niini nga hinundgan sila dili motuo, kay si Isaias usab miington, 40 "Iyang butahon ang ilang mga mata, ug iyang pagahion ang ilang mga kasingkasing; kondili, sila makakita uban sa ilang mga mata ug makasabot uban sa ilang mga kasingkasing, ug mobalik, ug ako silang ayohon." 41 Si Isaias miington niining mga butanga tungod kay iyang nakita ang himaya ni Jesus ug misulti kaniya. 42 Apan bisan pa niana, daghan sa mga magmamando ang mituo kang Jesus; apan tungod sa mga Pariseo, sila wala mag-angkon niini aron nga dili sila ipapahawa gikan sa sinagoga. 43 Sila mas labaw pa nga nahigugma sa mga pagdayeg nga gikan sa mga tawo kay sa pagdayeg nga gikan sa Dios. 44 Si Jesus misinggit ug miington, "Siya nga nagtuo kanako, magatuoo dili lamang kanako apan kaniya usab nga mipadala kanako, 45 ug siya nga nakakita kanako nakakita kaniya nga mipadala kanako. 46 Ako mianhi ingon nga kahayag sa kalibotan aron nga si bisan kinsa nga magatuoo kanako dili magpabilin sa kantitngit. 47 Si bisan kinsa nga nakadungog sa akong mga pulong apan wala magtipig niini, dili ako mohukom kaniya; kay wala ako mianhi aron sa paghukom sa kalibotan, apan sa pagluwas sa kalibotan. 48

wala ako mosulti alang sa akong kaugalingon, apan ang Amahan nga nagpadala kanako, nga naghatag kanako ug mando kung unsa ang isulti. 50 Nasayod ako nga ang iyang mando mao ang kinabuhing walay kataposan, busa mao kana ang akong gisulti—sama sa gisulti sa akong Amahan kanako, igasulti ko usab." (aiōnios g166)

13 Karon sa wala pa ang Pista sa Pagsaylo sa dihang si Jesus nasayod nga ang iyang takna moabot na nga siya mobiya niining kalibotan paingon sa Amahan—naghigugma sa iyang mga gipanag-iya nga anaa sa kalibotan—siya magahigugma kanila hangtod sa kataposan. 2 Karon ang yawa nagbutang na niini sa kasingkasing ni Judas Iscariote nga anak ni Simon, aron mobudhi kang Jesus. 3 Nasayod sila nga ang Amahan naghatag kaniya sa tanan ngadto sa iyang mga kamot ug nga siya naggikan sa Dios ug mobalik sa Dios. 4 Nagtindog siya human sa panihapon ug gihubo ang iyang pangsapaw nga sinina. Unya iyang gikuha ang tuwalya ug iya kining gitapis. 5 Unya nagbubo siya ug tubig sa planggana ug nagsugod sa paghugas sa mga tiil sa iyang mga disipulo ug gitrapohan sa tuwalya nga iyang gitapis. 6 Siya miduol kang Simon Pedro, ug si Pedro miington kaniya, "Gino, imo bang hugasan ang akong mga tiil?" 7 Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Kung unsa ang akong buhaton kaninyo dili kamo makasabot karon, apan unya masabtan ra ninyo kini." 8 Si Pedro miington kaniya, "Dili gayod nimo hugasan ang akong mga tiil." Si Jesus mitubag kaniya, "Kung dili ako mohugas kanimo, ikaw walay kaambitan kanako." (aiōn g165) 9 Si Simon Pedro miington kaniya, "Gino, ayaw lamang ang akong mga tiil ang hugasi, apan apil usab ang akong mga kamot ug ulo." 10 Si Jesus miington kaniya, "Siya nga nakaligo na wala na magkinahanglan, gawas sa paghugas sa iyang mga tiil" apan siya hingpit nga limpyo; kamo limpyo, apan dili ang matag-usa." 11 (Kay si Jesus nasayod kung kinsa ang magbudihi kaniya; mao nga siya miington, "Dili ang tanan kaninyo limpyo.") 12 Busa sa dihang si Jesus nahuman na sa paghugas sa ilang mga tiil ug gikuha ang iyang sinina ug naglingkod pag-usab, siya miington kanila, "Nasayod ba kamo kung unsa ang akong gibuhat alang kaninyo? 13 Gitawag ako ninyo

nga 'magtutudlo' ug 'Ginoo,' ug sakto ang inyong wala na si Judas, si Jesus miington, "Karon ang Anak giingga, tungod kay ako kana. **14** Unya kung ako, sa Tawo gihimaya, ug ang Dios nahimaya kaniya, **32** ang Ginoo ug ang Magtutudlo, naghugas sa inyong Ang Dios maghimaya kaniya sa iyang kaugalingon, ug mga tiil, kinahanglan nga hugasan usab ninyo ang siya maghimaya kaniya dihadha dayon. **33** Gagmay tiil sa usag-usa. **15** Kay ako naghatag kaninyo ug nga mga kabataan, ako uban kaninyo sa mubo nga sumbanan aron nga kamo usab magbuhat sama sa pahanon. Mangita kamo kanako, ug sama sa akong akong gibuhat alang kaninyo. **16** Sa pagkatinuod, sa giingga sa mga Judio, 'Kung diin ako moadto, dili pagkatinuod, ako magasulti kaninyo, ang sulugoon dili kamo makaadto.' Karon sultihan ko usab kamo niini. labaw sa iyang agalon; o ang mensahero labaw pa **34** Ako maghatag kaninyo ug bag-o nga sugo, nga sa nagpadala kaniya. **17** Kung nasayod kamo niining kinahanglan higugmaon ninyo ang usag-usa; ington mga butanga, kamo mapanalanginan kung kamo nga ako nahigugma kaninyo, busa kinahanglan usab magbuhat niini. **18** Ako wala maghisgot mahitungod nga inyong higugmaon ang usag-usa. **35** Pinaagi kaninyong tanan; ako nasayod kung kinsa kadtong niini ang matag-usa masayod nga kamo akong akong napili—apan kini aron nga ang kasulatan mga disipulo, kung inyong higugmaon ang usag-matuman: 'Siya nga nagakaon sa akong tinapay usa.' **36** Si Simon Pedro miington kaniya, "Ginoo, mopataas sa iyang tikod batok kanako." **19** Gisultihan asa ka moadto?" si Jesus mitubag, "Kung asa ako ko kamo niini karon sa dili pa kini mahitabo aron moadto, dili kamo makasunod kanako karon, apan nga sa dihang mahitabo na kini, kamo magatuo nga makasunod kamo kanako pagkahuman." **37** Si Pedro mao AKO. **20** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako miington kaniya, "Ginoo, nganong dili ako makasunod magasulti kaninyo, siya nga magadawat sa akong kanimo karon? Akong itugyan ang akong kinabuhi gipadala, magadawat kanako, ug siya nga magadawat alang kanimo." **38** Si Jesus mitubag, "Imo bang kanako, magadawat kaniya nga nagpadala kanako. itugyan kanako ang imong kinabuhi? Sa pagkatinuod, **21** Sa dihang si Jesus miington niini, nabalaka ang sa pagkatinuod, ako magasulti kanimo, sa dili pa iyang espiritu, siya nagpamatuod ug miington, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo makatulo ka higayon."

nga ang usa kaninyo magbudhi kanako." **22** Ang mga disipulo nagtinan-away sa usag-usa, natingala kung kinsa ang iyang gihisgotan. **23** Usa sa iyang mga disipulo, nga gihigugma ni Jesus, naghigda sa lamesa nga nagsandig sa dughan ni Jesus. **24** Si Simon Pedro nagsinyas niini nga disipulo ug miington, "Sultihan kami kung kinsa kini nga iyang gisulti" **25** Busa mibalik siya ug nagpauray sa dughan ni Jesus ug miington, "Ginoo, kinsa kini?" **26** Unya mitubag si Jesus, "Kini siya mao ang akong tusloan ug pinikas sa tinapay ug ihatag kaniya." Busa sa dihang napikas niya ang tinapay, iya kining gihatag kang Judas nga anak ni Simon Iscariote. **27** Ug unya, human sa tinapay, si Satanas misulod kaniya, busa si Jesus miington kaniya, "Unsa ang imong pagabuhaton, dalia kini pagbuhat." **28** Karon walay usa nga naghigda sa lamesa nga nasayod nganong iya kining gisulti kaniya. **29** Ang pipila naghunahuna nga, sukad nga anaa kangi Judas ang puntil sa kwarta, si Jesus miington kaniya, "Palit kung unsa ang atong kinahanglanon alang sa pista," o nga siya kinahanglan adunay ihatag sa kabos. **30** Human madawat ni Judas ang tinapay, migawas dayon siya. Gabii na kadto. **31** Sa dihang

14 "Ayaw tugoti nga mabalaka ang inyong kasingkasing. Tuo kamo sa Dios, tuo usab kanako. **2** Sa balay sa akong Amahan daghan ug mga lawak. Kung kini dili tinuod, ako mosulti kaninyo, kay moandam ako ug dapit alang kaninyo. **3** Kung moadto ako ug moandam ug dapit alang kaninyo, mobalik ako pag-usab ug dawaton ko kamo aron nga kung diin ako anaa usab kamo. **4** Nasayod kamo sa dalan kung asa ako padulong." **5** Si Tomas miington kangi Jesus, "Ginoo wala kami makabalo kung asa ka padulong, unsaon namo pagkahibalo sa dalan?" **6** Si Jesus miington kaniya, "Ako ang dalan, ang kamatuoran, ug ang kinabuhi; walay makaadto sa Amahan gawas kung pinaagi kanako. **7** Kung nakaila kamo kanako, nakaila usab kamo sa akong Amahan. Gikan karon nakaila na kamo kaniya, ug nakakita na kaniya." **8** Si Felipe miington kangi Jesus, "Ginoo, ipakita kanamo ang Amahan, ug kana igo na alang kanamo." **9** Si Jesus miington kaniya, "Dugay na ako nga nakig-urban kaninyo ug wala pa ba gihapon ka makaila kanako, Felipe? Si bisan kinsa nga nakakita kanako nakakita sa Amahan. Nganong naka-ingon ka man, 'Ipakita kanamo ang Amahan'? **10** Wala ka ba

mituo nga ako anaa sa Amahan ug ang Amahan ania ngalan—siya motudlo kaninyo sa tanang butang ug kanako? Ang mga pulong nga gisulti ko kaninyo wala siya magpahinumdom kaninyo sa tanang butang nga nako gisulti gikan sa akong kaugalingong katungod, gisulti ko kaninyo. 27 Ibilin ko kaninyo ang kalinaw; apan kini sa Amahan nga nagpuyo kanako nga ihatag ko kaninyo ang akong kalinaw. Dili ko kini mao ang namuhat sa iyang buluhaton. 11 Tuohi ihatag sama sa paghatag sa kalibutan. Ayaw tugot ako nga ako anaa sa Amahan, ug ang Amahan nga mabalaka ang inyong kasingkasing, ug ayaw ania kanako, o tuo tungod sa mga buhat. 12 Sa kahadlok. 28 Nakadungog kamo nga ako miiong pagkatnuod, sa pagkatnuod, sultihan ko kamo, siya kaninyo, 'Ako molakaw ug mobalik ako kaninyo.' Kung nga motuo kanako mobuhat sa mga buluhaton nga kamo nahigugma kanako, kamo malipay tungod kay akong ginabuhat, ug siya mobuhat sa mas labaw ako moadto sa Amahan, kay ang Amahan mas labaw pa nga mga buluhaton kaysa niini tungod kay ako kay kanako. 29 Karon gisultihan ko kamo sa wala moadto sa Amahan. 13 Bisan unsa ang inyong pa kini mahitabo aron nga, sa dihang kini mahitabo, pangayoon sa akong ngalan, ako kining buhaton aron nga ang Amahan himayaon diha sa Anak. 14 Kung mangayo kamo ug bisaun unsa sa akong ngalan, ako kining buhaton. 15 Kung nahigugma kamo kanako, tumanon ninyo ang akong mga kasugoan. 16 Ug mag-ampo ako sa Amahan, ug hatagan niya kamo ug laing Maghuhupay aron nga siya makig-uban kaninyo hangtod sa kahangtoran: (aiōn g165) 17 ang Espiritu sa kamatuoran. Nga dili madawat sa kalibutan tungod kay kini wala makakita kaniya o makaila kaniya. Apan kamo nakaila kaniya, kay siya mipuyo uban kaninyo ug maanaa kaninyo. 18 Dili ko kamo biyaan nga mag-inusara; mobalik ako kaninyo. 19 Apan sa mubo nga panahon ang kalibutan dili na makakita kanako, apan kamo makakita kanako. Tungod kay ako buhi, kamo usab mabuhi. 20 Nianang adlawa masayod kamo nga ako anaa sa akong Amahan, ug kamo ania kanako, ug ako anaa kaninyo. 21 Siya nga nagbaton sa akong mga kasugoan ug nagtuman niini mao ang nahigugma kanako, ug siya nga nahigugma kanako higugmaon sa akong Amahan, ug ako siyang higugmaon ug akong ipakita ang akong kaugalingon kaniya." 22 Si Judas (dili si Iscariot) miiong kang Jesus, "Gino, nganong imong ipakita ang imong kaugalingon kanamo ug dili sa kalibutan?" 23 Si Jesus mitubag ug miiong kaniya, "Si bisaun kinsa nga nahigugma kanako, motuman siya sa akong pulong. Higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami moanha kaniya, ug kami mohimo sa among puluy-anan diha kaniya. 24 Siya nga wala mahigugma kanako dili motuman sa akong mga pulong. Ang pulong nga inyong nadungog dili gikan kanako apan gikan sa Amahan nga nagpadala kanako. 25 Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo, samtang ako anaa uban kaninyo. 26 Bisan pa niana, ang Maghuhupay—ang Balaang Espiritu nga ipadala sa Amahan sa akong

ngalan—siya motudlo kaninyo sa tanang butang ug kaninyo. 27 Ibilin ko kaninyo ang kalinaw; apan kini sa Amahan nga nagpuyo kanako nga ihatag ko kaninyo ang akong kalinaw. Dili ko kini mao ang namuhat sa iyang buluhaton. 11 Tuohi ihatag sama sa paghatag sa kalibutan. Ayaw tugot ako nga ako anaa sa Amahan, ug ang Amahan nga mabalaka ang inyong kasingkasing, ug ayaw ania kanako, o tuo tungod sa mga buhat. 12 Sa kahadlok. 28 Nakadungog kamo nga ako miiong pagkatnuod, sa pagkatnuod, sultihan ko kamo, siya kaninyo, 'Ako molakaw ug mobalik ako kaninyo.' Kung nga motuo kanako mobuhat sa mga buluhaton nga kamo nahigugma kanako, kamo malipay tungod kay akong ginabuhat, ug siya mobuhat sa mas labaw ako moadto sa Amahan, kay ang Amahan mas labaw pa nga mga buluhaton kaysa niini tungod kay ako kay kanako. 29 Karon gisultihan ko kamo sa wala moadto sa Amahan. 13 Bisan unsa ang inyong pa kini mahitabo aron nga, sa dihang kini mahitabo, pangayoon sa akong ngalan, ako kining buhaton aron nga ang Amahan himayaon diha sa Anak. 14 Kung mangayo kamo ug bisaun unsa sa akong ngalan, ako kining buhaton. 15 Kung nahigugma kamo kanako, tumanon ninyo ang akong mga kasugoan. 16 Ug mag-ampo ako sa Amahan, ug hatagan niya kamo ug laing Maghuhupay aron nga siya makig-uban kaninyo hangtod sa kahangtoran: (aiōn g165) 17 ang Espiritu sa kamatuoran. Nga dili madawat sa kalibutan tungod kay kini wala makakita kaniya o makaila kaniya. Apan kamo nakaila kaniya, kay siya mipuyo uban kaninyo ug maanaa kaninyo. 18 Dili ko kamo biyaan nga mag-inusara; mobalik ako kaninyo. 19 Apan sa mubo nga panahon ang kalibutan dili na makakita kanako, apan kamo makakita kanako. Tungod kay ako buhi, kamo usab mabuhi. 20 Nianang adlawa masayod kamo nga ako anaa sa akong Amahan, ug kamo ania kanako, ug ako anaa kaninyo. 21 Siya nga nagbaton sa akong mga kasugoan ug nagtuman niini mao ang nahigugma kanako, ug siya nga nahigugma kanako higugmaon sa akong Amahan, ug ako siyang higugmaon ug akong ipakita ang akong kaugalingon kaniya." 22 Si Judas (dili si Iscariot) miiong kang Jesus, "Gino, nganong imong ipakita ang imong kaugalingon kanamo ug dili sa kalibutan?" 23 Si Jesus mitubag ug miiong kaniya, "Si bisaun kinsa nga nahigugma kanako, motuman siya sa akong pulong. Higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami moanha kaniya, ug kami mohimo sa among puluy-anan diha kaniya. 24 Siya nga wala mahigugma kanako dili motuman sa akong mga pulong. Ang pulong nga inyong nadungog dili gikan kanako apan gikan sa Amahan nga nagpadala kanako. 25 Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo, samtang ako anaa uban kaninyo. 26 Bisan pa niana, ang Maghuhupay—ang Balaang Espiritu nga ipadala sa Amahan sa akong

motuo kamo. 30 Dili na ako mosulti ug daghan pa kaninyo, kay ang tigdumala niining kalibutan moabot na. Wala siyay gahom nganhi kanako, 31 apan aron nga ang kalibutan makabalo nga ako nahigugma sa Amahan, akong buhaton ang gisugo sa Amahan kanako. Manindog kita ug manglakaw gikan dini."

15 "Ako ang tinuod nga punoan, ug ang akong Amahan mao ang tig-atiman. 2 Kuhaon niya ang matag sanga nga ania kanako nga wala nagahatag ug bunga, ug iyang pul-ongan ang mga sanga nga nagapamunga aron nga kini mamunga ug daghan. 3 Kami hinlo na tungod sa mga mensahe nga gisulti ko kaninyo. 4 Pabilin kanako, ug ako kaninyo. Sama nga ang sanga dili makapamunga sa iyang kaugalingon gawas kung kini magpabilin sa punoan, bisaun usab kamo, gawas kung kamo magpabilin kanako. 5 Ako ang punoan, kamo ang mga sanga. Siya nga magpabilin kanako, ug ako kaniya, mamunga ug daghan, kay kung wala ako wala kamoy mahimo. 6 Si kinsa kadtong dili magpabilin kanako, isalibay siya sama sa sanga ug mangalaya, ug tapokon nila ang mga sanga ug itambog ngadto sa kalayo, ug sila mangasunog. 7 Kung kamo magpabilin kanako, ug kung ang akong mga pulong magpabilin kaninyo, pangayoa ang bisaun unsa nga inyong gitinguha, ug kini mahitabo alang kaninyo. 8 Ang akong Amahan mahimaya niini: nga kamo mamunga ug daghan ug nga kamo akong mga disipulo. 9 Sama sa paghigugma sa Amahan kanako, ako usab nahigugma kaninyo; busa pabilin sa akong gugma. 10 Kung inyong tumanon ang akong mga kasugoan, kamo magpabilin sa akong gugma sama nga ako nituman sa mga kasugoan sa akong Amahan ug nagpabilin sa iyang gugma. 11 Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo aron nga ang akong kalipay maanaa kaninyo ug aron ang inyong kalipay mahingpit. 12 Kini ang

akong sugo, nga kamo maghigugmaay sa matag usa sama sa akong paghigugma kaninyo. **13** Walay usa nga adunay gugma nga mas labaw kaysa niini, nga iyang ihatag ang iyang kinabuhi alang sa iyang mga higala. **14** Kamo akong mga higala kung mobuhat kamo sa mga butang nga akong gisugo kaninyo. **15** nila kining mga butanga tungod kay wala nila ako Wala ko na kamo gitawag nga akong mga sulugoon, mailhi ug ang Amahan. **4** Gisulti ko kaninyo kining kay ang sulugoon wala masayod kung unsa ang mga butanga aron nga sa dihang moabot ang ilang ginabuhat sa iyang agalon. Gitawag ko kamo nga takna, makahinumdom kamo nga ako nagsulti kaninyo mga higala, kay ang tanan nga akong nadungog mahitungod kanila. Wala ko kamo sultihi mahitungod gikan sa akong Amahan, akong gipahibalo kaninyo. niining mga butanga sa sinugdanan tungod kay ako **16** Dili kamo ang nagpili kanako, apan ako ang uban kaninyo. **5** Apan karon moadto ako kaniya nagpili kaninyo ug nagtudlo kaninyo aron manglakaw nga nagpadala kanako, apan walay usa kaninyo ug mamunga, ug ang inyong bunga kinahanglan ang nangutana kanako, 'Asa ka moadto?' **6** Apan magpabilin. Mao kini aron bisan unsa ang inyong tungod kay ako miington niining mga butanga kaninyo, pangayoong sa Amahan sa akong ngalan, ihatag napuno sa kaguol ang inyong kasingkasing. **7** Apan niya kini kaninyo. **17** Kini mao ang mga butang nga sultihan ko kamo sa kamatuoran: mas maayo alang akong gisugo kaninyo: nga maghinigugmaay kamo sa kaninyo nga mobiya ako. Kay kung dili ako mobiya, matag usa. **18** Kung ang kalibutan nagdumot kaninyo, ang Maghuhupay dili moabot kaninyo, apan kung sayri nga kini nagdumot kanako sa wala pa kini mobiya ako, ipadala ko siya kaninyo. **8** Sa dihang nagdumot kaninyo. **19** Kung kamo iya sa kalibutan, siya moabot, ang Maghuhupay magapamatuod nga ang kalibutan mahigugma kaninyo ingon nga iya. ang kalibutan sayop mahitungod sa sala, mahitungod Apan tungod kay kamo dili iya sa kalibutan ug tungod sa pagkamartrong, ug mahitungod sa paghukom—kay gipili ko kamo gikan sa kalibutan, nagpasabot **9** mahitungod sa sala, tungod kay wala sila mituo nga ang kalibutan nagdumot kaninyo. **20** Hinumdomi kanako; **10** mahitungod sa pagkamartrong, tungod ang pulong nga akong gisulti kaninyo, 'Ang sulugoon kay moadto ako sa Amahan, ug dili na kamo makakita dili labaw sa iyang agalon.' Kung gilutos nila ako, kanako; **11** ug mahitungod sa paghukom, tungod lutoson usab nila kamo; kung ilang tumanon ang kay ang tigdumala niining kalibotana gihukman na. akong pulong, tumanon usab nila ang inyong pulong. **12** Daghan pang mga butang ang isulti ko kaninyo, **21** Buhaton nila kining tanan nga mga butang diha apan dili kamo makasabot niini karon. **13** Apan sa kaninyo tungod sa akong ngalan kay wala man sila dihang siya, ang Espiritu sa Kamatuoran, moabot, makaila kaniya nga nagpadala kanako. **22** Kung wala mogiya siya kaninyo sa tanan nga kamatuoran, kay ako mianhi ug misulti kanila, wala una sila makasala, dili siya magasulti gikan sa iyang kaugalingon. Apan apan karon wala silay ikapasumangil alang sa ilang mosulti siya sa bisan unsa nga iyang madungog, sala. **23** Siya nga nagdumot kanako nagdumot usab ug isulti niya kaninyo kung unsa ang moabot. **14** sa akong Amahan. **24** Kung wala ko nahimo ang Himayaon niya ako, tungod kay kuhaon niya kung mga buluhaton nga wala gayoy nakahimo kanila, unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. wala una sila makasala, apan karon sila nakakita ug **15** Ang tanang butang nga iya sa Amahan ako. nagdumot kanako ug sa akong Amahan. **25** Apan Busa, moiong ako nga kuhaon sa Espiritu kung kini aron matuman ang pulong nga nahisulat sa ilang unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. **16** balaod, 'Nagdumot sila kanako sa walay hinungdan.' Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako, **26** Kung ang Maghuhupay—nga akong ipadala ug human sa mubo nga higayon makakita kamo kaninyo gikan sa Amahan, nga mao, ang Espiritu sa kanako." **17** Unya pipila sa iyang mga disipulo miington kamatuoran, nga gikan sa Amahan—moabot, siya sa matag-usa, "Unsa kining iyang giingon kanato, makapamatuod mahitungod kanako. **27** Kamo usab 'Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako makapamatuod tungod kay kamo uban kanako gikan ug human sa mubo nga higayon makakita kamo pa sa sinugdanan.

16 "Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga dili kamo mapahilayo. **2** Pagawason nila kamo sa mga sinagoga. Apan ang takna moabot sa dihang ang matag-usa nga mopatay kaninyo maghunahuna higala. **3** Buhaton nga siya nagdalit ug paghalad sa Dios. **3** Buhaton kamo sa mga butang nga akong gisugo kaninyo. **15** nila kining mga butanga tungod kay wala nila ako Wala ko na kamo gitawag nga akong mga sulugoon, mailhi ug ang Amahan. **4** Gisulti ko kaninyo kining kay ang sulugoon wala masayod kung unsa ang mga butanga aron nga sa dihang moabot ang ilang ginabuhat sa iyang agalon. Gitawag ko kamo nga takna, makahinumdom kamo nga ako nagsulti kaninyo mga higala, kay ang tanan nga akong nadungog mahitungod kanila. Wala ko kamo sultihi mahitungod gikan sa akong Amahan, akong gipahibalo kaninyo. niining mga butanga sa sinugdanan tungod kay ako **16** Dili kamo ang nagpili kanako, apan ako ang uban kaninyo. **5** Apan karon moadto ako kaniya nagpili kaninyo ug nagtudlo kaninyo aron manglakaw nga nagpadala kanako, apan walay usa kaninyo ug mamunga, ug ang inyong bunga kinahanglan ang nangutana kanako, 'Asa ka moadto?' **6** Apan magpabilin. Mao kini aron bisan unsa ang inyong tungod kay ako miington niining mga butanga kaninyo, pangayoong sa Amahan sa akong ngalan, ihatag napuno sa kaguol ang inyong kasingkasing. **7** Apan niya kini kaninyo. **17** Kini mao ang mga butang nga sultihan ko kamo sa kamatuoran: mas maayo alang akong gisugo kaninyo: nga maghinigugmaay kamo sa kaninyo nga mobiya ako. Kay kung dili ako mobiya, matag usa. **18** Kung ang kalibutan nagdumot kaninyo, ang Maghuhupay dili moabot kaninyo, apan kung sayri nga kini nagdumot kanako sa wala pa kini mobiya ako, ipadala ko siya kaninyo. **8** Sa dihang nagdumot kaninyo. **19** Kung kamo iya sa kalibutan, siya moabot, ang Maghuhupay magapamatuod nga ang kalibutan mahigugma kaninyo ingon nga iya. ang kalibutan sayop mahitungod sa sala, mahitungod Apan tungod kay kamo dili iya sa kalibutan ug tungod sa pagkamartrong, ug mahitungod sa paghukom—kay gipili ko kamo gikan sa kalibutan, nagpasabot **9** mahitungod sa sala, tungod kay wala sila mituo nga ang kalibutan nagdumot kaninyo. **20** Hinumdomi kanako; **10** mahitungod sa pagkamartrong, tungod ang pulong nga akong gisulti kaninyo, 'Ang sulugoon kay moadto ako sa Amahan, ug dili na kamo makakita dili labaw sa iyang agalon.' Kung gilutos nila ako, kanako; **11** ug mahitungod sa paghukom, tungod lutoson usab nila kamo; kung ilang tumanon ang kay ang tigdumala niining kalibotana gihukman na. akong pulong, tumanon usab nila ang inyong pulong. **12** Daghan pang mga butang ang isulti ko kaninyo, **21** Buhaton nila kining tanan nga mga butang diha apan dili kamo makasabot niini karon. **13** Apan sa kaninyo tungod sa akong ngalan kay wala man sila dihang siya, ang Espiritu sa Kamatuoran, moabot, makaila kaniya nga nagpadala kanako. **22** Kung wala mogiya siya kaninyo sa tanan nga kamatuoran, kay ako mianhi ug misulti kanila, wala una sila makasala, dili siya magasulti gikan sa iyang kaugalingon. Apan apan karon wala silay ikapasumangil alang sa ilang mosulti siya sa bisan unsa nga iyang madungog, sala. **23** Siya nga nagdumot kanako nagdumot usab ug isulti niya kaninyo kung unsa ang moabot. **14** sa akong Amahan. **24** Kung wala ko nahimo ang Himayaon niya ako, tungod kay kuhaon niya kung mga buluhaton nga wala gayoy nakahimo kanila, unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. wala una sila makasala, apan karon sila nakakita ug **15** Ang tanang butang nga iya sa Amahan ako. nagdumot kanako ug sa akong Amahan. **25** Apan Busa, moiong ako nga kuhaon sa Espiritu kung kini aron matuman ang pulong nga nahisulat sa ilang unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. **16** balaod, 'Nagdumot sila kanako sa walay hinungdan.' Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako, **26** Kung ang Maghuhupay—nga akong ipadala ug human sa mubo nga higayon makakita kamo kaninyo gikan sa Amahan, nga mao, ang Espiritu sa kanako." **17** Unya pipila sa iyang mga disipulo miington kamatuoran, nga gikan sa Amahan—moabot, siya sa matag-usa, "Unsa kining iyang giingon kanato, makapamatuod mahitungod kanako. **27** Kamo usab 'Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako makapamatuod tungod kay kamo uban kanako gikan ug human sa mubo nga higayon makakita kamo pa sa sinugdanan.

18 Busa miington sila, "Unsa kining iyang ginaingon,

'Sa mubo nga higayon'? Wala kita nasayod kung unsa ang iyang gipanulti." 19 Nakita ni Jesus nga buot nilang mangutana kaniya, ug miington siya kanila, "Mao ba kini ang inyong gipangutana sa inyong kaugalingon mahitungod sa akong giingon, 'Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako ug human sa mubo nga higayon makakita kamo kanako'?

20 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, manghilak kamo ug magbangotan, apan ang kalibutan malipay; mapuno kamo sa kaguol, apan ang inyong kagul-anan ilisan ug kalipay. 21 Sa dihang ang babaye manganakay na naguol siya tungod kay hapit na ang takna sa iyang pagpanganak, apan sa dihang gihimugo na niya ang bata, dili na siya makahinumdom sa kasakit tungod sa iyang kalipay nga ang usa ka bata nga natawo sa kalibutan. 22 Busa naguol kamo karon, apan makita ko kamo pag-usab, ug malipay ang inyong kasingkasing, walay si bisan kinsa nga makakuha sa inyong kalipay gikan kaninyo. 23 Niana nga adlaw dili na kamo mangutana kanako ug bisan unsa. Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, kung mangayo kamo bisan unsa sa Amahan pinaagi sa akong ngalan, ihatag niya kini kaninyo. 24 Hangtod karon wala pa kamo nangayo ug bisan unsa pinaagi sa akong ngalan. Pangayo, ug makadawat kamo aron ang inyong kalipay mahimong hingpit. 25 Miington ako kaninyo niining mga butanga sa pasumbingay, apan moabot ang takna nga dili na ako mosulti kaninyo sa pasumbingay, kondili mosulti ako kaninyo sa klaro mahitungod sa Amahan. 26 Niana nga adlaw mangayo kamo pinaagi sa akong ngalan ug dili ako moingon kaninyo nga ako nag-ampo sa Amahan alang kaninyo, 27 kay ang Amahan mismo naghigugma kaninyo tungod kay nahigugma kamo kanako ug tungod kay mituo kamo nga ako gikan sa Amahan. 28 Gikan ako sa Amahan, ug mianhi ako sa kalibutan. Usab, mobiya ako sa kalibutan ug moadto ako sa Amahan." 29 Ang iyang mga disipulo miington, "Tan-awa, karon nagsulti ka na sa yano ug wala ka na migamit ug pasumbingay. 30 Karon nasayod na kami nga nasayod ka sa tanang butang, ug wala na nimo gikinahanglan si bisan kinsa aron mangutana kanimo. Tungod niini, mituo kami nga ikaw gikan sa Dios."

31 Si Jesus mitubag kanila, "Nagtuo na ba kamo karon? 32 Tan-awa, ang takna moabotay na, Oo, ug miabot na gayod, sa dihang magkatibulaag kamo, ang matag-usa sa ilang kaugalingong panimalay, ug biyaan ninyo ako nga mag-inusara. Apan wala ako mag-inusara tungod kay ang Amahan uban kanako, 33 Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga kamo adunay kalinaw gikan kanako. Sa kalibutan, aduna kamoy kasamok, apan pagmalig-on: Gibuntog ko na ang kalibutan."

17 Human miington si Jesus niining mga butanga, mihangad siya sa langit ug miington, "Amahan, ang takna miabot na, himayaan ang imong Anak aron nga ang Anak maghimaya kanimo— 2 sama nga imong gihatag kaniya ang katungod diha sa tanang unod aron siya magahatag sa kinabuhing walay kataposan sa tanan nga imong gihatag kaniya. (aiōnios g166) 3 Mao kini ang kinabuhing walay kataposan: nga makaila sila kanimo, ang bugtong ug matuod nga Dios, ug imo siyang gipadala, si Jesu-Cristo. (aiōnios g166) 4 Ako naghimaya kanimo sa kalibutan. Natapos ko na ang buluhaton nga imong gihatag kanako nga pagabuhaton. 5 Karon, Amahan, himayaan ako uban kanimo sa himaya nga akong naangkon uban kanimo sa wala pa gibuhat ang kalibutan. 6 Gipadayag ko ang imong ngalan ngadto sa katawhan nga imong gihatag kanako gikan sa kalibutan. Imo sila, ug imo silang gihatag kanako, ug gituman nila ang imong pulong. 7 Karon nasayod na sila nga ang tanang butang nga imong gihatag kanako naggikan kanimo, 8 kay gihatag ko kanila ang tanan nga pulong nga imong gihatag kanako. Gidawat nila kini ug tinuod nga nakahibalo nga ako gikan kanimo, ug mituo sila nga ikaw nagpadala kanako. 9 Nag-ampo ako alang kanila. Wala ako nag-ampo alang sa kalibutan apan alang niadtong imong gihatag kanako, kay sila imo man. 10 Ang tanan nga anaa kanako imo man, ug ang imoha akoa, ug ako nahimaya diha kanila. 11 Wala na gayod ako sa kalibutan, apan kining katawhan anaa sa kalibutan, ug moanha ako kanimo. Balaan nga Amahan, bantayi sila pinaagi sa imong ngalan nga imong gihatag kanako aron sila mahiusa, sama nga kita nahiusa. 12 Samtang uban pa ako kanila, giampingan ko sila pinaagi sa imong ngalan, nga imong gihatag kanako. Gipanalipdan ko sila, ug walay usa kanila nga nalaglag, gawas sa anak sa kalaglagan, aron nga ang kasulatan matuman. 13 Karon moanha ako kanimo, apan mosulti ako niining mga butanga sa kalibutan aron sila makaangkon sa akong kalipay nga mahingpit diha kanila. 14 Gihatag ko kanila ang imong pulong, ug kalibutan magdumot kanila tungod kay sila dili

iya sa kalibutan, sama nga ako dili iya sa kalibutan. Judas, nga nagbudhi kaniya, nagtindog usab uban sa 15 Wala ako naghangyo kanimo aron kuhaon sila mga sundalo. 6 Busa sa dihang siya miington kanila, gikan sa kalibutan apan aron nga ikaw magbantay "Ako," miatras sila ug nangatumba sa yuta. 7 Unya kanila gikan sa daotan. 16 Dili sila iya sa kalibutan, si Jesus nangutana pag-usab kanila, "Si kinsa ang sama nga ako dili iya sa kalibutan. 17 Ihalad sila inyong gipangita?" Sila miington pag-usab, "Si Jesus sa imong kaugalingon diha sa kamatuoran. Ang nga Nazaretnon." 8 Si Jesus mitubag, "Gisultihan ko imong pulong mao ang kamatuoran. 18 Sama nga na kamo nga ako. Busa kung nangita kamo kanako, gipadala mo ako sa kalibutan, busa gipadala ko sila tugot silang molakaw." 9 Nahitabo kini aron matuman sa kalibutan. 19 Gihalad ko ang akong kaugalingon ang mga pulong nga iyang giiong: "Si kinsa kadtong diha kanimo alang kanila, aron magahalad usab sila gihatag nimo kanako, walay usa nga nawala kanako." sa ilang kaugalingon kanimo diha sa kamatuoran. 20 10 Unya si Simon Pedro, nga adunay usa ka espada, Wala ako nag-ampo alang lamang niini, apan alang naghulbot niini ug gitigbas ang sulugoon sa labaw usab niadtong mituo kanako pinaagi sa ilang pulong nga pari ug naputol ang iyang tuong dalunggan. 21 aron magkahiusa silang tanan, sama nga ikaw, Karon ang ngalan sa sulugoon mao si Malcus. 11 Si Amahan, ania kanako, ug ako anaa kanimo. Nag- ampo ako nga sila usab maanaa kanato aron nga ang sa iyang sakuban. Dili ba nako imnon ang kupa nga kalibutan motuo nga ikaw nagpadala kanako. 22 Ang gihatag sa Amahan kanako?" 12 Busa ang pundok sa himaya nga imong gihatag kanako, gihatag ko kanila, mga sundalo, ug ang kapitan, ug ang mga opisyal sa aron mahiusa sila, sama nga kita nahiusa; 23 ako mga Judio, midakop kang Jesus ug gigapos siya. diha kanila, ug ikaw dinihi kanako. Aron nga hingpit 13 Gidala nila siya pag-una ngadto kang Annas, kay sila nga mahiusa, aron nga ang kalibutan masayod siya ang ugangang lalaki ni Caifas, nga mao ang nga ikaw nagpadala kanako, ug nahiguma kanila, labaw nga pari nianang tuiga. 14 Karon si Caifas mao sama nga ikaw nahiguma kanako. 24 Amahan, buot ang usa nga mihatag ug tambag sa mga Judio nga nako nga kadtong imong gihatag kanako uban usab mas maayo nga ang usa ka tawo mamatay alang sa kanako kung asa ako aron ilang makita ang akong katawhan. 15 Si Simon Pedro misunod kang Jesus, himaya, nga imong gihatag kanako. Kay gihugma ug ang usa pa ka disipulo. Karon kana nga disipulo mo ako sa wala pa gibuhat ang kalibutan. 25 Matarong nailhan sa labaw nga pari, ug misulod siya uban kang nga Amahan, ang kalibutan wala makaila kanimo, Jesus ngadto sa hawanhan sa labaw nga pari; 16 apan apan ako nakaila kanimo; ug kini nakaila nga ikaw si Pedro nagtindog sa gawas sa pultahan. Busa ang nagpadala kanako. 26 Gihimo ko nga maila ang laing usa ka disipulo, nga nailhan sa labaw nga pari, imong ngalan ngadto kanila, ug ipaila ko kini aron miyawas ug nakig-istorya sa babaeng tigbantay sa nga ang gugma nga sama sa imong paghigugma pultahan ug iyang gidala si Pedro pasulod. 17 Unya kanako maanaa kanila, ug ako maanaa kanila.

18 Human si Jesus misulti niining mga pulonga, miadto siya uban sa iyang mga disipulo ngadto sa pikas bahin sa Walog sa Kidron, nga diin adunay usa ka tanaman nga diin siya misulod ug ang iyang mga disipulo. 2 Karon si Judas, nga magbudhi kaniya, nasayod usab niining dapita, kay si Jesus kanunay nga nagaadto didto uban sa iyang mga disipulo. 3 Unya si Judas, nga ningdawat sa pundok sa mga sundalo gikan sa mga pangulong pari ug sa mga Pariseo, ug mga opisyal, miabot didto nga dala ang mga parol, ug mga sulo, ug mga hinagiban. 4 Unya si Jesus, nga nasayod sa tanang butang nga nahitabo kaniya, miduol ug nangutana kanila, "Si kinsa ang inyong gipangita?" 5 Sila mitubag kaniya, "Si Jesus nga Nazaretnon." Si Jesus miington kanila, "Ako." Si

Pangitaa kining mga tawhana nga nasayod kung unsa ang akong giingon." 22 Sa dihang miington si Jesus niini, usa sa mga opisyal nga nagtindog didto ba motubag sa labaw nga pari?" 23 Si Jesus mitubag kaniya, "Kung nagsulti ako nga sayop, pamatud-i nga sayop, apan kung sakto, nganong imo akong gipasakitan?" 24 Unya si Annas nagdala kaniya nga ginapos ngadto kung Caifas nga labaw nga pari. 25 Karon si Simon Pedro nagtindog ug nagspaint sa iyang kaugalingon. Unya ang mga tawo miington kaniya, "Dili ba ikaw usab usa sa iyang mga disipulo?" 26 Usa sa mga sulugoon sa labaw nga pari, nga paryente sa tawo nga ang dalunganng giputol ni Pedro, miington, "Dili ba nakit-an ko ikaw sa tanaman uban niya?" 27 Unya si Pedro milimod pag-usab, ug dihadihia dayon ang manok mituktugaok. 28 Unya gidala nila si Jesus gikan kung Caifas ngadto sa palasyo sa gobernador. Kini sayo sa kabuntagon, ug wala sila misulod sa palasyo sa gobernador aron nga dili sila mahugawan apan makakaon sa Pagsaylo. 29 Busa si Pilato migawas ngadto kanila ug miington, "Unsay pasangil nga inyong gidala batok niining tawhana?" 30 Sila mitubag ug miington kaniya, "Kung kining tawhana wala nagbuhat ug daotan, dili namo siya ihatag kanimo." 31 Busa si Pilato miington kanila, "Dad-a ninyo siya ug hukmi siya sumala sa inyong balaod." Ang mga Judio miington kaniya, "Dili kini subay sa balaod alang kanato ang pagpatay sa usa ka tawo." 32 Sila miington niini aron ang pulong ni Jesus matuman nga iyang gisulti aron sa pagpaila kung sa unsa nga matang sa kamatayon siya mamatay. 33 Unya si Pilato misulod pag-usab sa palasyo sa gobernador ug gitawag si Jesus ug miington siya kaniya, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" 34 Si Jesus mitubag, "Nagsulti ka ba gikan sa imong kaugalingon, o gisultihan ka sa uban mahitungod kanako?" 35 Si Pilato mitubag, "Dili ako Judio, ako ba?" Ang imong kaugalingong katawhan ug ang pangulong pari naghatag kanimo nganhi kanako. Unsa ang imong gibuhat?" 36 Si Jesus mitubag, "Ang akong gingharian dili dinihi niini nga kalibutan. Kung ang akong gingharian kabahin niining kalibotana, makig-away ang akong mga sulugoon aron dili ako ihatag ngadto sa mga Judio. Apan karon ang akong gingharian dili gikan dinihi." 37 Unya si Pilato miington kaniya, "Unya, ikaw usa ka hari?" Si Jesus mitubag, "Ikaw nag-ingon nga ako usa ka hari. Alang niining katuyoan natawo ako, ug alang niining sa kamatuoran. Ang matag-usa nga nahisakop sa misumbag kang Jesus ug miington, "Ingon niana ka kamatuoran maminaw sa akong tingog." 38 Si Pilato miington kaniya, "Unsa ang kamatuoran?" Sa dihang siya miington niini, siya migawas pag-usab sa mga Judio ug miington kanila, "Wala akoy nakita nga sala niining tawhana. 39 Apan aduna kamoy nabatasan nga ako magpagawas ug usa ka tawo ngadto kaninyo sa Pagsaylo. Busa buot ba ninyo nga buhian nako ang Hari sa mga Judio alang kaninyo?" 40 Unya misinggit sila pag-usab ug miington, "Dili kining tawhana, apan si Barabbas." Si Barabbas usa ka kawatan.

19 Unya gipakuha ni Pilato si Jesus ug gipalatos siya. 2 Ang mga sundalo naghimo ug korona nga tunokon. Gibutang nila kini sa ulo ni Jesus ug gisul-oban siya ug dagtom-pula nga bistri. 3 Miadto sila kaniya ug miington, "Dayega, ang Hari sa mga Judio!" ug gikulata nila siya. 4 Ug unya migawas pag-usab si Pilato ug miington kanila, "Tan-awa, gidala naku siya sa gawas alang kaninyo aron nga masayran ninyo nga wala akoy nakita nga sala diha kaniya. 5 Busa migawas si Jesus, nagsuot siya ug korona nga tunokon ug dagtom-pula nga bistri. Unya miington si Pilato kanila, "Tan-awa kining tawhana!" 6 Busa sa dihang ang mga pangulong pari ug mga opisyal nakakita kung Jesus, naninggit sila ug miington, "Ilansang siya! ilansang siya!" Miington si Pilato kanila, "Dad-siya ninyo ug kamoy maglansang kaniya, tungod kay wala akoy nakaplagan nga sayop diha kaniya." 7 Ang mga Judio mitubag kaniya, "Kami adunay balaod, ug sumala sa balaod kinahanglan siyang patyon tungod kay giangkon niya nga siya ang Anak sa Dios." 8 Sa pagkadungog ni Pilato niining pulonga, misamot ang iyang kahadlok, 9 ug misulod siya pag-usab sa palasyo sa gobernador ug miington kung Jesus, "Taga diin ka man gikan?" Apan si Jesus wala mitubag kaniya. 10 Unya miington si Pilato kaniya, "Dili ka ba makigsulti kanako? Wala ka ba masayod nga ako adunay gahom sa pagpalingsawas kanimo ug gahom sa pagpalansang kanimo?" 11 Mitubag si Jesus kaniya, "Wala kay bisan unsang gahom nganhi kanako gawas kung unsa ang gihatag kanimo gikan sa kahitas-an. Busa, siya nga nagtugyan kanako diha kanimo ang adunay dakong sala." 12 Tungod niini nga tubag, buhian unta siya ni Pilato, apan ang mga Judio naninggit nga nag-ingon, "Kung buhian mo kining tawhana, dili ka higala ni Cesar:

Ang tanan nga maghimo sa iyang kaugalingon isip miington siya sa iyang inahan, "Babaye, tan-awa, ang nga hari kay batok kang Cesar." **13** Sa pagkadungog imong anak!" **27** Unya miington siya sa disipulo, "Tanni Pilato niini nga mga pulong, gidala niya si Jesus awa, ang imong inahan!" Gikan nianang orasa gidala sa gawas ug milingkod siya sa hukmananan sa siya sa disipulo sa iyang kaugalingong panimalay. **28** dapit nga gitawag ug "Ang daplin sa dalan," apan sa Pagkahuman niini ni Jesus, tungod kay nasayod siya Hebreo, "Gabbatha." **14** Karon mao kadto ang adlaw nga ang tanang butang nahingpit na, aron mahingpit sa pagpangandam alang sa Pagsaylo, sa ika-unom ang kasulatan, miington, "Giuhaw ako." **29** Ang usa nga oras. Miington si Pilato sa mga Judio, "Tan-awa, ka sudlanan nga puno sa aslom nga bino gibutang ania ang inyong hari!" **15** Naninggit sila, "Ipalayo siya! didto, busa nagbutang sila sa espongha nga puno ipalayo siya; ilansang siya!" Miington si Pilato ngadto sa aslom nga bino ngadto sa usa ka sungkod nga kanila, "Kinahanglan ba nga ilansang nako ang inyong hisopo ug gipataas kini ngadto sa iyang baba. **30** Sa hari?" Ang mga pangulong pari mitubag, "Kami walay dihang nainom na ni Jesus ang aslom nga bino, siya laing hari gawas kang Cesar." **16** Unya gihatag ni miington, "Natapos na." Giduko niya ang iyang ulo ug Pilato si Jesus ngadto kanila aron ilansang. **17** Unya gitugyan ang iyang espiritu. **31** Unya ang mga Judio, gikuha nila si Jesus, ug migawas siya, nga nagpas- tungod kay kini adlaw sa pagpangandam, ug aron an sa krus alang sa iyang kaugalingon, ngadto sa nga ang mga lawas dili magpabilin sa krus sa adlaw dapit nga gitawag "Ang Dapit sa Kalabira," nga sa nga Igpapahulay (kay ang adlaw nga Igpapahulay usa Hebreo gitawag nga "Golgota.") **18** Gilansang nila si ka mahinungdanon nga adlaw), gihangyo si Pilato Jesus didto, ug uban kaniya ang duha ka laing tawo, nga balion ang ilang mga til ug kuhaon sila. **32** usa sa matag kilid, uban kang Jesus nga anaa sa Unya ang mga sundalo miabot ug gibali nila ang tunga. **19** Nagsulat usab si Pilato ug usa ka ilhanan mga til sa unang tawo ug sa ikaduhang tawo nga ug gibutang kini sa krus. Didto adunay nakasulat: gilansang uban kang Jesus. **33** Sa pag-abot nila kang SI JESUS NGA TAGA-NAZARET, ANG HARI SA Jesus, nakita nila nga siya patay na, busa wala na MGA JUDIO. **20** Daghang mga Judio ang nakabasa nila balia ang iyang mga til. **34** Bisan pa niana, ang sa maong ilhanan tungod kay ang dapit kung asa usa ka sundalo miduslak sa iyang kilid gamit ang gilansang si Jesus duol sa siyudad. Ang ilhanan bangkaw, ug dihadhiha migawas ang dugo ug tubig. gisulat sa Hebreo, sa Latin, ug sa Griyego. **21** Unya **35** Ang usa nga nakakita niini mipamatuod, ug ang ang mga pangulong pari sa mga Judio miington kang iyang pagpamatuod tinuod. Nasayod siya nga ang Pilato, "Ayaw isulat, 'Ang Hari sa mga Judio,' apan iyang gisulit tinuod aron nga kamo usab motuo. **36** hinuon, 'Kining usa nga nag-ingon, "Ako ang Hari sa Kay kini nga mga butang nahitabo aron matuman mga Judio.'" **22** Si Pilato mitubag, "Kung unsa ang ang kasulatan, "Walay usa sa iyang mga bukog ang akong gisulat ako nang gisulat." **23** Human gilansang mabali." **37** Usab, ang laing kasulatan miington, "Sila sa mga sundalo si Jesus, gikuha nila ang iyang bisti magatan-aw kaniya nga ilang giduslak." **38** Human ug gitunga sa upat ka bahin; usa ka bahin alang sa niining mga panghitabo si Jose nga taga-Arimatea, kada sundalo, ug ang kupo. Karon ang kupo walay sanglit usa siya ka disipulo ni Jesus (apan sa tago tinahian, hinabi gikan sa taas **24** Unya nag-ingnanay tungod sa kahadlok sa mga Judio) naghangyo kang sila sa mataq-usa, "Dili nato kini gision, apan hinuon Pilato nga kung mahimo iyang kuhaon ang lawas magripa kita alang niini aron makahukom kung si ni Jesus. Gitugotan siya ni Pilato. Busa miadto si kinsa ang makapanag-iya niini." Kini nahitabo aron Jose ug gikuha ang iyang lawas. **39** Miadto usab si nga ang kasulatan matuman nga miington, "Ilang Nicodemus, siya nga kaniadto miadto kang Jesus gibahinbahin ang akong bisti sa ilang kaugalingon; sa pagkagabii. Gidala niya ang sinagol nga mira ug nag-ripa sila sa akong sinina." **25** Gibuhat sa mga mga aloe, nga mikabat ug usa ka gatos ka litras sundalo kining mga butanga. Ang inahan ni Jesus, ang kabug-aton. **40** Busa gikuha nila ang lawas ni ang igoosong babaye sa iyang inahan, si Maria nga Jesus ug gjiputos kini sa lino nga panapton uban sa asawa ni Cleopas, ug si Maria Magdalena. Kini nga mga pahumot, ingon nga nabatasan sa mga Judio mga babaye nagtindog duol sa krus ni Jesus. **26** sa paglubong sa mga lawas. **41** Karon sa dapit nga Sa dihang nakita ni Jesus ang iyang inahan ug ang siya gilansang didto adunay tanaman; ug sa maong disipulo nga iyang gihigugma nga nagtindog sa duol, tanaman adunay bag-o nga lubnganan nga wala pay

tawo nga gilubong. 42 Tungod kay mao kadto ang adlaw sa pagpangandam alang sa mga Judio ug tungod kay ang lubnganan duol lang, gilubong nila si Jesus didto.

20 Karon sa sayo sa unang adlaw sa semana, samtang ngitngit pa kini, miabot si Maria Magdalena didto sa lubnganan ug nakita niya ang bato nga naligid na gikan sa lubnganan. 2 Busa midagan siya ug miadto kang Simon Pedro ug sa laing disipulo nga hinigugma ni Jesus, ug miington siya kanila, "Gikuha nila ang Ginoo gikan sa lubnganan ug wala ako masayod kung diin nila siya gibutang." 3 Unya migawas si Pedro ug ang lain pang disipulo, ug miadto sila didto sa lubnganan. 4 Nagdungan sila ug panagan, ug ang laing disipulo midali pagdagan una kang Pedro ug nauna pag-abot didto sa lubnganan. 5 Ug sa iyang pagduko nakita niya ang mga panapton nga lino nga nahimutang didto, apan wala siya misulod. 6 Unya miabot si Simon Pedro sunod kaniya ug misulod sa lubnganan. Nakita niya ang panapton nga lino nga nahimutang didto, 7 ug ang panapton nga lino nga giputos sa iyang ulo. Wala kini nabutang tapad sa panapton kondili nalain kini nga gipilo sa usa ka dapit. 8 Unya ang laing disipulo, ang nauna nga miabot sa lubnganan, misulod usab, ug nakita niya ug mituo. 9 Kay hangtod nianang taknaa wala gihapon nila nasabti ang kasulatan nga mabanhaw gayod siya gikan sa mga patay. 10 Busa ang mga disipulo namauli sa ilang puluy-anan. 11 Apan mihilak si Maria nga nagtindog sa gawas sa lubnganan. Sa iyang paghilak, miduko siya aron sa pagtan-aw sa lubnganan. 12 Nakita niya nga naglingkod ang duha ka anghel nga nakaputi, ang usa anaa sa ulohan, ug ang usa atua sa tiilan diin gipahimutang ang lawas ni Jesus. 13 Miington sila kaniya, "Babaye, nganong naghilak ka man?" Miington siya kanila, "Tungod kay gikuha nila ang akong Ginoo, ug wala ako masayod diin nila siya gibutang." 14 Sa pagsulti niya niini, milungi siya ug nakita nga nagbarog si Jesus didto, apan wala siya makaila nga si Jesus kadto. 15 Miington si Jesus kaniya, "Babaye, nganong naghilak ka man? Kinsa man ang imong gipanggita?" Naghunahuna siya nga siya mao ang magbalantay sa tanaman, busa miington siya kaniya, "Sir, kung gikuha mo man siya, sultihi ako kung diin mo siya gibutang, ug kuhaon ko siya." 16 Si Jesus miington kaniya, "Maria." Milungi siya, ug miington kaniya sa pinulongang Aramaico, "Rabboni," (nga nagkahulogan: "Magtutudlo.") 17 Si

Jesus miington kaniya, "Ayaw ako ug hikapa, kay wala pa ako makaadto sa akong Amahan, apan adtoa ang akong mga kaigsoonan ug sultihi sila nga moadto ako didto sa akong Amahan ug inyong Amahan, ug sa akong Dios ug inyong Dios." 18 Miabot si Maria Magdalena ug gisuginlan ang mga disipulo, "Nakita ko ang Ginoo," ug mao kining mga butanga ang iyang gisulti kaniya. 19 Sa pagkagabii nianang adlawa, ang unang adlaw sa semana, ug sirado ang mga pultahan sa dapit kung diin nagpuayo ang mga disipulo tungod sa kahadlok sa mga Judio, miabot si Jesus ug mibarog taliwala kanila ug nagsulti kanila, "Ang Kalinaw maanaa kaninyo." 20 Sa pagsulti niya niini, gipakita niya kanila ang iyang mga kamot ug ang iyang kilid. Unya sa pagkakita sa mga disipulo sa Ginoo, nangalipay sila. 21 Unya si Jesus miington kanila pag-usab, "Ang kalinaw maanaa kaninyo. Ingon nga gipadala ako sa Amahan, busa ipadala ko usab kamo." 22 Sa pagsulti ni Jesus niini, gihuypan niya sila ug miington kanila, "Dawata ang Balaang Espiritu. 23 Si bisan kinsang mga sala nga inyong pasayloon, pasayloon kini alang kanila; si bisan kinsang mga sala nga inyong huptan, pagahuptan usab sila. 24 Si Tomas nga usa sa napulog duha, nga gitawag ug Didymus, wala makauban kanila sa pag-abot ni Jesus. 25 Pagkataodaod ang ubang mga disipulo misugilon kaniya, "Nakita namo ang Ginoo." Miington siya kanila, "Gawas kung makita ko ang inagian sa mga lansang sa iyang mga kamot, ug mabutang ko ang akong tudlo sa inagian sa mga lansang, ug mabutang ang akong kamot diha sa iyang kilid, dili gayod ako motuo." 26 Pagkahuman sa ikawalo ka adlaw ang iyang mga disipulo anaa na usab sa sulod, ug nahiuban na si Tomas kanila. Miabot si Jesus samtang sirado ang mga pultahan, ug mibarog taliwala kanila, ug miington, "Ang kalinaw maanaa kaninyo." 27 Unya giingnan niya si Tomas, "Ipaduol dinihi ang imong tudlo, ug tanawa ang akong mga kamot, ipaduol dinihi ang imong kamot, ug ibutang sa akong kilid, ayaw pagduhaduha, kondili pagmatinuohon." 28 Mitubag si Tomas ug miington kaniya, "Akong Ginoo ug akong Dios." 29 Si Jesus miington kaniya, "Tungod kay nakita mo na ako, mituo na ikaw. Bulahan kadtong wala makakita, apan mituo." 30 Sa kasamtangan nagbuhat pa si Jesus ug daghan pang mga katingalanha diha sa atubangan sa mga disipulo, mga katingalanha nga wala gayod nahisulat niini nga kasulatan, 31 apan gisulat kini aron motuo kamo nga si Jesus mao ang Cristo, ang

Anak sa Dios, ug nga sa pagtuo, makabaton kamo ug kinabuhi diha sa iyang ngalan.

21 Human niining mga butanga gipakita na usab ni Jesus ang iyang kaugalingon ngadto sa mga disipulo didto sa Dagat sa Tiberias. Gipakita niya ang iyang kaugalingon sa ington niini nga paagi: 2 Nagkauban si Simon Pedro ug Tomas nga gitawag ug Didymus, Nataniel nga gikan sa Cana sa Galilea, ang mga anak nga lalaki ni Zebedeo, ug ang laing duha ka disipulo ni Jesus. 3 Miington si Simon Pedro kanila, "Managat ako." Miington sila kaniya, "Kami usab mouban kanimo." Nanlakaw sila ug misakay sa usa ka sakayan, apan wala gayod silay nakuba tibuok gabii. 4 Karon, sa dihang nagakabuntag na, si Jesus mibarog sa baybayon, apan ang mga disipulo wala makaila nga si Jesus diay kadto. 5 Busa miington si Jesus kanila, "Mga batan-ong lalaki, aduna ba kamoy makaon?" Mitubag sila kaniya, "Wala." 6 Miington siya kanila, "Ihulog ang inyong pukot sa tuong babin sa sakayan, ug makakaplag kamo ug pipila." Busa gilabay nila ang ilang pukot, apan wala sila makaguyod niini tungod sa kadaghan sa isda. 7 Unya ang hinigugmang disipulo ni Jesus miington kang Pedro, "Mao kana ang Ginoo." Sa pagkadungog ni Pedro nga ang Ginoo diay kadto, gihikot niya ang iyang panggawas nga sapot (kay hubo man siya), ug milukso didto sa dagat. 8 Miduol ang ubang mga disipulo sa sakayan (kay dili pa man kaayo sila layo sa yuta, mga 200 cubico), ug gibira nila ang pukot nga puno sa isda. 9 Sa pagkawas nila ngadto sa yuta, nakita nila ang hinaling didto ug sinugbang isda niini, uban ang tinapay. 10 Si Jesus miington kanila, "Dad-a ang pipila sa mga isda nga inyong nakuha." 11 Misaka si Simon Pedro ug gibira ang pukot padulong sa yuta, nga puno sa dagkong isda; 153. Daghan kaayo ang anaa, apan wala magisi ang pukot. 12 Si Jesus miington kanila, "Paduol ug pamahaw." Walay mga disipulo nga misulay sa pagpangutana kaniya, "Kinsa ka?" Nasayod sila nga ang Ginoo kini. 13 Miduol si Jesus, mikhuha sa tinapay, ug gihatag kini kanila, ug ang isda usab. 14 Mao kini ang ikatulog higayon nga gipakita ni Jesus ang iyang kaugalingon ngadto sa mga disipulo human siya mabanhaw gikan sa mga patay. 15 Pagkahuman nila ug kaon sa pamahaw, si Jesus miington kang Simon Pedro, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako labaw pa sa tanan?" Miington si Pedro kaniya, "Oo Ginoo, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miington ngadto

kaniya, "Pakan-a ang akong mga karnero." 16 Misulti siya pag-usab sa ikaduhang higayon, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako? Si Pedro miington kaniya, "Oo Ginoo, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miington kaniya, "Atimana ang akong karnero." 17 Miington siya pag-usab sa ikatulog higayon, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako? Naguol si Pedro tungod kay si Jesus nangutana man kaniya sa makatulong higayon, "Gihigugma mo ba ako?" Miington siya kaniya, Ginoo, nasayod ka sa tanang butang, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miington kaniya, "Pakan-a ang akong karnero. 18 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, sultihan ko ikaw, sa dihang batan-on ka pa, ikaw ra ang mosul-ob sa imong kaugalingon ug magalakaw bisan asa nimo gusto, apan inigkatigulang na nimo, pagatuyoran mo na ang imong mga kamot, ug ang laing tawo na ang mosul-ob sa imong bistu ug ang magadala kanimo sa dapit nga dili mo gusto adtoan." 19 Karon gisulti kini ni Jesus aron sa pagpakita sa matang sa kamatayon nga si Pedro makapasidungog sa Dios. Human niya kini masulti, miington siya kang Pedro, "Sunod kanako". 20 Milingi si Pedro ug nakita ang disipulo kansang hinigugma ni Jesus nga nagasunod kanila; ang usa nga nagpauraray sa dughan ni Jesus didto sa panihapon ug miington, "Ginoo, kinsa ba ang magaluib kanimo?" 21 Nakita siya ni Pedro ug unya miington kang Jesus, "Ginoo, unsa ba ang pagabuhaton niining tawhana?" 22 Si Jesus miington kaniya, "Kung pagbuot nako nga siya magpabilin hangtod sa akong pagbalik, unsa may labot mo? Sunod kanako." 23 Busa kining pamahayag mikaylap taliwala sa mga kaigsoonan, nga dili gayod mamatay ang maong disipulo. Apan si Jesus wala mosulti kang Pedro nga ang laing disipulo dili mamatay, kondili, "Kung pagbuot kong magpabilin siya hangtod sa akong pagbalik, unsa may labot mo?" 24 Mao kini ang disipulo nga nagpamatuod mahitungod niining mga butanga, ug ang nagsulat niining mga butanga, ug nasayran nato nga tinuod ang iyang pagpamatuod. 25 Aduna usab daghan pang mga butang nga nabuhat ni Jesus. Kung isulat pa sa tagsa-tagsa, akong pangagpas nga bisan ang kalibutan mismo dili igo nga kasudlan sa basahon nga kinahanglan sulaton.

Akong nakita ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga mikanaog sa langit gikan sa Dios, nangandam sama sa pangasaw-onon nga gidayandayanang alang sa iyang bana. Nadungog ko ang dakong tingog gikan sa trono nga miingon, "Tan-awa! Ang puloy-anan sa Dios uban sa katawhan, ug magpuyo siya uban kanila. Mahimo silang iyang katawhan, ug ang Dios sa iyang kaugalingon makig-uban kanila ug siya mahimo nga ilang Dios."

Pinadayag 21:2-3

Pinadayag

19 Human niining mga butanga nadungog ko ang makusog nga tingog sa dakong gidaghanon sa katawhan sa langit nga nag-ingon, "Aleluyah. Ang kaluwasan, himaya, ug gahom iya sa atong Dios. 2 Matuod ug matarong ang iyang mga hukom, kay iyang gihukman ang hilabihan ka daotan nga babaye nga maoy nagdaot sa kalibutan pinaagi sa iyang malaw-ay nga pagpakighilawas. Nanimalos siya alang sa dugo sa iyang mga sulugoon, nga siya mismo ang nagula." 3 Sa ikaduhang higayon misulti sila, "Aleluya! Miulbo ang aso gikan kaniya hangtod sa walay kataposan." (aiōn g165) 4 Ang 24 ka mga kadagkoan ug ang upat ka buhing mga binuhat nanghapa sa ilang kaugalingon ug nagsimba sa Dios nga naglingkod sa trono. Sila nag-ingon, "Amen. Aleluya!" 5 Unya ang usa ka tingog migawas gikan sa trono, nga nag-ingon, "Dayga ang atong Dios, kamong tanan nga iyang mga sulugoon, kamo nga nagmahnadlokon kaniya, kamo nga dili mahinungdanon ug gamhanan." 6 Unya nadungog ko ang kasaba nga sama sa tingog sa dakong gidaghanon sa katawhan, sama sa dahunog sa katubigan, ug sama kakusog sa lipak sa dalugdog, nga nag-ingon, "Aleluya! Kay ang atong Ginoong Dios, ang magmamando sa kinatibuk-an, maghari na siya. 7 Magnaya ug maglipay pag-ayo kita ug ihatag kaniya ang himaya tungod kay ang kasaulogan sa kasal sa Nating Karnero miabot na, ug ang iyang pangasawonon nag-andam na sa iyang kaugalingon." 8 Siya gitugotan sa pagbisti sa hayag ug hinlo nga nipis nga lino (tungod kay ang nipis nga lino mao ang binuhatan nga matarong sa iyang balaan nga katawhan). 9 Ang anghel miington kanako, "Sulata kini: Bulahan kadtong mga dinapit sa kombira sa kasal sa Nating Karnero." Siya usab miington kanako, "Mao kini ang matuod nga mga pulong sa Dios." 10 Mihapa ako sa iyang tilian alang sa pagsimba kaniya, apan siya miington kanako, "Ayaw kini buhata! Ako usa nimo ka kauban nga sulugoon ug ang imong kaigsoonan nga naggunit sa pagpamatuod mahitungod kang Jesus. Simbaha ang Dios, kay ang pagpamatuod mahitungod kang Jesus mao ang espiritu nga gitagna." 11 Unya nakita ko nga naabli ang langit, ug nakita ko nga adunay usa ka puting kabayo! Ang usa nga nagsakay niini gitawag nga Matinud-anon ug Matuod. Naghukom siya uban ang katarong ug siya nakiggubat. 12 Ang mga mata niya sama sa nagdilaab nga kalayo, ug

sa iyang ulo adunay daghang mga purongpurong. Aduna siyay ngalan nga gisulat kaniya nga walay bisan usa nga nakahibalo apan siya lamang. 13 Nagsul-ob siya sa usa ka kupo nga gituslob sa dugo, ug ang iyang ngalan gitawag nga Ang Pulong sa Dios. 14 Ang mga kasundalohan sa langit nagsunod kaniya diha sa maputing mga kabayo, nga nagbisti sa manipis nga lino, puti ug hinlo. 15 Migula gikan sa iyang baba ang usa ka hait nga espada nga maoy mopatay sa kanasoran, ug magamando siya kanila uban ang puthaw nga sungkod. Yatakyatakan niya didto sa pug-anan sa bino ang kapungot sa kaligutog sa Dios, nga magmando sa kinatibuk-an. 16 Adunay sinulat sa iyang kupo ug sa iyang paa nga usa ka ngalan, HARI SA MGA HARI UG GINO SA MGA GINO. 17 Nakita ko ang anghel nga nagtiindog didto sa adlaw. Nagtawag siya sa makusog nga tingog sa tanang langgam nga naglupad sa kawanangan, 18 "Panganhi kamo, ug pagtigom alang sa dakong panihapon sa Dios. Kaona ang unod sa mga hari, ang unod sa mga pangulong sundalo, ang unod sa gamhanang mga tawo, ang unod sa mga kabayo ug sa nangabayo kanila, ug ang unod sa tanang tawo, gawasnon man ug ulipon, dili mahinungdanon ug gamhanan." 19 Nakita ko ang mapintas nga mananap ug ang mga hari sa kalibutan uban ang ilang mga kasundalohan. Nagkatigom sila aron sa pagpakiggubat batok sa usa nga nagkabayo ug uban sa iyang kasundalohan. 20 Nadakpan ang mapintas nga mananap ug uban kaniya ang bakakong propeta nga nagbuhat ug mga ilhanan sa atubangan niya. Nianang mga ilhanan naglingla siya niadtong midawat sa patik sa mapintas nga mananap ug kadtong nagsimba sa iyang larawan. Ang duha kanila gitambog nga buhi ngadto sa nagdilaab nga linaw sa nagkalayo nga asupri. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Gipangpatay ang nahibilin kanila pinaagi sa espada nga migula sa baba sa usa nga nagsakay sa kabayo. Ang tanan nga mga langgam mikaoan sa ilang patay nga unod.

20 Unya nakita ko ang usa ka anghel nga mikanaog gikan sa langit, nagbaton sa yawi sa lalom ug dili matugkad nga bung-aw ug adunay dakong kadena diha sa iyang kamot. (Abysos g12) 2 Gihawiran niya ang dragon, ang karaang serpente, nga mao ang Yawa, o Satanás, ug gigapos siya sulod sa 1, 000 ka tuig. 3 Gitambog niya siya didto sa kinahiladman ug dili matugkad nga bung-aw, gisirad-an kini, ug

gisilyohan kini sa ibabaw niya. Gihimo kini aron nga dili na gayod siya makapanglimborg sa mga kanasoran hangtod nga matapos na ang 1, 000 ka tuig. Human niana, kinahanglan pagabuhian siya sulod sa hamubo nga panahon. (Abyssos g12) 4 Unya nakita ko ang mga trono. Naglingkod didto kadong gihatagan ug katungod sa paghukom. Nakita ko usab ang mga kalag niadtong gipangputlan ug ulo alang sa pagpamatuod mahitungod kang Jesus ug alang sa pulong sa Dios. Wala sila mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug sila nagdumili sa pagdawat sa marka sa ilang agtang ug kamot. Nangabuhi sila, ug naghari sila kauban ni Cristo sulod sa 1, 000 ka tuig. 5 Ang uban sa mga nangamatay dili mabuhi hangtod nga matapos ang 1, 000 ka tuig. Kini ang unang pagkabanhaw. 6 Bulahan ug balaan ang nakaambit sa unang pagkabanhaw! Ang ikaduhang kamatayon wala nay gahom ibabaw niini. Mamahimo silang mga pari sa Dios ug sa Cristo ug magahari uban kaniya sulod sa 1, 000 ka tuig. 7 Sa dihang matapos na ang 1, 000 ka tuig, si Satanas pagabuhian gikan sa iyang pagkabilanggo. 8 Moadto siya aron sa paglimborg sa mga kanasoran sa upat ka suok sa kalibutan—ang Gog ug Magog—aron sa pagtigom kanila alang sa gubat. Mahisama sila kadaghan sa balas sa dagat. 9 Misaka sila sa halapad nga patag sa kayutaan ug gilibutan ang kampo sa mga balaan, ang pinalangga nga siyudad. Apan ang kalayo mikunsad gikan sa langit ug milamoy kanila. 10 Ang yawa nga milimbong kanila, gitambog ngadto sa linaw sa nagkalayong asupri, diin gitambog ang mapintas nga mananap ug ang mini nga propeta. Paantoson sila adlaw ug gabii hangtod sa kahangtoran. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Unya nakita ko ang usa ka dakong trono nga maputi ug ang usa nga milingkod niini. Ang yuta ug ang langit nahanaw gikan sa iyang atubangan, apan walay dapit nga ilang kaadtoan. 12 Nakita ko ang mga patay—ang mga gamhanan ug ang mga dili inila—nagtindog atubangan sa trono, ug gibuklad ang mga libro. Unya gibuklad ang laing libro—ang Libro sa Kinabuhi. Ang mga patay gihukman sumala sa nahisulat sa mga libro, sumala kung unsa ang ilang nabuhat. 13 Ang dagat mitugyan sa mga patay nga anaa niini. Ang Kamatayon ug ang Hades mitugyan usab sa mga patay nga anaa kanila, ug ang mga patay gihukman sumala sa ilang binuhatan. (Hadēs g86) 14 Ang Kamatayon ug ang Hades gitambog ngadto sa linaw nga kalayo. Kini

mao ang ikaduhang kamatayon—ang linaw nga kalayo. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Kung bisan kinsa nga ngalan ang dili makaplagan nga nasulat sa Libro sa Kinabuhi, igatambog siya ngadto sa linaw nga kalayo. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Unya akong nakita ang bag-ong langit ug ang bag-ong yuta, kay ang unang langit ug ang unang yuta miagi na, ug ang kadagatan nahanaw na. 2 Akong nakita ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga mikanaog sa langit gikan sa Dios, nangandam sama sa pangasaw-onon nga gidayandayan alang sa iyang bana. 3 Nadungog ko ang dakong tingog gikan sa trono nga miington, “Tanawa! Ang puloy-anan sa Dios uban sa katawhan, ug magpuyo siya uban kanila. Mahimo silang iyang katawhan, ug ang Dios sa iyang kaugalingon makig-uban kanila ug siya mahimo nga ilang Dios. 4 Pagapahiran niya ang mga luha gikan sa ilang mga mata, ug wala nay kamatayon, o kasub-anan, o paghilak, o kasakit. Ang daang mga butang miagi na. 5 Siya nga naglingkod sa trono miington, “Tanawa! Akong gihimong bag-o ang tanang mga butang.” Siya miington, “Isulat kini tungod kay kini nga mga pulong masaligan ug matuod.” 6 Miington siya kanako, “Kini nga mga butang nahuman na! Ako ang Alpa ug ang Omega, ang sinugdanan ug ang kataposan. Kadong mga giuhaw paghatagan ko sa mainom nga walay bayad gikan sa tubod sa tubig sa kinabuhi. 7 Ang usa nga magmadaugon makapanunod niining mga butanga, ug ako mahimo nga iyang Dios, ug siya mahimo nga akong anak. 8 Apan kadong talawan, ang walay pagtuo, ang dulumtan, ang mga mamumuno, ang malaw-ay nga pagpakighilawas, ang mga mamamarang, ang nagsimba sa mga diosdios, ug ang tanang mga bakakon, ang ilang dapit mao ang linaw nga kalayo sa nagdilaab nga asupre. Mao kana ang ikaduhang kamatayon.” (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Ang usa sa pito ka mga anghel miduol kanako, ang usa nga adunay pito ka panaksan nga puno sa pito ka kataposang mga hampak, ug siya miington, “Dali ngari. Ipakita ko kanimo ang pangasaw-onon, ang asawa sa Nating Karnero.” 10 Unya gidala niya ako sa layo sa Espiritu ngadto sa dako ug habog nga bukid ug gipakita kanako ang balaang siyudad, ang Jerusalem, mikanaog sa langit gikan sa Dios. 11 Ang Jerusalem adunay himaya sa Dios, ug ang iyang kahayag susama sa pinakabilhong bato, sama sa usa ka batong kristal sa matin-aw nga haspe. 12 Kini

adunay dako, habog nga paril nga adunay napulo niini, 27 ug walay dili hinlo nga makasulod niini. Ni si ug duha ka ganghaan, uban sa napulo ug duha ka bisan kinsa nga nagbuhat sa bisan unsang butang mga anghel nga anaa sa ganghaan. Sa ganghaan nga makauulaw o malimbungon nga makasulod, apan nahisulat ang mga ngalan sa napulo ug duha ka kadto lamang kansang mga ngalan nga nahisulat sa banay sa mga anak sa Israel. 13 Sa sidlakan adunay libro sa kinabuhi sa Nating Karnero.

tulo ka ganghaan, sa amihan tulo ka ganghaan, sa habagatan tulo ka ganghaan, ug sa kasadpan tulo ka ganghaan. 14 Ang paril sa siyudad adunay napulo ug duha ka pundasyon, ug niini adunay napulo ug duha ka ngalan sa napulo ug duha ka apostoles sa Nating Karnero. 15 Ang usa nga nakigsulti kanako adunay sukdanon nga sungkod nga ginama sa bulawan aron sukdon ang siyudad, ang mga ganghaan, ug ang paril niini. 16 Ang siyudad gipahimutang sa kuwadrado, ang katas-on niini susama sa iyang kalapdon. Gisukod niya ang siyudad gamit ang sukdanon nga sungkod, 12, 000 ka estadiya ang katas-on (ang katas-on, kalapdon, ug ang kahabogon susama lang). 17 Gisukod usab niya ang paril niini, 144 kyubits ang kabagaon pinaagi sa sukdanon sa tawo (nga mao usab ang pagkasukod sa anghel). 18 Ang paril ginama sa haspe ug ang siyudad sa putling bulawan, sama sa matin-aw nga bildo. 19 Ang mga pundasyon sa paril gidayandayan sa matag matang sa bililhong bato. Ang una mao ang haspe, ang ikaduha mao ang sapiro, ang ikatulo mao ang kalsidonia, ang ikaapat mao ang emeralda, 20 ang ikalima mao ang sardonika, ang ikaunom mao ang sardius, ang ikapito mao ang krisolito, ang ikawalo mao ang berilio, ang ikasiyam mao ang topasio, ang ikanapulo mao ang krisopraso, ang ikanapulo ug usa mao ang hasinto, ug ang ikanapulo ug duha mao ang amatista. 21 Ang napulo ug duha ka mga ganghaan mga napulo ug duha ka mga perlas, ang matag ganghaan ginama gikan sa usa ka perlas. Ang mga kadalanan sa siyudad putling bulawan, nga sama sa matin-aw nga bildo. 22 Wala akoy nakitang templo sa siyudad, kay ang Ginoong Dios, nga nagdumala ngadto sa tanan, ug ang Nating Karnero mao ang templo niini. 23 Ang siyudad wala na nanginahanglan sa adlaw o sa bulan aron magdan-ag niini tungod kay ang himaya sa Dios naghayag niini, ug ang lampara niini mao ang Nating Karnero. 24 Ang kanasoran magalakaw uban sa kahayag nianang siyudara. Ang mga hari sa kalibutan magadala sa ilang katahom ngadto niini. 25 Ang mga ganghaan niini dili pagasirhan panahon sa adlaw, ug wala nay kagabhion didto. 26 Dad-on nila ang katahom ug ang kadungganan sa kanasoran ngadto

niini, 27 ug walay dili hinlo nga makasulod niini. Ni si ug duha ka ganghaan, uban sa napulo ug duha ka bisan kinsa nga nagbuhat sa bisan unsang butang mga anghel nga anaa sa ganghaan. Sa ganghaan nga makauulaw o malimbungon nga makasulod, apan nahisulat ang mga ngalan sa napulo ug duha ka kadto lamang kansang mga ngalan nga nahisulat sa banay sa mga anak sa Israel. 13 Sa sidlakan adunay libro sa kinabuhi sa Nating Karnero.

22 Unya ang anghel nagpakita kanako sa suba sa tubig sa kinabuhi, tubig nga sama katin-aw sa kristal. Kini nag-agas gikan sa trono sa Dios ug sa Nating Karnero 2 paingon sa taliwala sa agjiana sa siyudad. Sa matag daplin sa suba adunay kahoy sa kinabuhi, nga nagdala ug napulo ug duha ka klase sa bunga, ug kini nagdala ug bunga sa matag bulan. Ang mga dahon sa kahoy alang sa kaayohan sa tanang kanasoran. 3 Didto wala na gayoy tunglo. Ang trono sa Dios ug sa Nating Karnero anaa na una sa siyudad, ug ang iyang mga sulugoon moalagad kaniya. 4 Sila makakita sa iyang hulagway, ug ang iyang ngalan anaa sa ilang mga agtang. 5 Didto wala nay gabii, dili na sila magkinahanglan ug kahayag sa suga o kahayag sa adlaw tungod kay ang Ginoong Dios magahayag kaniila. Maghari sila hangtod sa kahangtoran. (aiōn g165) 6 Ang anghel miington kanako, "Kini nga mga pulong kasaligan ug matuod. Ang Ginoong Dios sa mga espiritu sa mga propeta, nagpadala sa iyang anghel aron sa pagpakaít sa iyang mga sulugoon kung unsa ang kinahanglan nga mahitabo sa umaabot." 7 "Tan-awa! Moabot ako sa dili madugay! Bulahan ang nagtuman sa mga pulong sa panagna niining basahon." 8 Ako, si Juan, mao ang nakadungog ug nakakita niining mga butanga. Sa dihang nakita ug nadungog ko sila, ako mihana sa tiilan sa anghel aron mosimba kaniya, ang anghel nga nagpakita kanako niining mga butanga. 9 Miington siya kanako, "Ayaw kana buhat! Ako sama sa sulugoon nga uban kanimo, uban sa imong mga igsoon nga mga propeta, ug uban niadtong nagtuman sa mga pulong niining basahon. Simbaha ang Dios!" 10 Siya miington kanako, "Ayaw silyohi ang mga pulong sa panagna niining basahon, tungod kay ang takna duol na. 11 Ang usa nga dili matarong, pasagdi nga magpadayon siya sa pagbuhat ug dili matarong. Ang usa nga malaw-ayon, pasagdi nga magpadayon sa pagkamalaw-ayon. Ang matarong, pasagdi nga mopadayon sa pagbuhat ug matarong. Ang balaan, pasagdi nga magpadayon sa pagkabalaan." 12 "Tan-awa! Mabalik ako sa dili madugay. Ang akong ganti madawat nako, aron ganti sa matag-usa sumala sa iyang nabuhat. 13 Ako ang

Alpa ug ang Omega, ang Una ug ang Ulahi, ang Sinugdan ug ang Kataposan. **14** Bulahan kadtong naglaban sa ilang mga bisti aron sila mahatagan sa katungod sa pagkaon gikan niadtong kahoy sa kinabuhi ug sa pagsulod sa siyudad agi sa mga ganghaan. **15** Didto sa gawas ang mga iro, ang mga salamangkero, ang mga makighilawason, ang mga tigpatay, ang mga tigsimba ug diosdios, ug ang matag-usa nga naghigugma ug nagbuhat sa pagkabakakon. **16** Ako, si Jesus, nagpadala sa akong anghel aron mopamatuod nganha kaninyo mahitungod niining mga butanga alang sa kasimbahanan. Ako ang gamot ug ang kaliwat ni David, ang mahayag nga Bituon sa Kabuntagon.” **17** Ang Espiritu ug ang Pangasaw-onon nagaingon, “Adto ngari! Pasultiha ang nakadungog, “Adto ngari!” Bisan kinsa ang giuhaw, paanhia siya, ug bisan kinsa ang nangandoy niini, pakuhha siya nga libre ug tubig sa kinabuhi. **18** Ako nagpamatuod sa matag-usa nga nakadungog sa mga pulong sa panagna niini nga basahon: Kung si bisan kinsa adunay modugang kanila, ang Dios magadugang kaniya sa mga hampak nga nahisulat niini nga basahon. **19** Kung si bisan kinsa adunay mokuba gikan sa mga pulong niini nga basahon sa panagna, ang Dios magakuha sa iyang bahin sa kahoy sa kinabuhi ug sa siyudad nga balaan, nga nahisulat niini nga basahon. **20** Siya nga maoy nagpamatuod niining mga butanga nagaingon, “Oo! Ako moabot sa dili madugay.” Amen! Umari ka, Ginoong Jesus! **21** Hinaot nga ang grasya ni Ginoong Jesus magauban sa matag-usa. Amen.

66 Verses

Cebuano at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Genesis 9:8 Unya ang Dios misulti kang Noe ug sa iyang mga anak nga lalaki nga uban kaniya, nga nag-ingon, **9:9** "Alang kanako, paminaw! Ako magahimo ug pakigsaad uban kaninyo ug sa inyong mga kaliwatan sunod kaninyo, **9:10** ug lakip ang tanang buhing binuhat nga uban kaninyo, lakip ang kalanggaman, ang mga binuhing mananap, ug ang tanang binuhat sa kalibutan nga uban kaninyo, gikan sa tanan nga miggawas sa arka, ngadto sa tanang buhing binuhat sa kalibutan. **9:11** Ug karon ako magahimo ug pakigsaad tali kaninyo, nga dili na pagalaglagon pag-usab ang tanang unod pinaagi sa lunop sa tubig. Wala na gayoy lunop nga molaglag sa kalibutan pag-usab." **9:12** Miington ang Dios, "Kini ang timaan sa pakigsaad nga akong pagahimoon tali kanako ug kaninyo ug sa tanang buhing binuhat nga uban kaninyo, alang sa tanang umaabot nga kaliwatan: **9:13** akong gibutang ang akong bangaw sa panganod, ug mao kini ang timaan sa pakigsaad tali kanako ug sa kalibutan.

Exodo 14:13 Miington si Moises ngadto sa mga katawhan, "Ayaw kamo kahadlok. Barog kamo nga lig-on ug tan-awa ang pagluwas nga ihatag ni Yahweh alang kaninyo karong adlawa. Tungod kay dili na gayod ninyo makita pag-usab ang mga Ehiptohanon nga inyong nakita karon. **14:14** Si Yahweh ang makig-away alang kaninyo, ug kinahanglan nga mobarog kamo nga lig-on."

Levitico 20:26 Kinahanglan nga magbalaan kamo, kay ako, si Yahweh, balaan man, ug ako ang naglain kaninyo gikan sa ubang katawhan, tungod kay nahisakop man kamo kanako.

Numerus 6:24 "Hinaot nga panalanginan ka ni Yahweh ug motipig kanimo. **6:25** Hinaot nga ang panagway ni Yahweh modan-ag kanimo ug magmaluluy-on kanimo. **6:26** Hinaot nga si Yahweh magtan-aw kanimo uban ang kaluoy ug maghatag kanimo ug kalinaw."

Deuteronomio 18:18 Magtuboy ako ug propeta alang kanila gikan sa ilang kaigsoonan, sama kanimo. Ibutang ko ang akong mga pulong sa iyang baba, ug isulti niya kanilang tanan nga gisugo ko siya. **18:19** Mahitabo kini nga kung adunay si bisankinsa nga dili maminaw sa akong mga pulong nga iyang gisulti sa akong ngalan, paninglan ko siya.

Josue 1:7 Pagmalig-on ug pagmaisogon gayod. Pag-amping sa pagtuman sa tanang balaod nga gimando kanimo ni Moises nga akong alagad. Ayaw pagliko gikan niini ngadto sa tuo o sa wala, aron nga ikaw magmalampon bisan asa ka moadto. **1:8** Magasulti ka kanunay mahitungod niini nga basahon sa balaod. Magapamalandong ka niini sa adlaw ug sa gabii aron nga matuman mo ang tanan nga nahisulat niini. Unya magmauswagon ka ug magmalampon. **1:9** Wala ba ako nagmando kanimo? Pagmalig-on ug pagmaisogon! Ayaw kahadlok. Ayaw kaluya. Kay si Yahweh nga imong Dios mag-uban kanimo bisan asa ka moadto."

Mga Maghuhukom 2:7 Nag-alagad ang katawhan kang Yahweh sa panahon nga buhi pa si Josue ug ang mga kadagkoan nga mas dugay nga nabuhi kay kaniya, kadtong nakakita sa tanang bantogang mga binuhutan ni Yahweh nga iyang nabuhat alang sa Israel.

Ruth 1:16 Apan miington si Ruth, "Ayaw ako hangyoa sa pagpahilayo kanimo, kay kung asa ka moadto, didto usab ako; kung asa ka mopuyo, didto usab ako mopuyo; ang imong katawhan mahimo nga akong katawhan, ug ang imong Dios mahimo nga akong Dios. 1:17 Kung asa ka matay, didto ako magpakamatay, ug didto ako igalubong. Ug si Yahweh mosilot unta kanako, ug mas labaw pa, kung aduna pay lain gawas sa kamatayon ang mapahimulag kanato."

1 Samuel 16:7 Apan miington si Yahweh kang Samuel, "Ayaw pagtan-aw sa iyang panagway, o sa iyang pamarug; tungod kay dili siya mao ang akong napilian. Kay si Yahweh wala magtan-aw sama sa nakita sa tawo; ang tawo nagtan-aw sa panagway, apan si Yahweh nagtan-aw sa kasingkasing."

2 Samuel 7:22 Busa bantogan ka, Yahweh nga Gino. Tungod kay walay sama kanimo, ug walay laing Dios gawas kanimo, sumala sa nadungog sa among kaugalingong mga igdulongog.

1 Hari 2:3 Tipigi ang mga mando ni Yahweh nga imong Dios aron paglakaw sa iyang mga dalan, aron pagtuman sa iyang mga balaod, iyang mga mando, iyang mga paghukom, ug iyang mga kasugoan, pagmatngon ka sa pagbuhat kung unsa ang nahisulat sa balaod ni Moises, aron magmalamposon ka sa tanan nimong pagbabuhaton, bisan asa ka moadto,

2 Hari 22:19 tungod kay malumo man ang imong kasingkasing, ug tungod kay gipaubos mo man ang imong kaugalingon sa atubangan ni Yahweh, sa dihang imong nadungog ang akong giingon batok niini nga dapit ug sa mga nagpuyo niini, nga mabungkag ug matinunglo sila, ug tungod kay imo mang gigisi ang imong mga bisti ug mihilak sa akong atubangan, naminaw usab ako kanimo—mao kini ang gipadayag ni Yahweh.

1 Cronicas 29:17 Nasayod usab ako, akong Dios, nga gisusi mo ang kasingkasing ug nahimuot ka sa matarong. Alang kanako, kinabubut-on kong gihalad kining tanang mga butanga uban sa matarong kong kasingkasing, ug karon nalipay ako sama sa imong katawhan nga ania karon nga kinabubut-ong naghala ug mga gasa diha kanimo.

2 Cronicas 7:14 unya kung ang akong katawhan, nga gitawag pinaagi sa akong ngalan, magpaubos sa ilang kaugalingon, mag-ampo, mangita sa akong dagway, ug mobiya gikan sa ilang daotang mga paagi, maminaw ako gikan sa langit, mopusaylo sa ilang sala, ug moayo sa ilang yuta.

Esdras 7:10 Gihatag ni Esdras ang iyang kasingkasing diha sa pagtuon, sa pagkinabuhi, ug sa pagtudlo sa balaod ug sa mga kasugoan sa balaod ni Yahweh.

Nehemias 6:3 Nagpadala ako ug mga mensahero ngadto kanila, sa pag-ingon, "Nagbuhat ako ug dako nga buluhaton, ug dili ako makalugsong. Nganong kinahanglan man maundang ang trabaho samtang biyan ko kini ug molugsong diha kaninyo?"

Ester 4:14 Kung magpakahilom ka niining taknaa, kahupayan ug kaluwasan ang mopatigbabaw alang sa mga Judio gikan sa laing dapit, apan ikaw ug ang panimalay sa imong amahan mangamatay. Kinsa man ang nasayod kung moabot ka niining harianon nga katungdanan alang sa panahon nga sama niini?"

Job 19:25 Apan alang kanako, nasayod ko nga ang akong Manluluwas buhi, ug sa kataposan mobarog siya sa kalibutan;

Mga Salmo 23:1 Ang salmo ni David. Si Yahweh mao ang akong magbalantay; walay makulang kanako. 23:2 Gipahigda niya ako sa lunhaw nga mga sibsibanan; gitultolan niya ako sa linaw nga tubig. 23:3 Gilig-on niya ang akong kinabuhi; gigiyahan niya ako sa hustong dalan tungod sa iyang ngalan. 23:4 Bisan magalakaw ako latas sa walog sa labing mangitngit nga landong; dili ako mahadlok sa kadaot sanglit nag-uban ka man kanako; ang imong bunal ug ang imong sungkod nanalipod man kanako. 23:5 Giandam mo ang lamesa sa akong atubangan diha sa presensiya sa akong mga kaaway; gidihogon mo sa lana ang

akong ulo; nagaawas ang akong kupa. **23:6** Ang pagkamaayo gayod ug ang matinud-anong kasabotan magasunod kanako sa tanang adlaw sa akong kinabuhi; ug magapuyo ako sa balay ni Yahweh sa hataas gayod nga panahon!

Panultihon 3:5 Salig kang Yahweh sa tibuok nimong kasingkasing ug ayaw gayod pagsalig sa kaugalingon nimong panabot; **3:6** sa tanan nimong mga dalan ilha siya ug itul-id niya ang imong agianan.

Ecclesiastes 3:10 Nakita ko ang buhat nga gihatag sa Dios sa mga tawo aron humanon. **3:11** Gihimo sa Dios ang tanang butang nga tukma alang sa kaugalingong takna niini. Gibutangan usab nya ug butang nga molungtad ang ilang mga kasingkasing. Apan dili makasabot ang tawo sa mga buhat nga nahimo sa Dios, gikan sa ilang sinugdanan hangtod sa ilang kataposan.

Awit sa mga Awit 2:4 Gidala niya ako sa balay nga kombirahanan, ug ang iyang bandila ibabaw kanako mao ang gugma. Ang babaye nagsulti sa iyang hinigugma.

Isaias 9:6 Kay nahimugso ang usa ka bata alang kanato, gihatag alang kanato ang usa ka anak nga lalaki; ug ang pagdumala anaa sa iyang abaga; ug pagatawgon ang iyang ngalan nga Kahibulongang Magtatambag, Gamhanan nga Dios, Walay Kataposang Amahan, Prinsipe sa Kalinaw. **9:7** Walay kataposan ang pag-uswag sa iyang panggamhanan ug sa pakigdait, samtang nagdumala siya sa trono ni David, ug sa iyang gingharian, sa pagtukod ug pagpabilin niini uban sa pagkamakiangayon ug pagkamatarong gikan niini nga panahon hangtod sa umaabot ug hangtod sa kahangtoran. Ang magbuhat niini mao ang kadasig sa tinghu ni Yahweh nga labawng makagagahom.

Jeremias 1:4 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **1:5** "Gipili ko na ikaw; sa wala ko pa ikaw gihulma sa tagoangkan, gilain ko na ikaw sa wala ka pa nahimugso gikan sa tagoangkan; gihimo ko na ikaw nga propeta sa kanasoran." **1:6** Ah, Ginoong Yahweh!" Miington ako, "Dili ako kahibalo mamulong, tungod kay batan-on pa kaayo ako." **1:7** Apan miington si Yahweh kanako, "Ayaw pagsulti nga, 'Batan-on pa kaayo ako.' Kinahanglan nga molakaw ka bisan asa ko ikaw ipadala, ug kinahanglan nimong isulti kung unsa ang gimando ko kanimo! **1:8** Ayaw kahadlok kanila, kay mag-urban ako kanimo aron sa pagluwas kanimo—mao kini ang pahayag ni Yahweh." **1:9** Unya gituy-od ni Yahweh ang iyang kamot ug gihikap ang akong baba, ug miington kanako, "Karon, gibutang ko na ang akong pulong sa imong baba. **1:10** Gipili ko ikaw karon ibabaw sa mga nasod ug ibabaw sa mga gingharian, aron sa pag-ibot ug sa paggun-ob, aron sa paglaglag ug pagpuwan, aron sa pagtukod ug sa pagtanom."

Pagbangotan 3:21 Apan nahunahunaan ko kini, ug mao kini ang hinungdan nga ako aduna pay paglaom: **3:22** Pinaagi kini sa matinud-anon nga kasabotan ni Yahweh mao nga wala kita gilaglag, kay ang maluloy-on niya nga mga buhat dili matapos. **3:23** Ang iyang maluloy-on nga mga buhat nganhi kanato bag-o matag buntag. Ang imong pagkamatinud-anon hilabihan!

Ezequiel 36:26 Hatagan ko kamo ug bag-ong kasingkasing ug bag-ong espiritu diha sa inyong kinasulorang bahin, ug kuhaon ko ang tig-a nga kasingkasing gikan sa inyong unod. Kay hatagan ko kamo ug humok nga kasingkasing. **36:27** Ibutang ko ang akong Espiritu diha kaninyo ug tugotan kamo sa paglakaw diha sa akong mga balaod ug sa pagtipig sa akong mga sugo, busa buhaton ninyo kini.

Daniel 3:16 Gitubag ni Sadrac, Mesac, ug Abednego ang hari, "O Nebucadnezar, dili na kami kinahanglan motubag pa kanimo bahin niini. **3:17** Kung aduna may tubag, mao kini nga ang among Dios nga among gialagaran makahimo sa pagluwas kanamo gikan sa nagdilaab nga hudno, ug luwason nya kami gikan sa imong kamot, O hari. **3:18** Apan kung dili, sayri usab O hari, nga dili kami mosimba sa imong mga dios, ug dili kami mohapa ngadto sa estatuwa nga bulawan nga imong gipahimutang."

Hosea 6:6 Kay nagtinguha ako ug pagkamatinud-anon ug dili ang halad, ug ang kaalam sa Dios labaw pa sa mga halad sinunog.

Joel 2:28 Ug unya mahitabo nga ibubo ko ang akong Espiritu sa tanang katawhan, ug managna ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye. Magdamgo ang inyong hamtong nga kalalakin-an, ug makakita ug mga panan-awon ang inyong batan-ong kalalakin-an. **2:29** Sa mga sulugoon nga mga lalaki ug babaye usab, ibubo ko ang akong Espiritu niadtong mga adlawa. **2:30** Ipakita ko ang mga katingalahang butang diha sa kalangitan ug sa kalibutan, dugo, kalayo, ug mga haligi nga aso. **2:31** Mongitngit ang adlaw ug daw mahimong dugo ang bulan, sa dili pa moabot ang bantogan ug makalilisang nga adlaw ni Yahweh. **2:32** Unya maluwas ang tanan nga motawag sa ngalan ni Yahweh. Kay maanaa didto sa Bukid sa Zion ug sa Jerusalem kadtong nakaikyas, sumala sa gisulti ni Yahweh, ug uban sa mga naluwas, kadtong gitawag ni Yahweh.

Amos 5:24 Hinunoa, tugoti ang hustisia nga modagayday sama sa tubig, ug ang pagkamatarong magpadayon sama sa pagdagayday sa kasapaan.

Obadia 1:15 Kay ang adlaw ni Yahweh haduol na sa tanang kanasoran. Ingon nga imong gibuhat, buhaton usab kini kanimo; ang imong mga binuhatan mobalik sa imong kaugalingong ulo.

Jonas 2:6 Miadto ako sa mga patukoranan sa kinahiladman sa mga kabukiran; ang kalibutan uban sa mga babag niini misirado kanako sa kahangtoran. Apan gidala mo ang akong kinabuhi gikan sa bung-aw, Yahweh, akong Dios! **2:7** Sa dihang hapis na mawad-an sa panimuot ang akong kalag, nahnitudoman ko si Yahweh; unya ang akong pag-ampo miabot kanimo, sa imong balaang templo. **2:8** Kadong naminaw sa walay pulos nga mga dios nagsalikway sa imong pagkamatarong ngadto sa ilang mga kaugalingon. **2:9** Apan alang kanako, akong ihalad kanimo uban ang tingog sa pagpasalamat; akong tumanon kung unsa ang akong gisaad. Ang kaluwsasan moabot gikan kang Yahweh!"

Miquias 6:8 Gisultihan kamo niya, tawo, kung unsa ang maayo, ug kung unsa ang gikinahanglan ni Yahweh kaninyo: Pagmakiangayon, pagmahigugmaon, ug pagmapainubsanon uban sa inyong Dios.

Nahum 1:2 Si Yahweh ang abugho-an nga Dios ug nagapanimalos; si Yahweh nagapanimalos ug puno sa kapungot; si Yahweh nanimalos sa iyang mga kaaway, ug nagapadayon ang iyang kasuko sa iyang mga kaaway. **1:3** Si Yahweh dugay masuko ug gamhanan siya kaayo; walay hinundan nga sultihan niya ang mga kaaway nga wala silay sala. Buhaton ni Yahweh nga iyang agianan ang alimpulos ug ang bagyo, ug ang mga panganod mao ang abog sa iyang mga tiil.

Habakuk 3:17 Bisan kung dili na manalinsing ang igera ug wala nay abot gikan sa kaparasan; ug bisaan pa kung dili na usab mamunga ang kahoy nga olibo ug wala nay pagkaon gikan sa uma; ug bisaan pa kung wala nay panon sa mga karnero gikan sa mga kulongan niini ug wala nay mga baka sa toril, mao kini ang akong buhaton. **3:18** Magmaya gihapon ako diha kang Yahweh. Magmalipayon ako tungod sa Dios sa akong kaluwsasan. **3:19** Si Yahweh nga akong Ginoo ang akong kusog ug gihimo niyang sama kalig-on sa binaw ang akong mga tiil. Gihimo niya nga makapadayon ako sa habog nga mga dapit. — Ngadto sa pangulo sa mga mang-aawit, sa akong mga instrumento nga adunay kwerdas.

Sofonias 3:17 Si Yahweh nga imong Dios anaa kanimo, ang kusgan nga moluwas kanimo. Magasaulog siya diha kanimo uban sa kalipay magmahinamon siya diha kanimo uban sa iyang gugma. Magmalipayon siya diha kanimo ug mosinggit siya sa kalipay,

Hageo 1:4 "Karon ba ang takna nga magpuyo kamo sa inyong nahuman nga mga balay, samtang kining balay nagpabiling guba? **1:5** Busa karon miington si Yahweh nga tinubdan sa tanan: 'Pamalandongi ang inyong gibuhat! **1:6** Nagtanom kamo ug daghang mga binhi, apan diuytay ra ang abot; miakoan kamo apan wala nangabusog; miinom kamo apan wala nangahubog. Nagsuot kamo ug mga bistri apan gitugnaw gihapon kamo, ug ang nagadawat ug suhol nga salapi daw nagabutang lang niini sa usa ka panudlanan nga daghan ug buslot!' **1:7** Si Yahweh nga tinubdan sa tanan miington niini: 'Pamalandongi ang inyong mga gibuhat!'

Zacarias 12:10 Apan ibubo ko ang espiritu sa kaluoy ug ang paghangyo sa panimalay ni David ug sa mga lumolupyo sa Jerusalem, aron motan-aw sila kanako, ang ilang gitusok. Magbangotan sila alang kanako, sama sa usa ka tawo nga nagbangotan alang sa iyang bugtong anak nga lalaki; magbangotan sila pag-ayo alang kaniya sama niadtong nagbangotan tungod sa kamatayon sa kamagulangang anak nga lalaki.

Malaqias 4:2 Apan alang kaninyo nga adunay kahadlok sa akong ngalan, mosubang ang adlaw sa pagkamatarong uban sa kaayohan sa mga bidlisiw niini. Manggawas kamo, ug manglukso sama sa mga nati nga baka gikan sa puy-anan sa mananap. **4:3** Nianang adlawa tamaktamakan ninyo ang mga daotan, kay mahisama sila sa abo ilalom sa inyong mga til sa adlaw nga mamuhat na ako," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan.

Mateo 28:18 Si Jesus miduol kanila ug nakigsulti kanila ug miington, "Ang tanang kagahom gihatag kanako sa langit ug sa yuta. **28:19** Busa panglakaw kamo ug paghimo ug mga disipulo sa tanang kanasoran. Bawtismohi sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Balaang Espiritu. **28:20** Tudlo sila sa pagtuman sa tanang butang nga akong gisugo kaninyo. Ug tan-awa, ako mag-urban kaninyo sa kanunay, bisan sa kataposan sa kalibutan." (aiōn g165)

Marcos 1:14 Karon human gidakop si Juan, si Jesus niabot ngadto sa Galilea ug gimantala ang ebanghelyo sa Dios, **1:15** ug nag-ingon, "Ang takna natuman na, ug ang gingharian sa Dios haduol na. Paghinulsol ug tuohi ang ebanghelyo." **1:16** Ug paglabay sa daplin sa dagat sa Galilea, nakita niya si Simon ug Andres ang igsoong lalaki ni Simon nga nag-itsa sa pukot ngadto sa dagat, kay sila mangingisda man. **1:17** Si Jesus miington kanila, "Sunod kanako, ug himoon ko kamo nga mangingisda sa mga tawo." **1:18** Diha-diha ilang gibiyaan ang ilang mga pukot ug misunod kaniya.

Lucas 4:18 "Ang Espiritu sa Ginoo anaa kanako, Tungod kay gidihogon ako niya sa pagsangyaw sa maayong balita ngadto sa mga kabos. Gipadala ako niya aron sa pagpahibalo sa kagawasan ngadto sa mga dinakpan, Ug makakita pag-usab ang mga buta, Mohatag ug kagawasan ngadto sa gipang-daugdaug,

Juan 3:16 Kay gihigugma pag-ayo sa Dios ang kalibutan, nga iyang gihatag ang bugtong niyang Anak, nga bisan kinsa ang motuo kaniya dili mamatay apan makabaton ug kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) **3:17** Kay wala gipadala sa Dios ang iyang Anak ngadto sa kalibutan aron sa pagsilot sa kalibutan, apan aron luwason ang kalibutan pinaagi kaniya.

Mga Buhat 1:7 Miington siya kanila, "Gidili kaninyo ang pagkasayod sa takna o sa mga panahon nga gitagal sa Amahan pinaagi sa iyang kaugalingong pagbulot-an. **1:8** Apan magadawat kamo sa gahom, sa dihang ang Balaang Espiritu mokunsad kaninyo, ug kamo magasaksi kanako sa Jerusalem ug sa tibuok Judea ug Samaria, ug sa kinatumyan sa yuta."

Roma 11:32 Kay gipahilom sa Dios ang tanan ngadto sa pagkamasinupakon, aron iyang mapakita ang kaluoy sa tanan. (eleēsē g1653) **11:33** O, ang kalalom sa bahandi sa kaalam ug kahibalo sa Dios! Dili gayod matugkad ang iyang mga paghukom, ug ang iyang paagi dili gayod masuta! **11:34** "Kay si kinsa ba gayod ang nasayod sa hunahuna sa Gino? O kinsa ba ang mamahimo niyang magtatambag? **11:35** O kinsa ba ang unang naghatag ug bisan unsa ngadto sa Dios, aron mabalsan siya niini?" **11:36** Kay gikan kaniya, ug pinaagi kaniya, ug alang kaniya, ang tanang butang. Ngadto kaniya ang himaya sa walay kataposan. Amen. (aiōn g165)

1 Corinto 6:9 Wala ba kamo masayod nga ang dili matarong dili makapanunod sa gingharian sa Dios? Ayaw pagtuo sa mga bakak. Ang makihilawason, nagsimba ug mga dios-dios, mga mananapaw, mga lalaking nagbaligya ug dungog, kadtong nakighilawas sa samang pagkatawo, **6:10** mga kawatan, ang hakog, mga palahubog, mga mapasipalaon, ug mga mangingilad—wala kanila ang makapanunod sa gingharian sa Dios. **6:11** Ug ingon nga ang pipila kaninyo. Apan gihinloan na kamo, apan gihalad na kamo sa Dios, apan kamo gipakamatarong na uban sa Dios sa ngalan sa Ginoong Jesu-Cristo ug pinaagi sa Espiritu sa atong Dios.

2 Corinto 5:17 Busa, si bisan kinsa nga anaa na kang Cristo, usa na siya ka bag-ong binuhat. Ang daang mga butang miagi na. Tan-awa, nabag-o na sila. 5:18 Kining tanang mga butang gikan sa Dios. Iya kitang gipasig-uli sa iyang kaugalingon pinaagi kung Cristo, ug gihatag kanato ang buluhaton sa pagpasig-uli. 5:19 Mao nga, diha kung Cristo ang Dios nagpasig-uli sa kalibotan alang sa iyang kaugalingon, wala gihunahuna ang ilang mga kalapasan batok kanila. Gisalig niya kanamo ang mensahe sa pagpasig-uli. 5:20 Busa gipili na kami ingon nga pinadala ni Cristo, ingon nga gipakita niya ang iyang pagka-Dios pinaagi kanamo. Kami nangalipuyo kaninyo, alang sa kaayohan ni Cristo: "Pagpasig-uli sa Dios!" 5:21 Gihimo niya si Cristo ingon nga halad alang sa atong sala. Siya ang usa nga wala gayod makasala. Gibuhat niya kini aron nga kita mahimong matarong sa Dios pinaagi kaniya.

Galacia 1:6 Ako natingala nga kamo dali lang nga mituo ngadto sa lahi nga ebanghelyo. Ako natingala nga kamo mibiya palayo gikan kaniya nga nagtawag kaninyo pinaagi sa grasya ni Cristo. 1:7 Wala nay laing ebanghelyo, apan adunay pipila ka mga tawo nga naghimo kaninyo ug kasamok ug gustong tuison ang ebanghelyo ni Cristo.

Taga Efeso 2:1 Kay mga patay kamo sa inyong mga kalapasan ug mga sala 2:2 nga diin nagkinabuhi kamo niadto, nga gasunod sa mga prinsipyio niining kalibutan, sumala sa nagmando sa mga adunay gahum sa kahanginan, sa espiritu nga naglihok sa mga anak nga masinupakon. (aiōn g165) 2:3 Kaniadto kitang tanan kauban niadtong dili mga tumutuo ug gihimo nato ang dautan nga pangandoy sa atong mga lawas, nga gihimo ang kabubut-on sa lawas ug sa hunahuna, ug daan na sa atong kinaiya nga mga anak kita sa kapungot sama sa uban. 2:4 Apan kay dato sa kaluoy ang Dios nga tungod sa kadako sa iyang gugma nga diin gihibugma kita niya, 2:5 kaniadto nga kita patay pa sa kalapasan, gidala kita niya sa bag-ong kinabuhi uban kung 2:6 Cristo—pinaagi sa grasya naluwas kamo—ug gibanhaw kita niya ug gipalingkod sad kita niya sa kalangitan kauban ni Cristo Jesus. 2:7 Gihimo niya kini aron nga sa umaabot nga panahon iya gyud nga ipakita kanato kung unsa kadako ang bahandi sa iyang grasya tungod sa iyang kaluoy diha kung Cristo Jesus. (aiōn g165) 2:8 Kay tungod sa grasya naluwas kamo pinaagi sa pagtuo. Ug kini dili gikan kanato; kondili gasa gikan sa Dios, 2:9 dili sa atong mga binuhatan aron walay bisan usa nga makapanghamborg. 2:10 Kay kita mga binuhat sa Dios, gilalang diha kung Cristo Jesus sa pagbuhat ug mga maayong buluhaton nga dugay na kaayong plano sa Dios nga atong sundon.

Filipos 3:7 Apan bisan unsang mga butang nga gitamod kanako, giisip ko sila ingon nga walay bili tungod kung Cristo. 3:8 Sa pagkatiniud, karon akong giisip kining tanang butang nga kapildihan tungod sa labing maayo nga kahibalo kung Cristo Jesus nga akong Ginoo. Tungod kaniya akong gisalikway ang tanang butang. Giisip ko sila nga walay bili aron akong maangkon si Cristo 3:9 ug mahikaplagan diha kaniya. Ako wala magbaton sa pagkamarong sa akong kaugalingon gikan sa balaod. Hiruon, ako adunay pagkamarong pinaagi sa pagtuo diha kung Cristo, ang pagkamarong nga gikan sa Dios sumala sa pagtuo.

Colosas 1:15 Ang Anak mao ang hulagway sa dili makita nga Dios. Siya ang kamagulangan sa tanan nga binuhat. 1:16 Kay pinaagi kaniya ang tanang butang nabuhat, kadtong anaa sa kalangitan ug kadtong anaa sa kalibotan, ang makita ug ang dili makita nga mga butang. Bisan kon ang mga trono o pagdumala o ang mga panggamhanan o ang mga adunay awtoridad, ang tanang mga butang nabuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. 1:17 Siya anaa na sa wala pa ang tanang butang, ug kaniya ang tanang butang nahiuisa. 1:18 Ug siya mao ang ulo sa lawas, ang simbahon. Siya ang sinugdanon ug ang kamagulangan gikan sa mga patay, busa siya ang una taliwala sa tanang mga butang. 1:19 Kay ang Dios nahimuot nga ang kinatibuk-an niya nabuhit diha kaniya, 1:20 ug aron sa pagpasig-uli pinaagi sa Anak sa tanang mga butang alang kaniya. Ang Dios naghimo ug kalinaw pinaagi sa dugo sa iyang krus. Ang Dios nagpasig-uli sa tanang butang kaniya sa iyang kaugalingon, bisan ang mga butang sa kalibotan o ang mga butang didto sa kalangitan.

1 Tesalonica 4:1 Sa katapuson, mga igsoon, gidasig ug giawhag kamo namo diha sa Ginoong Jesus, nga sama sa inyong pagdawat sa mga katudloan gikan kanamo mahitungod sa pagkinabuhi ninyo ug pagpahalipay sa Dios, sama sa inyo nang gibuhat—mas buhaton pa unta ninyo kini. 4:2 Kay nakahibalo

kamo sa katudloan nga among gihatag kaninyo pinaagi sa Ginoong Jesus. 4:3 Mao kini ang kabubut-on sa Dios, nga magpakabalaan kamo—diin nga likayan ninyo ang lawasnong imoralidad, 4:4 aron matag usa kaninyo makahibalo kung unsaon pagpakighusa sa iyang kaugalingong asawa sa pagkabalaan ug pagtahod, 4:5 dili sa lawasnon nga mga pagbati (sama sa mga Gentil nga wala kaila sa Dios),

2 Tesalonica 3:6 Karon suguon kamo namo, mga igsoon, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu Cristo nga likayi ninyo ang mga kaigsoonan nga nagtinapulan ug wala magsunod sa mga naandan nga pamaagi nga nadawat ninyo gikan kanamo. 3:7 Kay kamo mismo nasayod kung unsaon ninyo pagsundog kanamo. Wala kami nagtinapulan diha kaninyo, 3:8 wala sad namo gikaon ang pagkaon sa uban nga wala gibayri. Hinoon, nagtrabaho ug naghago kami pag-ayo gabii ug adlaw aron bisaan kinsa kaninyo dili unta mabug-atan sa amo. 3:9 Dili ingon nga wala kami katungod, apan kami ang inyong ehemple aron kami ang inyong sundugon. 3:10 Kadtong diha pa kami sa inyo gisugo mo namo nga, "Kung adunay dili ganahan motrabaho, dili siya pakan-on."

1 Timoteo 2:1 Busa una sa tanan, nag-awhag ako pag-ayo nga maghangyo, mag-ampo, mangamuyo, ug magpasalamat kamo alang sa tanan nga mga tawo, 2:2 alang sa mga hari ug sa tanan nga adunay gahum, aron malinawon ug hilom ang atong pagkinabuhi nga disonon sa tanan ug adunay dignindad. 2:3 Kini maayo ug madawat sa Dios nga atong Manluluwas. 2:4 Buot niya nga ang tanang mga tawo maluwas ug makahibalo sa kamatuoran. 2:5 Kay usa ra ang Dios, ug usa ra ang tigpataliwala sa Dios ug sa tawo, nga mao ang tawo nga si Cristo Jesus,

2 Timoteo 2:8 Hinumdumi si Jesu Cristo, nga gikan sa kaliwat ni David, nga gibanhaw gikan sa kamatayon, sumala sa akong mensahe nga maayong balita, 2:9 sa din nag-antos ako hangtod sa gikadenahan ingon nga kriminal. Apan ang pulong sa Dios wala gyud makadenahan. 2:10 Busa naglahutay ako sa tanan alang adtong nga mga pinili, aron hinaut sila sad makabaton sa kaluwasan nga anaa kang Cristo Jesus, uban sa walay katapusang himaya. (aiōnios g166)

Tito 2:11 Tungod kay ang grasya sa Dios gipakita man sa tanang mga tawo. Kini mobansay kanato sa pagdumili sa dili pagkadiosnon ug sa kalibotanon nga mga pagbati. 2:12 Kini mobansay kanato sa pagpuyo nga maalamon, pagkamarong, ug sa diosnon nga mga paagi niining panahona (aiōn g165) 2:13 Samtant kita nagahulat sa unahan aron modawat sa atong mahimayaon nga paglaom, ang pagpadayag sa himaya sa atong bantugang Dios ug Manluluwas nga si Cristo Jesus. 2:14 Si Jesus naghatag sa iyang kaugalingon alang kanato aron sa pagtubos kanato gikan sa tanan nga pagkamalapason sa balaod ug sa paghimo nga putli, alang sa iyang kaugalingon, ang pinasahi nga mga katawhan nga madasigong sa pagbuhat sa maayong mga binuhutan.

Filemon 1:3 Hinaot nga ang grasya ug kalinaw sa Dios nga atong Amahan ug sa Ginoong Jesu-Cristo maanaa kaninyo. 1:4 Kanunay ako nga nagpasalamat sa akong Dios. Naghisgot ako kanimo sa akong mga pag-ampo. 1:5 Nadungog ko ang gugma ug ang pagtuo nga anaa kanimo diha kang Ginoong Jesus ug alang sa tanang mga magtutuo. 1:6 Nag-ampo ako nga ang pakig-ambit sa imong pagtuo mahimong magmabungahon alang sa kahibalo sa tanang maayo nga butang diha kang Cristo. 1:7 Kay ako adunay dakong kalipay ug kahupayan tungod sa imong gugma, tungod kay ang mga kasingkasing sa mga magtutuo nakapahulay pinaagi kanimo, igsoon.

Hebreohanon 1:1 Kaniadto ang Dios nakigsulti sa atong mga katigulangan pinaagi sa mga propeta sa daghang mga higayon ug sa daghang mga pamaagi. 1:2 Apan niining kasamtangang mga adlaw, ang Dios nakigsulti kanato pinaagi sa usa ka Anak, nga iyang gipili nga mahimong manununod sa tanang mga butang, ug pinaagi kaniya gibuhat niya usab ang kalibotan. (aiōn g165) 1:3 Ang iyang Anak mao ang kahayag sa iyang himaya, ang kinaiya gayod sa iyang kinaiyahan, ug iyang gipadayon sa paglungrat ang tanang butang pinaagi sa pulong sa iyang gahom. Human nga iyang nahinloan ang mga sala, milingkod siya sa tuong kamot sa halangdon sa kahitas-an.

Santiago 1:16 Ayaw kamo pagpalimbong, akong hinigugmang mga igsoon. 1:17 Ang matag maayo nga gasa ug matag hingpit nga gasa kini gikan sa kahitas-an, nga moabot kanato gikan sa Amahan sa mga kahayag. Siya dili mausab sama sa gabalhinbalhin nga mga anino. 1:18 Gipili sa Dios ang paghatag sa kinabuhi nganhi kanato pinaagi sa pulong sa kamatuoran, aron nga mahisama kita sa unang abot taliwala sa iyang mga binuhat.

1 Pedro 3:18 Si Cristo usab nag-antos sa makausa alang sa mga sala. Siya nga matarong nag-antos alang kanato, nga dili matarong, aron iya kitang dal-on ngadto sa Dios. Gipatay siya diha sa unod, apan nabuhi siya pinaagi sa Espiritu.

2 Pedro 1:3 Ang tanang mga butang nga may kalabutan sa balaanong gahom alang sa kinabuhi ug ang pagkadiosnon gihatag kanato pinaagi sa kahibalo sa Dios, nga nagtawag kanato pinaagi sa iyang kaugalingong himaya ug kaligdong. 1:4 Pinaagi niini, gihatag niya kanato ang hamili ug dagko nga mga saad. Gibuhat niya kini aron nga mahimo kamong mag-aambit diha sa balaanong kinaiyahan, aron nga kamo makalikay gikan sa pagkamadunoton nga anaa sa kalibutan tungod sa daotang mga tinguha.

1 Juan 2:1 Akong hinigugmang mga anak, ako nagsulat niining mga butanga kaninyo aron nga kamo dili makasala. Apan kung aduna may usa nga makasala, aduna kitay manlalaban uban sa atong Amahan, si Jesu-Cristo—ang usa nga matarong. 2:2 Siya ang tigpasig-uli sa atong mga sala, ug dili lamang kanato, apan usab sa tibuok kalibutan.

2 Juan 1:7 Kay daghan ang mga mangingilad ang nanungha sa kalibutan, ug wala sila mosugid nga si Jesu-Cristo miabot diha sa unod. Mao kini ang mangingilad ug ang anti-cristo.

3 Juan 1:4 Wala nay labaw sa akong kalipay gawas niini, sa pagkadungog nga ang akong mga anak nagalakaw diha sa kamatuoran.

Judas 1:3 Mga hinigugma, samtang nagmakugi ako sa pagsulat nganha kaninyo mahitungod sa atong hiniusa nga kaluwasan, nagsulat ako kaninyo aron sa pag-awhag kaninyo nga makibisog gayod sa pagtuo nga gitugyan sa makausa alang sa tanan nga mga magtutuo. 1:4 Kay ang pipila ka mga tawo miyuhot sa tago diha kaninyo. Mao kining mga tawhana ang gipatikan na sa pagkahinukman sa silot. Sila mao ang mga dili-diosnon nga mga tawo nga nagbaylo sa grasya sa Dios ngadto sa kalaw-ayan, ug nga milimod sa atong bugtong Agalon ug Ginoo, si Jesu-Cristo.

Pinadayag 3:19 Ang matag-usa nga akong gihigugma akong gimatuuto ug gitudluan sila kung unsaon nila pagkinabuhi. Busa, pagmaugdang ug paghinulsol. 3:20 Tan-awa, nagtindog ako sa pultahan ug nanuktok. Kungkinsa kadtong makadungog sa akong tingog ug magaabli sa pultahan, mosulod ako sa iyang panimalay, ug mokaon uban kaniya, ug siya uban kanako. 3:21 Ang usa nga magmadaugon, pagahatagan ko siya ug katungod sa paglingkod uban kanako ngadto sa akong trono, sama nga ako usab nagmadaugon ug naglingkod uban sa akong Amahan sa iyang trono. 3:22 Kung aduna kamoy igdulongog, patalinghogi kung unsay gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia."

Reader's Guide

Cebuano at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Cebuano at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

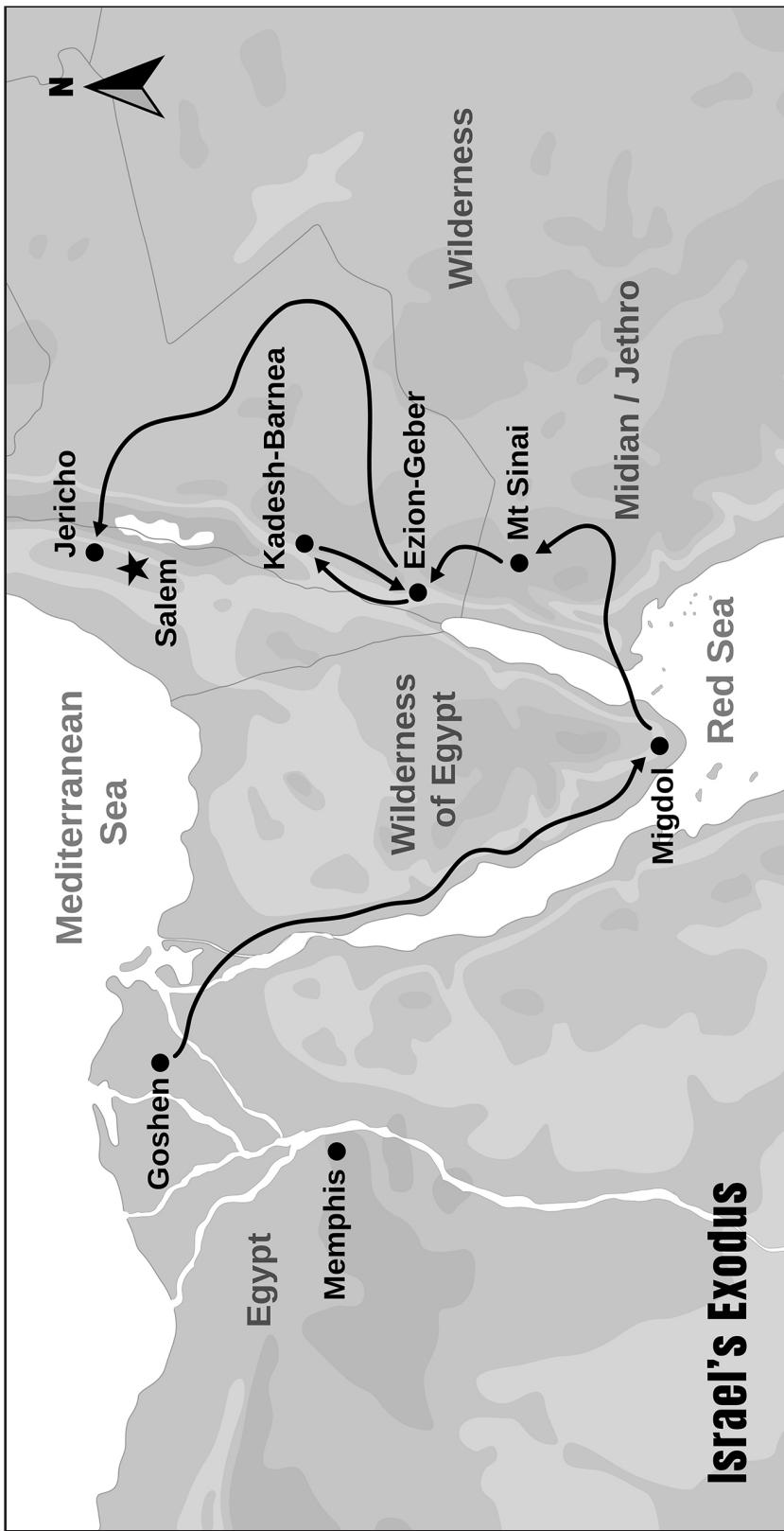
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

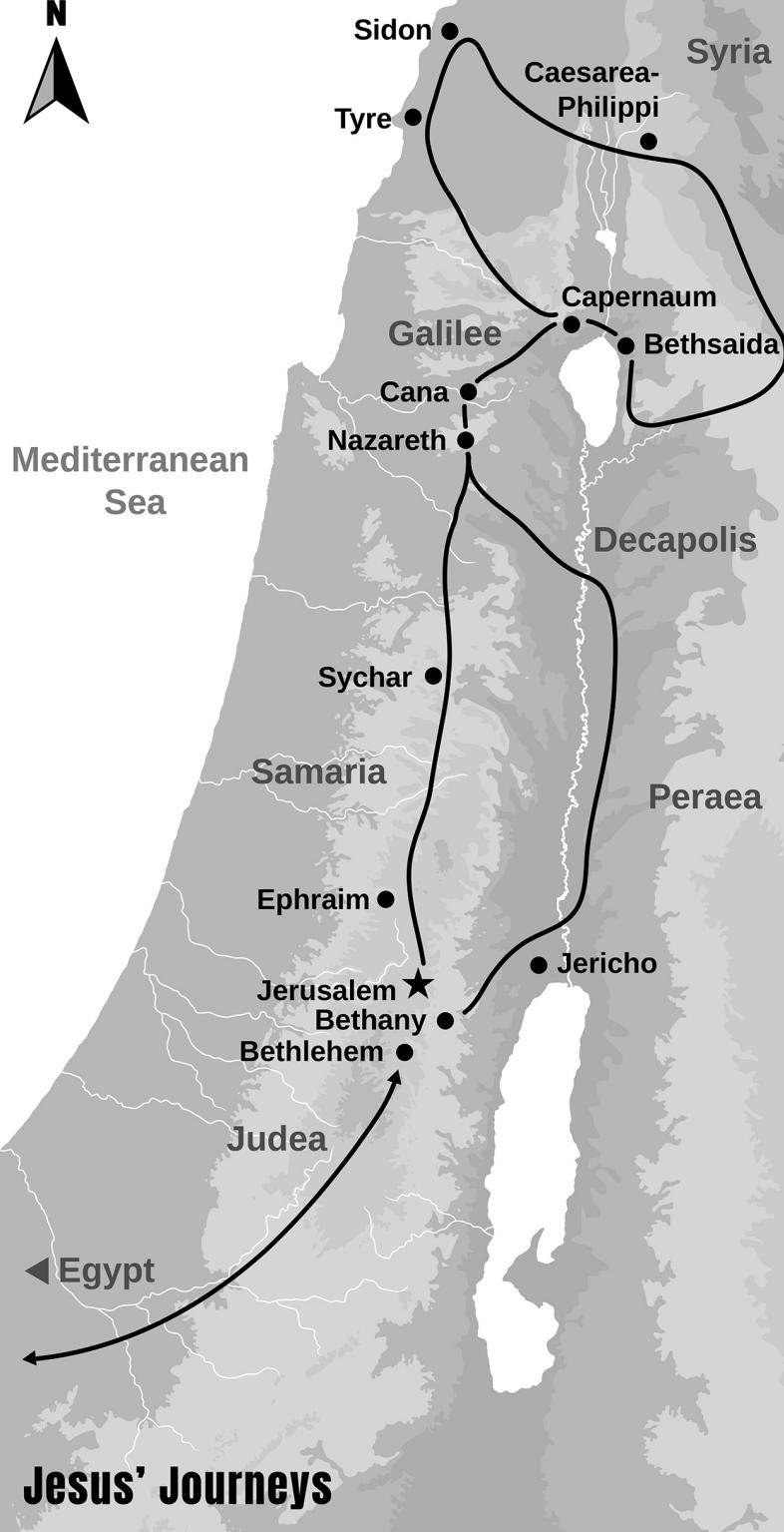
Abraham's Journey

Pinaagi kadto sa pagtuu nga si Abraham, sa dihang siya gitawag, mituman ug miadtô sa dapit nga iyang madawat isip panulondon. Milakaw siya, nga wala masayod kung asa siya padulong. - Hebreohanon 11:8

Israel's Exodus

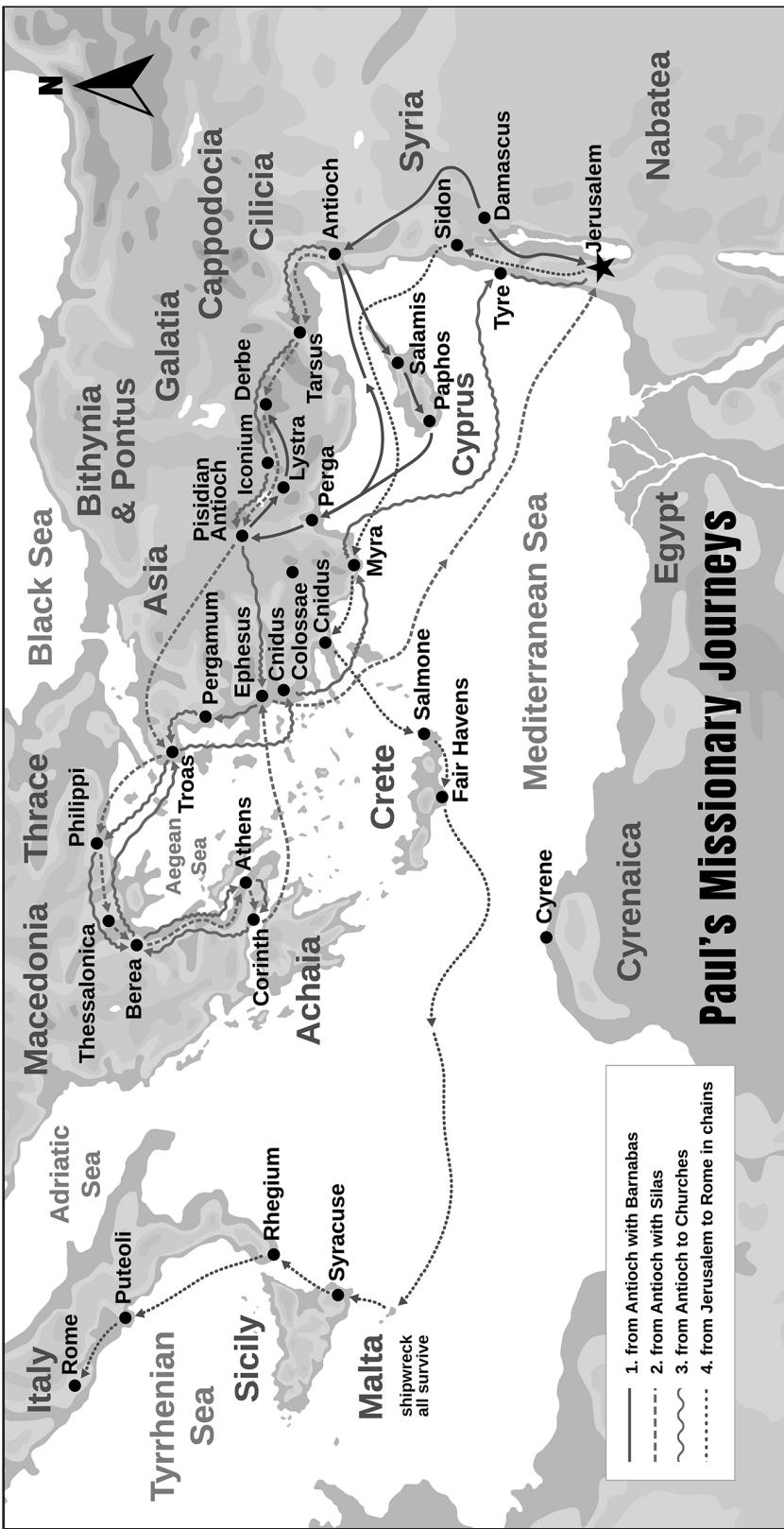

Sa diliang gitugotan sa Faraon ang katawhan sa pagtakaw, wala sila gigiyahan sa Dios sa dalan nga paingon sa yuta sa mga Filistihanon, bisan tuod ug duol lamang kadios nga yuta. Kay minigong ang Dios, "Basin ug mausab ang hunahuna sa kattawhan kung makasinati sila sa gubat ug mamalik sa Ehipto." - Exodus 13:17

Kay ang Anak sa Tawo wala moanhi aron alagaran, apan sa pag-alagad, ug motugyan sa iyang kinabuhi ingon nga usa ka lukat alang sa kadaghanan. - Marcos 10:45

Paul's Missionary Journeys

Si Pablo, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, gitawag aron mamahimong usa ka apostol, ug gilain alang sa ebanghelyo sa Dios. - Roma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Cebuano at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Busa panglakaw kamo ug paghimo ug mga disipulo sa tanang Kanasoran. Bawtismohi sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Balaang Espiritu. - Mateo 28:19

